

Møte onsdag den 14. februar 2007 kl. 10President: **T h o r b j ø r n J a g l a n d**

D a g s o r d e n (nr. 50):

1. Spørretime
 - muntlig spørretime
 - ordinær spørretime

S a k n r . 1

Spørretime

- *muntlig spørretime*
- *ordinær spørretime*

Muntlig spørretime

Presidenten: Stortinget mottok mandag meddelelse fra Statsministerens kontor om at statsminister Jens Stoltenberg vil møte til muntlig spørretime.

Statsministeren er til stede, og vi er klare til å starte den muntlige spørretimen.

De representanter som i tillegg til de forhåndspåmeldte ønsker å stille hovedspørsmål, bes om å reise seg.

Vi starter da med første hovedspørsmål, fra representanten Siv Jensen.

Siv Jensen (FrP) [10:01:15]: Jeg har lyst til å gratulere statsministeren – gratulere ham med at han nå leder en helt klart arbeiderpartidominert regjering. Det har han klart å oppnå i løpet av halvannet år, sammen med to partier som ikke lenger er synlige i forhold til de politiske vedtakene som blir fattet i Regjeringen.

Det er faktisk slik at denne arbeiderpartidominerte regjeringen får gjennomslag for mer arbeiderpartipolitikk enn Arbeiderpartiet noensinne klarte da de satt i mindretallsregjering og måtte forhandle seg frem til løsninger her i Stortinget, vekselvis med Høyre og Fremskrittspartiet. Det er det grunn til å gratulere statsministeren med, for det var jo hans store prosjekt før valget at han skulle inn i en flertallsregjering. Det har han lyktes med, og på toppen av det hele får han altså gjennomslag for mer arbeiderpartipolitikk enn noen gang. Tapene for de andre regjeringspartiene er synlige og mange. Særlig i utenrikspolitikken kommer dette klart til syne. Men det bidrar til å skape usikkerhet.

I går ble det klart at Norge skal sende spesialsoldater til Afghanistan. Gjennom hele gårsdagen kunne man se utenriksministeren forsøke å dobbeltkommunisere – om disse styrkene kun skal være stasjonert i Kabul, eller om de faktisk, gitt en situasjon, kan bli omplassert til andre områder i Afghanistan. Det synes jeg statsministeren må klargjøre overfor Stortinget, fordi forsvarsministeren var helt klar på at den muligheten eksisterer. Vi kan i dag se på førstesiden av Klassekampen at oberstløytnant Terje Torsteinson slår fast at de norske soldatene kan sendes til krig i sør. Den avklaringen vil jeg veldig gjerne at statsministeren gir. Det er viktig at det er klart hva som er Norges

posisjoner når det gjelder disse nye spesialstyrkene til Afghanistan.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:03:40]: For det første vil jeg understreke at Regjeringen regjerer på et veldig godt politisk grunnlag som er uttrykk for de tre regjeringspartienes politikk, som er nedfelt i Soria Moria-erklæringen. I Soria Moria-erklæringen står det f.eks. at vi skal trappe opp den norske militære bistanden til ISAF, altså NATOs operasjoner i Afghanistan. Det har vært bred enighet om det i Stortinget lenge. Også før valget i fjor var det støtte f.eks. fra SV til at Norge skal være med å støtte NATOs operasjoner i Afghanistan. Så det er ikke noe nytt.

Når det gjelder miljøpolitikken og andre områder, reflekterer denne regjeringen de tre partienes politikk. Det er et bredt og godt politisk program i Soria Moria-erklæringen som nå følges opp. Senterpartiet og SV setter selv sagt sitt preg på politikken, fordi de satte sitt preg på Soria Moria-erklæringen og gjennomføringen av denne.

Når det gjelder det konkrete spørsmålet knyttet til Afghanistan, er situasjonen nøyaktig slik som det ble redegjort for fra utenriksministerens side i den utenrikspolitiske redegjørelsen. Norge har fått en henvendelse fra NATO om å stille med F-16-fly, om å stille med andre typer soldater, bl.a. i sør, om å stille med transportfly og også om å stille med spesialstyrker til Kabul-området. Vi valgte å svare nei på de andre henvendelsene, men svarte ja på henvendelsen om spesialstyrker til Kabul-området. Det står i Regjeringens vedtak, slik det er gjengitt i utenriksministerens redegjørelse, at dette er styrker som skal brukes i Kabul-området, og de skal ikke brukes andre steder. Vi har også gjort det klart i den instruksjonen som går til NATO i dag, at de skal brukes i Kabul, ingen andre steder, og dersom NATO framsetter ønske om å bruke dem andre steder, skal det tas opp med norske myndigheter først. Så det er et veldig tydelig og klart vedtak som innebærer at jeg kan forsikre om at disse styrkene skal brukes i Kabul og ikke flyttes og stasjoneres andre steder.

Siv Jensen (FrP) [10:05:50]: Jeg skjønner at statsministeren mener at han styrer på et veldig godt grunnlag, og det er jo fordi at i de situasjoner hvor Regjeringens politikk ikke er avklart i detalj i Soria Moria-erklæringen, blir det avklart gjennom forhandlinger mellom de tre regjeringspartiene. Vi ser i sak etter sak, særlig i saker av vesentlig betydning, at det er Arbeiderpartiet som får fullt gjennomslag. Det har vi sett på Kårstø, og vi har sett det i en rekke andre klima- og miljø saker – SV lider nederlag, Arbeiderpartiet får gjennomslag. Det samme ser vi i utenrikspolitikken, og vi vil forhåpentligvis også se det i utlendingsloven som Regjeringen kommer med om en stund. Vi får håpe det er de fornuftige kreftene i Arbeiderpartiet som også i den saken får gjennomslag.

Også på et annet område skapte utenriksministeren usikkerhet i går. De fire parlamentariske lederne for opposisjonen har sendt en henvendelse til Regjeringen og bedt om en redegjørelse om tjenestedirektivet. Det kunne ikke utenriksministeren bekrefte ville skje. Nå spør jeg statsministeren: Vil en slik redegjørelse bli gitt for Stortinget?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:06:56]: Regjeringen har sendt tjenstedirektivet ut på høring, og når høringsfristen er over, vil Regjeringen behandle saken og så komme tilbake til Stortinget med den i en egnet form. Det er jo ikke noen mening i å gi en redegjørelse før Regjeringen har behandlet saken og tatt stilling til den. Vi kommer til å behandle tjenstedirektivet i Regjeringen og så selvsagt involvere og legge saken fram for Stortinget i en egnet form, men jeg tror det er lurt at vi kommer tilbake til når og i hvilken form når Regjeringen er ferdig med behandlingen og har tatt stilling til hvordan saken skal håndteres i Regjeringen.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Erna Solberg.

Erna Solberg (H) [10:07:45]: Jeg er enig i at det var et viktig vedtak Regjeringen i går orienterte Stortinget om at de hadde fattet. Vi har gitt vår tilslutning til det.

Det er likevel slik at det er nødvendig å få klarhet i den uttalelsen fra forsvarsministeren som i hele går gikk på Nyhetskanalen, og som altså ikke var klippet. Det var to setninger som bl.a. ble sagt der: Vi har ingen formelle begrensninger på våre styrker i Afghanistan. Andre legger ulike begrensninger på sine styrker, vi har ikke lagt noen begrensninger.

Var det som forsvarsministeren informerte det norske folk om i går fra Vandrehallen her ute, feil?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:08:37]: Det som er Regjeringens politikk, er det som tydelig ble formidlet i redegjørelsen til Stortinget, som jeg har gjentatt her i salen. Det er at vi svarer ja til å sende 150 soldater til Kabulområdet for bl.a. å sikre hovedstaden, for å gjøre det mulig å sikre sivil innsats i Kabul, og disse soldatene skal brukes i Kabul-området, ikke noe annet sted. Dette er for det første nedfelt i det som ble meddelt Stortinget, og for det andre er det også nedfelt i den instruksjonen som nå går til vår NATO-delegasjon, der det også gjøres klart at disse styrkene skal brukes i Kabul-området. Dersom det kommer henvendelse fra NATOs øverstkommanderende om å bruke dem andre steder, er det helt uaktuelt å flytte disse styrkene til noe annet sted uten at det er tatt opp med den norske regjeringen. Det har NATOs generalsekretær gjort klart, og det ligger klart i den instruksjonen vi nå sender til NATO. Så disse styrkene skal brukes i Kabul-området. Det er en politisk begrensning vi har lagt på styrkene.

Presidenten: Dagfinn Høybråten – til oppfølgingsspørsmål.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:09:51]: Jeg vil tilbake til utgangspunktet for hovedspørsmålet.

Valget står mellom SV og kaos, sa Kristin Halvorsen på NRKs folkemøte den 16. august i 2005. Nå kan vi vel snart slå fast at vi har fått både i pose og sekk! En flertallsregjering skulle ifølge den nåværende statsminister i samme debattmøte bringe slutt på «spill, spetakkel, omkam-

per og alt det tøvet der!» Jeg regner med at Jens Stoltenberg i dag formulerer seg litt annerledes.

Det er et faktum at SV kanskje er det partiet som har gått på de mest smertelige tapene i regjeringsprosjektet. De skulle være garantister i miljøpolitikken, men fikk ikke lov til å utstede garantier. De skulle være fredspartiet, men blir ansvarliggjort for å sende nye soldater ut av landet. De vedtok en ny og bedre bioetikklav i forrige periode, men blir nå medansvarlig for å åpne for sorterings-samfunnet. Det siste er dagens oppslag i Aftenposten, der det ser ut som Regjeringens løfter i barnehagepolitikken ikke vil bli oppfylt, uansett hvordan man teller. Mens folk leter etter barnehageplass, må kanskje Stoltenberg lete etter ny finansminister, for vi husker hva Kristin Halvorsen sa om det i valgkampen. Eller er det slik at statsministeren på dette punkt kan gi Halvorsen, Djupedal og SV et hvileskjær og forsikre småbarnsforeldre om at løftene blir innfridd?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:11:09]: Her var det mange spørsmål i ett spørsmål.

Først om ISAF. Det jeg har lyst til å minne om, er at NATOs operasjoner i Afghanistan har hatt bred støtte i Stortinget, også før valget. SV støttet at Norge skulle bidra med militære styrker til ISAF. Daværende opposisjonspolitiker Kristin Halvorsen besøkte ISAF-styrkene vinteren 2005, var det vel, og roste deres innsats. Så det at SV er for ISAF, er ikke noe nytt. Det står i Soria Moria-erklæringen at vi skal trappe opp den norske militære innsatsen i NATOs operasjoner i Afghanistan.

Det vi også sier i Soria Moria-erklæringen, er at vi skal ut av Irak. Vi trakk de norske styrkene ut av Irak. Vi skal ikke delta i det som kalles Operation Enduring Freedom, som altså ikke er en NATO-operasjon i Afghanistan.

Når det gjelder barnehager, har denne regjeringen satt ny rekord i barnehageutbygging. Vi gjør nå alt vi kan, og vi er nærmere målet om full barnehagedekning enn noen gang før. Vi mobiliserer til en stor nasjonal dugnad for å nå målet om full barnehagedekning i løpet av 2007. Vi ligger godt an i de aller fleste kommunene. Vi sliter bl.a. i Oslo og Bergen. Vi har fått det til i Trondheim. Nå må vi satse på å få det til i de gjenværende byene.

Presidenten: Lars Sponheim – til oppfølgingsspørsmål.

Lars Sponheim (V) [10:12:26]: Hovedspørsmålet hadde en generell inngang til det bildet som nå tegnes av den sittende regjering. Da drar jeg opp en liten lapp med en del sitater fra bl.a. opposisjonsleder Stoltenberg. Når jeg hører svarene, er det følgende sitat jeg har lyst til å møte ham med. Det stod i Dagsavisen den 19. mai 2004 under overskriften «Skjeller ut Bondevik»:

«Bondevik mangler kraft og styringsevne (...) han skaper rot og uforutsigbarhet og vingler og viser feighet.»

Dette sa Stoltenberg om den sittende statsminister.

Jeg skal ikke ta en stoltenberg ved å bytte ut navn. Det jeg likevel har lyst til, i lys av spørsmålene og de svarene

statsministeren nå gir, er å spørre om han forstår at mange mennesker trekker på smilebåndet når de leser disse sitatene i dag.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:13:12]: Jeg mener det viktigste målet på om en regjering lykkes eller ikke, er hvilke politiske resultater den oppnår, hva den faktisk gjør, om den forandrer hverdagen til folk flest. Det gjør denne regjeringen – ny rekord i barnehageutbygging, milliarder til eldreomsorg og skole i kommunene, opprustning av skoler, tusenvis av nye årsverk i eldreomsorgen, en stans i privatisering av skolen, satsing på den offentlige fellesskolen, ny rekord i antall mennesker som er i arbeid, reduksjon i arbeidsløsheten, bedring i vilkårene for bl.a. uføretrygdede og de arbeidsløse, massiv satsing på kollektivtransport, på vei og på miljøtiltak. Det er de politiske resultatene som en regjering faktisk oppnår, som er det avgjørende målet på om den lykkes. Denne regjeringen lykkes svært godt, fordi vi har tre partier i regjeringen som har laget et godt fellesprogram, som vi gjennomfører dag for dag. I lengden er jeg sikker på at velgerne er mest opptatt av de politiske resultatene. Da måles denne regjeringen svært godt.

Presidenten: Morten Høglund – til oppfølgingsspørsmål.

Morten Høglund (FrP) [10:14:24]: Siden den 11. september 2001, i de debatter vi her hatt om Afghanistan – og mange av dem har vært i denne sal – var det i forrige periode stor uenighet mellom Arbeiderpartiet og SV om hvordan vi skulle håndtere situasjonen, hvordan Norge skulle opptre, hvordan NATO skulle opptre. Da er det ikke unaturlig at den uenigheten også gjenspeiler seg i den sittende regjering, med SVs grunnleggende motstand mot NATO. Er statsministeren enig i at den grunnleggende avstanden vi historisk sett har mellom Arbeiderpartiet og SV, og som vi fortsatt ser i den sittende rødgrønne regjering, skaper usikkerhet rundt norsk utenriks- og sikkerhetspolitikk?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:15:11]: Svaret på det spørsmålet er nei. Det skapes ikke usikkerhet rundt norsk utenriks- og sikkerhetspolitikk. Vi fører en aktiv, tydelig utenriks- og sikkerhetspolitikk, der vi ivaretar både de lange tradisjoner som NATO-medlem i norsk utenriks- og sikkerhetspolitikk og også Norges tradisjoner som fredsnasjon, miljønasjon og den som bidrar til bekjempelse av fattigdom. Jeg mener da en tydeligere, mer aktiv utenrikspolitikk enn den forrige regjeringens.

Så er det selvsagt helt riktig at SV og Arbeiderpartiet i utgangspunktet har ulikt syn på en del utenrikspolitiske spørsmål. SV har f.eks. i sitt program at de er imot NATO. Men noe av det vakre med Soria Moria-erklæringen er at to partier som historisk har vært uenige, fant fram til gode, felles politiske løsninger som vi står sammen om. Det innebærer bl.a. at vi bygger på NATO-medlemskapet, men at vi sier nei til at Norge skal ha soldater i Irak. Så sier vi ja til noe SV og Arbeiderpartiet har vært for hele

tiden, nemlig økte norske militære bidrag til Afghanistan. Det står i Soria Moria-erklæringen, og SV var for NATOs operasjoner i Afghanistan også før Soria Moria-erklæringen. Så det er en flott utenrikspolitikk denne regjeringen fører. Den er offensiv, tydelig og klar.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Erna Solberg (H) [10:16:35]: Det er bra statsministeren er fornøyd med seg selv og sin egen regjering. Spørsmålet jeg har tenkt å stille, går på om han har tenkt helt igjennom konsekvensene av noen av de vedtakene som Regjeringen har fattet, knyttet til bl.a. det temaet som vi var inne på i sted, Afghanistan.

La meg først si at jeg synes det er viktig at vi har et tosporet arbeid i Afghanistan, både den humanitære siden og den militære siden. Jeg tror det er viktig å sørge for at Afghanistan blir et eksempel på at vi kan bidra til gjenoppbygging og et stabilt styresett, men det er en formidabel oppgave. Det er en oppgave som også krever gode rammebetingelser for det sikkerhetsarbeidet som drives. Da er det for meg viktig at NATOs operasjoner gjøres så fleksible som mulig for å kunne gi det beste resultatet for det afghanske folk. Det er bl.a. et av de temaene som NATOs generalsekretær tok opp på et møte hvor også statsministeren var til stede, at det fra de forskjellige landene er for mange begrensninger knyttet til de NATO-styrkene som stilles til disposisjon. Det er nettopp det Regjeringen nå har gjort. De sender soldater, men de sender dem med begrensninger. NATOs topledere, alle statssjefene sa den 9. februar at det er nødvendig å fjerne begrensninger på eksisterende styrker. Det sa også generalsekretæren, og det fikk tilslutning fra også Jens Stoltenberg i det møtet som var før jul. Så har man altså gjort det motsatte nå.

Da er mitt spørsmål: Hvis det blåser opp i nord, hvem skal da hjelpe norske soldater som er i nord, hvis alle andre lands regjeringer har lagt begrensninger på dem som skal hjelpe?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:18:46]: Først vil jeg uttrykke sterk enighet med representanten Solberg om at det er viktig å holde fast ved det som er hovedspørsmålet, nemlig: Hvordan kan vi bidra til en demokratisk, god utvikling i Afghanistan, bekjempe fattigdom, bekjempe vold og terror? Det er helt åpenbart at vi ikke oppnår en god utvikling i Afghanistan med militære midler alene. Vi er nødt til å ha en vesentlig sterkere satsing på det sivile området, på bistand, på bekjempelse av narkotikaproduksjon og narkotikahandel. Derfor har Norge trappet opp den sivile bistanden, og jeg er glad for at vi har bred tilslutning til den tenkningen her i Stortinget.

Så er det samtidig slik at for å kunne trappe opp den sivile bistanden og for å bygge demokrati og bl.a. sikre kvinners rettigheter i et land som Afghanistan må vi ha militær sikkerhet. Derfor har Norge og et bredt flertall på Stortinget hele tiden også vært tilhenger av norske militære bidrag. Norge bidrar betydelig. Vi er blant de landene som ligger helt i toppen når det gjelder militære bidrag sett i forhold til folketallet, og vi øker nå de norske mili-

tære bidragene med soldater som er spesielt vel trent og spesielt skikket for den typen oppdrag. Så er det riktig at vi har en politisk begrensning, fordi vi sier at disse styrkene skal brukes i Kabul, ikke andre steder.

Det er også riktig at NATO selvfølgelig ønsker så få begrensninger som mulig, men selv om man fra NATO-hold har gitt uttrykk for det, og det på toppmøtet i Riga var en erklæring der alle land stilte seg bak et slikt ønske, har jo ikke det forhindret mange NATO-land fra ulike typer begrensninger. Derfor er ikke Norge alene om å ha enten politiske eller formelle begrensninger. Vi mener at det er riktig av oss å trappe opp den militære innsatsen i Afghanistan, men samtidig at det er riktig av oss å gjøre det klart at når de ber om soldater til Kabul, sender vi soldater til Kabul, og det er der de skal operere.

Erna Solberg (H) [10:20:53]: Jeg konstaterer at statsministeren egentlig ikke svarte på det spørsmålet jeg stilte. Jeg har stor sympati for det forsvarsministeren sa i går, som altså statsministeren nå har irttesatt, for det svaret som er gitt tidligere, betyr jo bare én ting, at det forsvarsministeren sa i går, ikke har støtte fra landets statsminister.

Men spørsmålet mitt er: Når alle land legger begrensninger på sine soldater til gitte oppgaver og annet, hvordan får vi fleksibilitet nok til å hjelpe når det brenner et sted? Vi har opplevd det. Statsministeren har opplevd hvor viktig det er å få rask hjelp. I Maymaneh i fjor måtte norske soldater få hjelp. Men hvis alle land har lagt begrensninger, hvor og hvor raskt klarer man da å sende nye styrker inn? Det er jo det viktige politiske temaet. Da må jeg si at jeg synes ikke det er et godt svar fra den norske regjeringen å gjemme seg bak at alle andre land gjør noe som ikke er bra. Da burde man isteden gjort det som var riktig: sørge for at det var handlefrihet til å hjelpe der krisen er, når krisen oppstår.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:22:01]: For det første har jo vi en innsatsstyrke, som det heter, i nord, som jo nettopp skal settes inn som unnsetning hvis det oppstår problemer, enten for norske styrker andre steder i området eller for andre lands styrker. Norge har jo i dag styrker som kan settes inn ulike steder. Det har vi hatt lenge, og for de styrkene er det ingen endring i retningslinjer.

Når det gjelder spesialstyrkene, er vi altså blitt bedt om å komme med styrker til hovedstadsområdet, til Kabul-området. Vi har svart ja på det. Det er en arbeidsdeling – det er andre styrker andre steder i landet. Jeg vet at NATO er glad for, det er stor takknemlighet for at Norge nå øker sitt militære bidrag. Så har vi gjort det klart, som en klar politisk begrensning – og vi understreker det – at disse styrkene skal brukes i Kabul-området og ikke i sør. Vi har også gjort det klart overfor NATOs generalsekretær, og han er helt innforstått med det, at dersom NATO får ønske om å plassere disse et annet sted, så skal det tas opp med den norske regjeringen først. Det er ikke snakk om at den norske styrken kan brukes noe annet sted enn i Kabul-området.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Jan Petersen.

Jan Petersen (H) [10:23:14]: Så har altså statsministeren irttesatt forsvarsministeren. Men det er ikke bare forsvarsministeren som har uttalt seg på den måten. I NATOs utenriksministermøte 26. januar sa utenriksministeren at vi ikke har noen formelle begrensninger, og at vi vil tilpasse vårt nærvær for å være så nyttige som mulig. Han sa videre at vi må fortsette å være militært forberedt på å takle opprørerne, uansett hvor de er.

Dette kan oppfattes på en av to måter – enten at det er helt kurant å få et ja fra den norske regjering hvis NATO ber om å få flytte styrkene, eller at utenriksministeren må spise i seg det han sa til NATOs utenriksministre. Jeg vil gjerne vite hvilken av de to versjonene som er riktig. Hvis det skulle være den siste, hvilket inntrykk skaper det av Norge at utenriksministeren ikke kan levere det han lovet dem for mindre enn tre uker siden?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:24:22]: Nå mener jeg representanten Petersen forsøker å konstruere et problem som faktisk ikke foreligger. Utgangspunktet her er at NATO har bedt om styrker til Kabul. De setter stor pris på at Norge sender sine beste og best trente soldater til Kabul. Det vil være et verdifullt bidrag til sikkerhet i Kabul, til å trygge de politiske institusjoner, trygge den sivile innsatsen i Kabul.

Forsvarsministeren har gjort det klart, utenriksministeren har gjort det klart, det er sagt i redegjørelsen her i Stortinget, at disse styrkene skal brukes i Kabul-området, og at de ikke skal operere utenfor denne regionen. I tillegg snakket utenriksministeren med NATOs generalsekretær i går og informerte om dette. Generalsekretæren uttrykte at han var innforstått med de politiske begrensningene utenriksministeren gav uttrykk for. Det står også i den skriftlige instruksjonen som NATO mottar i dag.

Så når man forsøker å skape uklarhet eller uenighet internt i Regjeringen mellom de ulike statsrådene, hva de mener om dette, er det en konstruert uenighet. Vi er helt samstemte og tydelige på hva som er de norske bidragene, og hvilke politiske føringer og bestemmelser som gjelder for de bidragene.

Presidenten: Morten Høglund – til oppfølgingsspørsmål.

Morten Høglund (FrP) [10:25:39]: Jeg oppfatter ikke at statsministeren nødvendigvis svarer på spørsmålet knyttet til om slike politiske begrensninger gjør NATO mindre effektiv enn det som er optimalt.

Det andre spørsmålet er: Hva om en krisesituasjon oppstår? I Afghanistan har vi dessverre opplevd at det har skjedd. Har Regjeringen tenkt igjennom hva man skal svare hvis man får en slik henvendelse? Det burde man jo naturlig ha gjort. Det er et svar som er interessant, ikke minst for denne sal, men også for de styrkene som skal reise nedover:

Hva vil Norge gi for signaler og svar til NATO? Står man fast, eller er det den åpning som også har kommet frem fra både forsvarsminister og utenriksminister, at i en krisesituasjon er vi villige til å se utover de begrensningene som nå er lagt?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:26:37]: For det første vil jeg bare understreke en gang til at det som gjelder, er det som er uttrykt i utenriksministerens redegjørelse, som forsvarsministeren har presisert, og som nå også er formidlet til NATO. Det vi formidler i instruksen til NATO, er at Norge har sagt ja til å sende styrker til Kabul, men dersom ISAF-ledelsen skulle ønske å sette inn styrken andre steder, må dette forelegges Norges regjering for godkjenning. Det er det som er vår melding til NATO, og det er derfor jeg også kan forsikre om at det er ingen tvil om at NATO har oppfattet de politiske føringer og begrensninger som ligger på norske bidrag.

Presidenten: Dagfinn Høybråten – til oppfølgings-spørsmål.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:27:19]: Det vi i dag kan konstatere, er at det forsvarsministeren sa her i huset i går, og det utenriksministeren sa i NATOs utenriksministermøte den 26. januar, gjelder ikke. Det som gjelder, er at hvis det oppstår en situasjon hvor disse styrkene trengs andre steder enn i Kabul-regionen, skal det opp i Regjeringen. Men da vil jeg spørre: Gjelder det Kristin Halvorsen sa i går, nemlig at svaret da automatisk er nei?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:27:50]: Det som gjelder, er det vi hele tiden har redegjort for. Nå er det altså slik at man prøver å skape usikkerhet om hva som er formidlet til NATO. Det er veldig tydelig hva som er formidlet til NATO, og NATO setter pris på den beskjeden de har fått. De har fått tilgang til økte styrker, og de er innforstått med at Norge har lagt begrensninger.

Jeg kommer ikke her til å spekulere i alle mulige tenkte og utenkte hypotetiske situasjoner. Hvis det f.eks. oppstår problemer med norske styrker i Meymaneh, er det klart at det stiller seg annerledes enn om det oppstår problemer i sør. Det får vi komme tilbake til dersom det kommer en slik henvendelse. Det avgjørende er at det er ingen som kan sende norske styrker noe annet sted enn der hvor den norske regjeringen godkjenner at de sendes.

Presidenten: Lars Sponheim – til oppfølgings-spørsmål.

Lars Sponheim (V) [10:28:42]: Jeg opplever ikke at noen ønsker å skape usikkerhet eller tvil om det Regjeringen nå har besluttet, og det Stortinget enstemmig har stilt seg bak.

Vi støtter en spesialstyrke til Kabul, bl.a. fordi det ble meddelt tydelig i Stortingets organer i går at det er i Kabul man kanskje regner med de største militære utfordringer i tiden framover, og at en mulig våroffensiv kanskje vil rette seg nettopp mot Kabul. Så det er det ingen tvil om.

Det er heller ikke tvil om at det ikke er noen formelle hindringer, men det er politiske og praktiske hindringer for å gjøre nødvendige forflytninger. Men det som kan skje – og det er dessverre ikke så usannsynlig – er at denne våroffensiven ikke kommer til å rette seg slik som man kanskje tror i dag, og som er bakgrunnen for det norske vedtaket om å ta spesialstyrkene til Kabul. Det kan bli en dramatisk forverring. Brannen kan bli en katastrofebrann en annen plass i Afghanistan, og NATO roper på hjelp fra sine medlemmer. Da ligger det til grunn for min støtte til Kabul, med begrensninger, at vi stiller opp innenfor NATO ved en slikt katastrofesituasjon.

Er statsministeren enig i at vi har våre forpliktelser i NATO i så måte, enten det er i Afghanistan eller andre plasser?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:30:03]: Det avgjørende er hele tiden at vi har sendt en styrke til Kabul. Der har NATO bedt om at vi sender styrker. I tillegg har vi styrker andre steder i landet: Vi beskytter flyplassen i Kabul, og vi har styrker i nord.

Når det gjelder de styrker vi nå sender til Kabul, har vi sagt at de skal operere i Kabul-regionen, ikke andre steder. Så har vi i tillegg sagt – vi har både skriftlig og muntlig meddelt NATO og NATOs generalsekretær det – at dersom NATOs ledelse ønsker å bruke styrkene et annet sted, må det tas opp med den norske regjeringen først. Det er ikke snakk om å sende disse styrkene noe annet sted med mindre den norske regjeringen gir godkjenning til noe annet. Det er den norske regjeringen som bestemmer, og det er NATO innforstått med.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:30:57]: Jeg skal gi statsministeren anledning til å skifte tema, og jeg skal begynne med et sitat:

«Kristendommen har preget to årtusener, den har skapt vår verdensdel, den har formet vår kultur. Å fortie at kristendommen er vårt verdigrunnlag og vårt sentraleste kultur-eie, *det* ville være tendensiøst. Det ville være grov historieforfalskning.»

Ordene er ikke mine, de er Jens Bjørneboes. Denne steinerskolelæreren erfarte at kjennskap til kristendommen er nøkkelen til innsikt. Han sa:

«Hvis man tar bibelhistorien fra et menneske, så tar man halve hans barndom fra ham.»

Han så dermed også det samme som læreplanen for grunnskolen i dag påpeker, nemlig at kristendommen er en dyp strøm i vår historie som fortsatt preger tankesett, normer, språk og kunst, og binder oss sammen gjennom ukerytme og høytider.

Det er grunn til å minne om den viktige rollen kristen tenkning har i vår kulturarv. Det handler ikke om at kristendommen har monopol på gode og byggende verdier. Men som Bjørneboe påpekte, har kristen tradisjon spilt en sentral rolle gjennom norsk historie, og det går en linje fra det kristne synet på mennesket via opplysningstidens

tenkning om naturetten til utviklingen av politiske rettigheter.

Den senere tid er det lansert forslag som går ut på å fjerne henvisningen til vår kristne og humanistiske kulturarv i verdigrunnlaget for skolen. Det er mange som er urolige for dette, og forstår ikke hvorfor vi på en måte må stå med lua i hånden i møte med nye kulturelle og religiøse innslag i vårt samfunn. Respekt behøver vel ikke bety at man visker ut sin egen identitet.

Derfor mener Kristelig Folkeparti at norsk skole bør ha en klar forankring i kristne og humanistiske verdier. Kan statsministeren avklare om han deler dette synspunktet?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:32:47]: Vi har nå to viktige prosesser, to viktige debatter, som henger nært sammen. Den ene er diskusjonen om hvordan vi skal organisere Den norske kirke i framtiden, og hvordan forholdet mellom Den norske kirke og den norske stat skal være i framtiden. Der har mange i ulike partier, også i Kristelig Folkeparti, tatt til orde for en noe friere stilling for Den norske kirke i forhold til staten, og et flertall i Gjønnnes-utvalget har anbefalt en friere stilling for Den norske kirke og en omorganisering av den måten vi i dag organiserer Den norske kirke på. Knyttet til det er også diskusjonen om ulike grunnlovsparagrafer, bl.a. om at den evangelisk-lutherske tro forblir den norske stats tro. Der har flere, også flertallet i Gjønnnes-utvalget, foreslått en endring. Det er den ene debatten.

Den henger i noen grad sammen med den andre debatten, nemlig diskusjonen om hva slags typer formålsparagrafer vi skal ha i den norske skole. Der er det nedsatt et utvalg. Jeg vil ikke konkludere med akkurat hvordan vi skal formulere en framtidig formålsparagraf, verken når det gjelder Grunnlovens bestemmelser, hvor da flertallet i Gjønnnes-utvalget har foreslått en annen type verdiparagraf for den norske stat, eller når det gjelder skolen. Når vi ber kyndige, innsiktsfulle mennesker om å vurdere det, mener jeg det er riktig at de foretar den vurderingen og kommer med sine forslag, og så skal Regjeringen presentere sine eventuelle endringsforslag for Stortinget.

Dagfinn Høybråten (KrF) [10:34:32]: Jeg er vel kjent med de prosessene statsministeren nå orienterer om. Men spørsmålet mitt gikk på om statsministeren som landets fremste leder har en holdning til spørsmålet om vår nasjonale kristne og humanistiske kulturarv bør nedfelles i skolens verdigrunnlag – og for så vidt også i Grunnloven, men det var ikke mitt hovedtema. Spørsmålet er: Vi vet at det store flertall av det norske folk endog før barna begynner i barnehage og på skole, velger den kristne oppdragelse for barna sine. Er det ikke da naturlig at de kristne og humanistiske verdiene er nedfelt i verdigrunnlaget for skole og barnehage? Har ikke statsministeren noen holdning til det? Er ikke det en viktig del av det som vi som nasjon står for og bør stå for i framtiden?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:35:35]: Jeg har en holdning til det, men en del av den holdningen er at jeg mener at når vi har bedt innsiktsfulle, kloke mennesker

om å forestå to viktige prosesser som i hvert fall i noen grad henger sammen – formålsparagrafen, om man kan bruke det ordet, for den norske stat, Grunnloven § 2, som altså sier at den norske statsreligion forblir den evangelisk-lutherske tro, og de ulike formålsparagrafer vi har bl.a. i skolen – er det riktig å gjennomføre grundige prosesser. Det gjelder Gjønnnes-utvalgets forslag, der et flertall, også folk knyttet til Kristelig Folkeparti, foreslår å endre grunnlovsparagrafen, og vi har samtidig bedt andre om å vurdere hvordan vi skal utforme en formålsparagraf for skolen. Jeg mener at det er ganske viktig at jeg som statsminister ikke konkluderer de to prosessene før vi har gjort ting i riktig rekkefølge: gjort utvalgsarbeidene ferdig, hatt dem på høring, fått inn alle forslagene og hatt en behandling. Da kommer Regjeringens forslag.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – Anders Anundsen.

Anders Anundsen (FrP) [10:36:46]: Også her er det et visst spenningsnivå mellom regjeringspartiene. Sosialistisk Venstreparti har jo kunnskapsministeren, og et av hans første utspill var at han skulle gjøre det vanskeligere med, eller tilnærmet forby, bordbønn i norske skoler. SV har nærmest gått til krig, for å bruke et begrep litt i tiden, mot kristne verdier i norsk skole, til tross for at nærmere 85 pst. av Norges befolkning er medlem av statskirken, og enda flere definerer seg som kristne. Vi er kanskje i ferd med å komme i en situasjon hvor en skal modernisere bort i hvert fall 1 000 års kristen tradisjon i Norge. I møte med fremmede kulturer er vel trygghet på egen identitet og egen kulturarv svært viktig.

Er statsministeren enig i at skolen spiller en viktig rolle for å gi våre barn trygghet og sikkerhet i forhold til kristendommen som religion og kulturarv og som grunnlag for vår etikk i århundrer? Vil statsministeren sørge for å ha bedre kontroll over SVs prinsipielle, nær sagt, avkristningsprosess i forhold til norsk kirke?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:37:59]: Jeg mener at skolen spiller en veldig viktig rolle når det gjelder å formidle verdier, og jeg mener at den kristne kulturarv er en veldig viktig del av det verdigrunnlaget vi har her i landet vårt. Samtidig mener jeg at det er riktig av flere regjeringer å bidra til at vi nå får en diskusjon om hvordan vi organiserer statskirken, forholdet mellom Den norske kirke og staten. Jeg har merket meg at mange har foreslått en endring, andre er mot den type endringer. Men jeg tror det er riktig at vi lytter til og går grundig gjennom de ulike forslagene. Samtidig har vi nå invitert til en prosess om hvordan vi skal formulere formålsparagrafen også for den norske skole. Nettopp fordi jeg har stor respekt for de prosessene, vil ikke jeg nå konkludere når det gjelder hvordan de prosessene skal ende. Jeg merker meg at mange som har en sterk kristen verdiforankring, har vært tilhengere f.eks. av å myke opp § 2 i Grunnloven. De har gitt uttrykk for at det er fullt mulig å tro på de kristne grunnverdiene og allikevel mene at det er riktig å justere, endre,

noen av de formålsparagrafene vi har i det norske samfunnet.

Presidenten: Gunnar Gundersen – til oppfølgings-spørsmål.

Gunnar Gundersen (H) [10:39:13]: Jeg konstaterer at statsministeren vegrer seg for å signalisere sin personlige innstilling til et såpass viktig spørsmål. Det er også åpenbart ut fra dagens debatt at det er store forhandlinger internt om veldig mange spørsmål i Regjeringen.

Det flerkulturelle innslaget i det norske samfunnet øker, og det er satt i gang en vurdering av formålsparagrafen i skolen. Utvalget driver nå og lufter en del forslag. Jeg tror at det er ganske stort flertall i det norske folk for å beholde det kristne livssyn som et grunnlag både for skolen og for det norske samfunn. Det gjelder her å finne den riktige balansen oppimot en del ting. I den forbindelse kunne det være interessant å spørre statsministeren om han kan forsikre Stortinget om at det ikke er i denne saken SV skal få det fulle og hele gjennomslag, for alle vet at det er SV som ønsker å gå lengst i å oppløse den kristne formålsparagrafen.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:40:18]: Jeg er enig i, og jeg tror jeg også svarte det på det forrige spørsmålet, at kristne verdier, den kristne kulturarv, har vært viktig for Norge, er viktig for Norge. Jeg har også merket meg at mange av dem som foreslår å endre dagens formålsparagraf, har anbefalt en annen formålsparagraf der man reflekterer den kristne kulturarv, der man anerkjenner dens betydning for de norske verdiene og det norske verdigrunnlaget – at det skal reflekteres i den nye formålsparagrafen for skolen. Det er akkurat på samme måte som når mange i Høyre går inn for å endre formålsparagrafen, om man kan bruke det uttrykket, for den norske stat, altså Grunnloven § 2, hvor det står at statens religion er den evangelisk-lutherske tro. Jeg beskylder jo ikke Høyre-folk for ikke å tro på kristne verdier selv om de går inn for å fjerne den formålsparagrafen i Grunnloven. Så jeg tror det er viktig at denne typen debatter føres på en god og ryddig måte, at man ikke skaper unødvendig, hva skal vi si, mistanke om at man har andre motiver. Derfor mener jeg at vi skal ha en grundighet i behandlingen av både Gjønnes-utvalgets innstilling og innstillingen fra utvalget som ser på formålsparagrafen i grunnskolen, og så får vi komme tilbake til konklusjonen. Det er nettopp fordi jeg vil være ryddig, at jeg ikke konkluderer nå.

Presidenten: Ingebrigt S. Sørfonn – til oppfølgings-spørsmål.

Ingebrigt S. Sørfonn (KrF) [10:41:40]: Det kan nesten verka som om statsministeren har sendt den kristne føremålsparagrafen ut på høyring, og at han så langt er heilt nøytral i dette spørsmålet. Men då barnehagelova vart behandla i 2005, var det ein samla komite, med unntak av SV, som var einige om å vidareføra den kristne føremålsparagrafen, og i komiteinnstillinga sa òg fleirtalet

at det er viktig at barnehagebarn lærer kvifor me feirar jul og påske, og at dei slik får kunnskap om viktige verdiar og tradisjonar. Ute i folket er det veldig mange som ønskjer nett dette. Derfor skulle eg ha ønskt at statsministeren kunne ha bekrefta at Arbeidarpartiet ikkje har forandra standpunkt frå det dei stod for då barnehagelova vart behandla i 2005. Eg skulle ha ønskt at statsministeren som landets øvste leiar på ein mykje tydelegare måte kunne bekrefta at han var garantist for at skule og barnehage framleis skal ha ei klår forankring i vårt kristne verdigrunnlag.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:42:42]: For det første vil jeg på nytt understreke at når både den forrige regjeringen, der Kristelig Folkeparti var med, og den nåværende regjeringen har invitert til prosesser rundt viktige formålsparagrafer i den norske samfunnet, som f.eks. den vi har i Grunnloven, og nå også en invitasjon til å diskutere hvordan vi formulerer oss rundt formålsparagrafen i skolen, er jo det prosesser vi må vise respekt for. Det er det ene, og derfor har vi ikke konkludert ennå. Det er den eneste ryddige tilnærmingen. Det andre er at jeg føler meg trygg på at uansett hva som blir konklusjonene på de prosessene, vil den kristne kulturarv, de verdiene den formidler, og den historien den formidler, på ulike måter fortsatt reflekteres. Jeg har merket meg at mange i Kristelig Folkeparti også går inn for å endre, hva skal vi si, samfunnets viktigste formålsparagraf, nemlig Grunnloven § 2, og myke opp den, men jeg mistenker ikke folk i Kristelig Folkeparti for ikke å være opptatt av den kristne kulturarv selv om de går inn for å svekke, for å bruke det uttrykket, den formålsparagrafen som i dag ligger i Grunnloven.

Presidenten: Odd Einar Dørum – til oppfølgings-spørsmål.

Odd Einar Dørum (V) [10:43:53]: Få kan vel antakelig være uenig i at det norske samfunnet er preget av kristne og humanistiske tradisjoner og verdier. Nettopp på den bakgrunn vil Venstre gjerne rekke ut en åpen hånd til både statsministeren og statsministerens parti når det gjelder en viktig avklaring som Arbeiderpartiet skal foreta i forholdet mellom kirke og stat. Vi står overfor en avklaring om hvorvidt vi skal ha en kirke som kan oppfattes av mange som statens religionsvesen, eller en kirke som skal møtes med respekt som et trossamfunn. En kirke som et trossamfunn er et sted med liv. Det er det stedet og det trossamfunnet som kan møte homofile på en ordentlig måte, som Den norske kirke har gjort, smertefullt og krevende, det er den kirken som skjønner at kvinner hører til på en selvsagt måte – selv om det tok 30 år, klarer man det. Så mitt spørsmål til statsministeren er om statsministeren, og gjerne som Arbeiderpartiets leder, er villig til å ta den åpne hånden, ved å prøve å trekke skillet mellom Kirken som statens religionsvesen og det frie trossamfunnet.

Statsminister Jens Stoltenberg [10:44:58]: Jeg mener at en av de viktigste debatter, prosesser, dette stortin-

(Statsminister Stoltenberg)

get skal gjennomføre, er nettopp diskusjonen om hvordan vi organiserer vårt kirkestyre i framtiden. Der har det kommet et forslag fra Gjønnnes-utvalget – det er ulike forslag der. Flertallet foreslår en klar oppmykning, men ikke full likestilling mellom Den norske kirke og andre trosamfunn. Når flertallet gjør det, er jo det fordi de ser at et Norge der vi har flere religioner representert, og der vi har mer mangfold, kanskje bør organisere sitt kirkestyre på en annen måte.

Regjeringen skal behandle disse forslagene og andre forslag på en veldig grundig måte, og så kommer vi tilbake til Stortinget. Vi ser fram til en nær dialog, nær kontakt, med Stortinget om dette, fordi dette er et område der vi er avhengig av brede nasjonale forlik, dels fordi det i seg selv er viktig at vi har nasjonale forlik om denne type spørsmål, og dels fordi det handler om Grunnloven, og da trenger vi 2/3 flertall i Stortinget dersom vi skal ha en endring.

Presidenten: Vi går videre til neste hovedspørsmål.

Lars Sponheim (V) [10:46:11]: I spørretimen for to uker siden hadde vi en underlig situasjon. Statsministeren hadde sendt bl.a. sin miljøvernminister og sin finansminister, og vi opplevde en miljøvernminister som ble krympet og ydmyket av sin egen statsrådskollega og partileder i en situasjon hvor miljøvernministeren på vegne av sin regjering – alle ministere snakker jo på vegne av sin regjering – hadde gitt uttrykk for og gitt garantier i en avis om hvilke klimamål Norge skulle ha. Vi møtte til spørretimen med den informasjon at statsministeren selv hadde sagt at dette var privat statsrådsutøvelse av den samme statsråd, og hun hadde ikke Regjeringens dekning.

Det var en lite hyggelig forestilling, og det var trist for både miljøvernministeren og for miljøvernet. Men det som undrer meg, er at statsministeren, som en erfaren politiker og leder, satte en statsråd, en miljøvernminister, i en slik situasjon, for statsministeren selv gav uttrykk for synspunkter som lå nær opptil – iallfall så nær at en dreven politiker og leder kunne bygge en trygg bro – bl.a. i uttalelser i en kronikk samme uka om at det er naturlig at Norge påtar seg minst like store forpliktelser for det globale miljøet som EU. Vi kjenner jo til at den garantien som ble gitt av miljøvernministeren, handlet om en slik garanti som tilsvarende den EU har gitt. Hvorfor gjorde ikke statsministeren dette lettere for sin miljøvernminister? Det er spørsmål 1.

Så til spørsmål 2 i denne omgang, for jeg er ennå opprørt over påstander om at mindretallsrepresentanter mobbet i stortingssalen, når en gjorde det som er den parlamentariske og demokratiske plikt for et mindretall, nemlig å kontrollere et flertall, stille skarpe spørsmål til et flertall, når Regjeringen og flertallet åpenbart sender uklare signaler om hva de mener. Vi så alle i beste sendetid hvordan en representant for Regjeringen, finansministeren, i denne sal kalte stortingsrepresentant Børge Brende og til dels Gunnar Kvassheim, forstår jeg, for mobbere. Vil statsministeren stille seg bak en slik uttalelse om det

som er å utøve helt åpenbare parlamentariske plikter i det å kontrollere en flertallsregjering?

Statsministeren Jens Stoltenberg [10:48:19]: Jeg er veldig glad for at representanten Sponheim tar opp en av vår tids aller viktigste utfordringer, nemlig klimaproblemene. La meg da redegjøre for et par viktige problemstillinger.

Det ene er at Norge har en klar nasjonal tallfestet forpliktelse, og den er nedfelt i den eneste internasjonale klimaavtalen vi har i verden, nemlig Kyoto-avtalen. Der sier vi at i perioden 2008–2012, altså fram til 2013, skal våre utslipp ikke overstige det nivået som var i 1990, altså pluss 1 pst., dvs. i overkant av 50 millioner tonn. Det er vår tallfestede målsetting. Det viktigste vi nå gjør, er jo å gjøre alt vi kan for å nå den målsettingen. Både den forrige regjeringen og den nåværende regjeringen har sagt at det er hovedoppgave nr. 1. Det skal vi jobbe med fram til 2013.

Der vil jeg si at det vi har så langt, er jo framskrivninger både fra den forrige og den nåværende regjering som viser at uten tiltak vil utslippene i Norge øke med omtrent 20 millioner tonn mer enn de 50 millionene – altså fra 50 millioner tonn til 70 millioner tonn. Da må vi ned 20 millioner tonn. Som både den forrige regjering og den nåværende regjering legger opp til, skal den reduksjonen på 20 millioner tonn dels skje ved at vi gjennomfører tiltak i Norge – det er CO₂-avgift, det er kvotesystem, det er tiltak for avfallsbehandling, det er bioenergi og mange slike tiltak – og dels skal det skje ved at vi finansierer utslippsreduksjoner i andre land. Det er vi i gang med, og det er viktig. Jeg kan si én ting veldig tydelig: Vi kommer til å nå vårt Kyoto-mål, 100 pst. sikkert. Vi kommer til å oppfylle de forpliktelsene.

Så er neste diskusjon: Hva gjør vi etter 2013? Der har ikke EU konkludert, heller ikke vi, på de nøyaktige tallene. Men vi har sagt at vi skal være like ambisiøse som EU når det gjelder å bidra til globale utslippsreduksjoner. Men EU har jo 1) ikke konkludert på tallet, og 2) man må huske at de ikke har fordelt mellom de ulike landene, og langt mindre blitt enige om hvordan de skal ta det, hjemme eller ute.

Lars Sponheim (V) [10:50:27]: Jeg er glad for at statsministeren understreker så tydelig at det som nå skal gjøres for å oppfylle Kyoto-målene som vi er bundet av i denne omgang, for en vesentlig del skal gjøres hjemme. Det standpunktet deler Venstre. Det blir for lett å si, som noen i dag gjør, at et rikt land som Norge alltid kan reise med alle sine penger til et lavkostland og kjøpe alle reduksjoner. Noe må skje ute, det er jeg sikker på at jeg og statsministeren er enige om. Men det vil også måtte koste hjemme, både fordi det er nødvendig for miljøet, og fordi det er et verdimesig, et moralsk aspekt her, og det er at vi også skal ta de nødvendige takene hjemme. Jeg er glad for at statsministeren er så tydelig på dette, for jeg har ikke oppfattet den tydeligheten bestandig. Men det er jeg glad for, og det synet deler jeg, og det vil statsministeren få støtte til etter hvert som tiltakene kommer.

Så er jeg nok også enig med statsministeren i at det viktige er nå å levere resultater, og i og for seg ikke bare holde opp måltall. Men jeg vil allikevel understreke betydningen av måltall, for når nasjon og regjering forplikter seg til måltall, inviterer man landet til en nasjonal dugnad for reduksjon. Det gir statsministeren styrke når han henvender seg til industri og bileiere og hva det måtte være, og sier hør her, dere må stille opp for landet med reduksjoner. Derfor er måltall viktig. Er statsministeren enig i det?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:51:37]: Svaret på det er absolutt ja. Vi må ha måltall, men i tillegg til måltall må vi også ha klare forpliktelser. Vi har altså en tallfestet klar forpliktelse som gjelder fram til 2013.

Men når man skal formulere klare tall, må man også være klar på hva tallene er om. For jeg tror noe av forvirringen nå – det har i hvert fall oppstått litt usikkerhet – gjelder hvilke tall vi snakker om. Bare for å klargjøre når man f.eks. sier «som EU»: Vel, EU har et felles måltall, en forpliktelse, etter Kyoto-avtalen på minus 8 pst. Men det betyr jo ikke at hvert enkelt EU-land skal ta minus 8 pst. For eksempel skal Spania øke med noe sånt som 20 pst., Danmark skal redusere med 21 pst., Hellas skal øke med 25 pst. og Romania skal ta minus mange prosent. Man kan så se på Danmark igjen. Danmark har forpliktet seg til en kvote på minus 21 pst., men det betyr ikke at utslippene skal gå ned med 21 pst. i Danmark. De skal jo ta en vesentlig del av den reduksjonen i andre land gjennom kjøp av kvoter. Danmark står overfor tre tall: 8 pst. som i EU, 21 pst. som forpliktelse og et helt annet tall som reduksjoner i Danmark. Så når man skal gjøre som Danmark, er det litt ulike tall man tenker på.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Ketil Solvik-Olsen.

Ketil Solvik-Olsen (FrP) [10:53:04]: Det er vakkert å høre statsministeren snakke varmt for kvotehandelen. Da Fremskrittspartiet tidlig i januar snakket om at vi burde bruke 1 milliard kr i året på kvotehandel, ble det latterliggjort av miljøvernministeren. Nå har tydeligvis miljøvernministeren blitt parkert også i det spørsmålet.

Det er interessant å lytte til statsministeren som uttaler at det vakre i Soria Moria-erklæringen er hvordan en løser de interne problemene. Når en stadig ser skilsmisdebatte i avisene fra noen av «ekteskapspartnerne», må en si at det er en rar måte å se det vakre på.

For ca. et år siden var statsministeren, energiminister og miljøvernministeren på Kårstø. De skrøt av at det i løpet av 2009 skulle være et CO₂-renseanlegg på plass. På spørsmål fra Aftenposten om hva som er alternativet om en ikke lyktes, uttalte statsministeren at det er ingen alternativer til å lykkes. Dette skal vi få til. Da er det interessant å stille følgende spørsmål: Står statsministeren fast ved at det skal være et renseanlegg for CO₂ på plass på Kårstø i løpet av 2009?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:54:05]: Kvotehandel er et viktig redskap for å få ned utslippene. En som

var pådriver for det, var Al Gore, foran Kyoto-forhandlingene, og det er veldig bra at det kom på plass i Kyoto-avtalen. Selv var jeg med på å jobbe for det bl.a. i Arbeiderpartiet på slutten av 1980-tallet, da jeg ledet Arbeiderpartiets miljøutvalg, og vi gikk inn for den type mekanismer. Gro Harlem Brundtland var også pådriver for denne type tenkning.

Det som er underlig, er å høre Fremskrittspartiet være for internasjonal kvotehandel og denne type mekanismer, for det er jo helt avhengig av at vi har et internasjonalt avtaleverk som gjør det mulig å iverksette utslippsreduksjoner på tvers av landegrensener. Den eneste avtalen vi har for det, er Kyoto-avtalen, og den stemte Fremskrittspartiet mot. De er altså for noe av det Kyoto-avtalen innebærer, men de er mot selve avtalen. Derfor hadde det ikke vært noen kvotehandel, det hadde ikke vært noen effektive tiltak på tvers av landegrensene for å få ned verdens utslipp av klimagasser, dersom Fremskrittspartiet hadde fått gjennomslag for sin politikk og stemt ned Kyoto-avtalen. Det er omtrent som å være for aksjer, men mot børsen. Dere kan ikke være for kvotehandel, men mot Kyoto-avtalen. Dere må bestemme dere. Kvotehandel har dere funnet på etter hvert, bl.a. for å forsøke å lage en klimapolitikk.

Når det gjelder Kårstø, har vi fått en rapport fra NVE. Vi skal gå gjennom den, og så skal vi presentere forslag for Stortinget.

Presidenten: Børge Brende – til oppfølgingsspørsmål.

Børge Brende (H) [10:55:33]: Jeg synes vi bør gi statsministeren mulighet til å støtte sin miljøvernminister her i dag. I Politisk kvarter den 11. januar 2007 var det et intervju med miljøvernministeren. Det ble da vist til at fra 2001 til 2005 gikk de norske klimagassutslippene noe ned. Så sier reporteren: «Bjørnøy mener de skal få ned utslippene allerede i denne regjeringsperioden.» Bjørnøy svarte: «Vi får reduserte utslipp også i denne perioden her.»

Bjørnøy sier at man skal få redusert klimagassutslippene – ikke bare som et langsiktig mål innen 2020, men få redusert klimagassutslippene fra 2005 til 2010.

Har miljøvernministeren statsministerens støtte i dette løftet? I så fall, hvis miljøvernministeren har det, hvordan skal statsministeren greie å få ned klimagassutslippene, som den forrige regjeringen gjorde, i denne perioden?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:56:42]: Vi skal gjøre en betydelig innsats for å få til betydelige utslippsreduksjoner i Norge. Vi er godt i gang med det, dels gjennom de tiltakene som er iverksatt, som bl.a. CO₂-avgiften, som har gitt en reduksjon anslått til 3 millioner tonn bl.a. på sokkelen. Så skal vi gjennomføre nye tiltak. Derfor kommer vi nå snart med et kvotesystem som skal bidra til ytterligere utslippsreduksjoner. Vi er i gang med å gjennomføre utslippsreduksjoner. Vi har sagt at vi skal nå Kyoto-målsettingen. Men verken den forrige eller den nåværende regjeringen har tallfestet hvor mye av det

som skal skje hjemme, og hvor mye av det som skal skje gjennom utslippsreduksjoner som vi finansierer i andre land. Det avgjørende er at vi skal ta en betydelig del hjemme.

Presidenten: Line Henriette Holten Hjemdal – til oppfølgingsspørsmål.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [10:57:43]: I forrige uke fikk statsministeren en attest av Siv Jensen, og jeg er hjertens enig i denne attesten. Det er små forskjeller mellom Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet i klimapolitikken.

Hva forteller dette oss? Jo, hvor lite ambisiøs klimapolitikk statsministeren står for. Et synlig bevis på dette er at Jens Stoltenberg og Siv Jensen er de eneste partilederne som ikke har konkrete ambisjoner når det gjelder et klimaforlik – selv om statsministeren tidligere i denne spørretimen sa at det er vår tids aller viktigste spørsmål – og heller ikke har et måltall for 2020, i motsetning til Angela Merkel, Göran Persson, Tony Blair og Arnold Schwarzenegger, bare for å nevne noen.

Mener statsministeren at Norge framstår som et foregangsland i klima- og miljøspørsmål?

Statsminister Jens Stoltenberg [10:58:48]: Norge er et foregangsland innen miljøpolitikken, dels gjennom de omfattende tiltakene vi gjennomfører nasjonalt – vi er blant de land som er kommet lengst når det gjelder å bruke økonomiske virkemidler, og vi gjør et stort teknologisk løft på Mongstad gjennom å få til CO₂-rensing der – og dels gjennom den pådriverrollen vi har hatt for å få til nye internasjonale klimaavtaler, ikke bare den vi fikk, Kyotoavtalen, men også en ny avtale som skal etterfølge Kyotoavtalen.

Når det gjelder Fremskrittspartiet, er forskjellen mellom oss og dem veldig stor. Det viktigste er at Fremskrittspartiet fortsatt betviler om vi har god nok kunnskap til å ta drivhuseffekten riktig på alvor. Det gjør ikke Arbeiderpartiet.

Det andre er at Fremskrittspartiet stemte mot Kyotoavtalen, som er grunnmuren i alt arbeid for å få ned verdens utslipp av klimagasser.

Det tredje er at Fremskrittspartiet har stemt mot viktige klimatiltak som bl.a. satsing på jernbane og kollektivtransport.

Det er riktig at EU har et forslag om et mål om 20 – 30 pst. Men som jeg prøvde å forklare i stad, har de ikke fordelt det mellom landene. Det som er helt sikkert, er at det blir ikke en prosentvis lik reduksjon i landene. Den blir ulik. For eksempel har Sverige nå pluss 4 pst., selv om EUs målsetting er minus 8 pst.

Presidenten: Gunnar Kvassheim – til oppfølgingsspørsmål.

Gunnar Kvassheim (V) [11:00:14]: Statsministeren holdt forrige uke en tale for Arbeiderpartiets landsstyre, hvor miljø- og klimaspørsmål stod sentralt. Det var en tale

preget av taktikk og teknikk, ikke av verdier og politisk lederskap. Det skuffet mange i miljøbevegelsen, og det skuffet oss i Venstre. Men det er kanskje en trøst at det utløste en helhjertet gratulasjon fra Fremskrittspartiet, senest i dag, for fullt gjennomslag for Arbeiderpartiet i klimapolitikken.

SV går på nederlag på nederlag i miljøpolitikken. Når SV-lederen skal begrunne hvorfor partiet holder fram i regjering, sier hun bl.a. at uten SV i regjering ville det blitt bygd sterkt forurensende gasskraftverk på hvert eneste nes.

Kan statsministeren bekrefte at uten SV i regjering ville Arbeiderpartiet og Senterpartiet levd ut sin legning, tatt hele landet i bruk og bygd forurensende gasskraftverk på hvert eneste nes?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:01:20]: Denne regjeringen er i gang med å bygge et miljøvennlig gasskraftverk, og vi har gjort vesentlig mer enn den forrige regjeringen. Den forrige regjeringen sa ja til å bygge et gasskraftverk på Melkøya, gav en utslippstillatelse og konsesjon, og bygde der et gasskraftverk med null rensingstiltak. Det første gasskraftverket som ble bygd, var det den forrige regjeringen som tok ansvaret for. For å si det sånn: Jeg var ikke helt uenig i den beslutningen, men da å høre en fra Venstre være bekymret for at vi bygger gasskraftverk med rensing på Mongstad, blir litt pussig.

Videre tar vi et ansvar for å få ned utslippene. Den talen jeg holdt i Arbeiderpartiets landsstyre, var veldig tydelig på at dette er en av våre største utfordringer som menneskehet, og derfor må vi både gjøre betydelige utslippsreduksjoner nasjonalt og i tillegg bidra til at land som Kina, India og Brasil begrenser sine utslipp, for 70 pst. av verdens utslipp er ikke omfattet av Kyotoavtalen. Vi er nødt til å betale for utslippsreduksjoner i de fattige landene. Hvis ikke, går ikke de totale utslippene ned.

Presidenten: Hvis vi gir litt gass, rekker vi et hovedspørsmål til.

Per Sandberg (FrP) [11:02:38]: Da denne regjeringen tiltrådte, var det ett område som statsministeren var meget opptatt av. Det var at denne regjeringen skulle gå i front for å få til en god dialog og et godt samarbeidsklima med opposisjonen i Stortinget.

Nå viser det seg at det kanskje er det motsatte som har skjedd. Jeg tror jeg på vegne av opposisjonen kan tillate meg å si det. Det kan vises til en rekke eksempler hvor denne regjeringen faktisk opptrer nesten lukket i forhold til nødvendig informasjon til Stortinget. Jeg har i den forbindelse lyst til å nevne et par eksempler.

Rapporten fra fagmyndighetene i Kystverket om alle manglene i oljevernberedskapen har ligget i departementet siden januar 2006 uten at Stortinget har fått innsyn i den. Jeg kan nevne brevet som gikk fra de fire parlamentariske lederne i Stortinget om tjenestedirektivet, hvor svaret fra statsministeren var at først skulle Regjeringen konkludere, og så skulle opposisjonen eventuelt få bli med på dialogen i ettertid. Man kunne også vist til spørre-

instituttet, hvor vi nesten hver eneste onsdag opplever at statsrådene ikke svarer på de utfordringer som kommer fra opposisjonen, men går til direkte angrep på opposisjonen i stedet for å være konstruktiv, svare og skape dialog.

Var det dette statsministeren mente med at denne regjeringen skulle gå i front for å skape dialog og samarbeide med opposisjonen i Stortinget?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:04:21]: Den sittende regjering er en flertallsregjering. Derfor kan den få igjennom forslag i Stortinget basert på regjeringspartiene. På tross av det har Regjeringen likevel vært opptatt av at vi i noen saker skal søke bredere forlik. Det vil helt sikkert være mange saker, sannsynligvis flertallet, der opposisjonen er uenig med Regjeringen. Det er derfor den er i opposisjon og vi i regjering. I andre saker vil vi søke bredere forlik. Det gjelder f.eks. det arbeidet som nå skjer på pensjon. Det er en stor og viktig sak, en av de største og mest betydningsfulle dette stortinget skal behandle. En annen sak som er av samme karakter, og som også er svært viktig, er stat–kirke–spørsmålet, der vi også vil søke brede forlik. Men vi har også funnet bredere løsninger i andre enkeltsaker. Blant annet kom vi i forbindelse med statsbudsjettet fram til en forståelse med Kristelig Folkeparti når det gjaldt satsing på frivillig sektor. Så vi har søkt og vil fortsatt søke enighet.

Når det gjelder oljevern, har fiskeriministeren fått det brevet oversendt, og han vil vurdere hva man kan gjøre i forhold til den rapporten. Det avgjørende er tross alt at Regjeringen nå trapper opp innsatsen for oljevern. Vi gjenetablerer oljeverndepotet på Fedje, slik at vi får en bedre oljevernberedskap i den delen av landet. Vi har lagt om farleden, og vi har gjennomført tiltak for mer automatisk sporing og følgeing av skip langs norskekysten. Vi trapper opp oljevernet. Det er det avgjørende.

Per Sandberg (FrP) [11:05:59]: Det virker, ut fra svaret til statsministeren, som at det er der hvor Regjeringen har konflikt og er uenig, at man søker å få til dialog og samarbeid i Stortinget. Det kan jeg kanskje ha en viss forståelse for, når denne regjeringen slites i alle retninger i nesten samtlige saker.

Men jeg må få si at Fremskrittspartiet er særdeles fornøyd med at Regjeringen nå falt ned på at depotet på Fedje skal opprettes igjen, da vårt forslag, som allerede ligger til behandling i Stortinget, går ut på det. Så det er vi fornøyd med.

Et annet område som jeg synes er meget viktig, er det som går på kvalitetsrapportering for statlige investeringer. Det er et stramt regime i Finansdepartementet for investeringer over 500 mill. kr statlige midler. Det er nærmest umulig for Stortinget å få innsyn i disse kvalitetsrapportene, selv om man gang på gang prøver på det. Hvilken hensikt og hvilken agenda har Regjeringen med å unnlate å komme med denne type rapporter til Stortinget?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:07:09]: Jeg er tilhenger av størst mulig åpenhet. Jeg kjenner ikke til kvalitetsrapporteringen på prosjekter over – var det...

Per Sandberg (FrP) [11:07:19]: – 500 mill. kr.

Statsminister Jens Stoltenberg [11:07:20]: Ja, 50 eller 500, eller hva det er – jeg kjenner ikke til hvordan det håndteres i forhold til offentlighet og Stortinget. Men generelt sett har vi en offentlighetslov, og vi har en informasjonsplikt overfor Stortinget. Denne regjeringen er opptatt av å følge opp det også når det gjelder investeringsprosjekter.

Presidenten: Det blir oppfølgingsspørsmål – først Siv Jensen.

Siv Jensen (FrP) [11:07:46]: Jeg synes mange av statsministerens forsøk på svar i dag beviser at Regjeringen og statsministeren ikke er interessert i å svare på spørsmål fra opposisjonen, men heller å gå til angrep. Det så vi senest nå i spørsmålet fra Ketil Solvik-Olsen, om hva Regjeringen ønsker å gjøre i forbindelse med Kårstø. I stedet for å svare på det spørsmålet kom statsministeren med en sammehengende lekse med usannheter om Fremskrittspartiet.

Så sa statsministeren: «Jeg er tilhenger av størst mulig åpenhet.» Hvorfor i all verden vil da ikke statsministeren gå i bresjen for å frigi en hemmeligstemplet rapport fra Kystverket, som dreier seg om oljevernberedskapen langs hele kysten? Dette er et spørsmål som kystbefolkningen er opptatt av, som Stortinget er opptatt av – ja, som de aller, aller fleste er opptatt av. Hvorfor i all verden skal ikke den rapporten kunne tilflyte offentligheten, slik at også Stortinget kan få se grunnlaget for at Regjeringen nå plutselig har kommet til at man skal gjenopprette depotet på Fedje, som er en god beslutning?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:08:53]: Jeg anstrenger meg til det ytterste for å svare på de spørsmål som representantene stiller i denne spørretimen. Men det som preger en del av spørsmålene, er at først angriper man Regjeringen – man legger mange premisser – og så har man et spørsmål helt på slutten. Da tar jeg meg den frihet både å kommentere angrepene og å svare på spørsmålet som kommer til slutt.

Når det gjaldt spørsmål fra Fremskrittspartiet om gasskraftverk, viste jeg til at Fremskrittspartiet har stemt imot Kyoto-avtalen – det er en viktig informasjon som undergraver Fremskrittspartiets argumentasjon for kvotehandel. Så svarte jeg når det gjaldt gasskraftverk, nemlig det som er svaret, at nå har vi fått en rapport fra NVE for å se på både kostnader og teknikk i Kårstø-prosjektet, og så skal vi fremme en sak for Stortinget når vi er ferdig med det.

Når det gjelder oljevern, har Regjeringen satt i gang et arbeid med å trappe opp oljevernberedskapen. Vi har endret farleder – lagt dem lenger ut – slik at det er lengre avstand til kysten. Vi har styrket den elektroniske overvåkingen av skip, og vi har nå også besluttet at vi skal omgjøre den beslutningen den forrige regjeringen gjorde, om å nedlegge oljeverndepotet på Fedje. Vi vil gjøre det vi lovet i valgkampen – innfri enda et valgløfte, som denne re-

gjeringen gjør i alle saker – ved å sørge for at vi får økt oljevernberedskap.

Når det gjelder rapporten, har jeg bedt fiskeriministeren se på den. Så får vi komme tilbake til om den kan offentliggjøres.

Presidenten: Jan Tore Sanner – til oppfølgingsspørsmål.

Jan Tore Sanner (H) [11:10:24]: Når vi har en flertallsregjering, er det spesielt viktig at Regjeringen er seg bevisst viktigheten av åpenhet. Man får med en flertallsregjering ikke den samme flombelysning av beslutningsprosessen som det man får med en mindretallsregjering, hvor beslutningene i større grad tas her i Stortinget.

I går ble det kjent at en representant fra Forsvaret ikke fikk delta i debatten i Tabloid. Det bidrar til at vi får en mindre opplyst debatt når de som sitter med fagkompetansen, ikke får delta i debattene. Det er også kjent at Regjeringen ikke ønsker fullt innsyn i skolens resultater, ved at man langt på vei stengte Skoleporten. Det begrenser åpenheten.

Mitt spørsmål knytter seg til om statsministeren nå vil avklare nedover i systemene at det vil være mulig for representanter fra Forsvaret, som et eksempel, å kunne delta i debatter, slik at man får en faglig basert og opplyst åpen debatt.

Statsminister Jens Stoltenberg [11:11:32]: Jeg gjen- tar og understreker på nytt at jeg er for åpenhet. Vi ønsker også å praktisere mer åpenhet der det er mulig i forhold til både dokumenter, deltakelse og informasjon. Så er det noen dokumenter og noe informasjon som må unntas offentlighet. Det gjaldt for den forrige regjeringen, og det gjelder for den nåværende regjeringen.

Når det gjelder debatten i Tabloid, kjenner jeg ikke til hva som skjedde før programmet, og hvilke vurderinger som der ble gjort, om noen ble forhindret fra å delta eller ikke. Derfor vil jeg være veldig varsom med å kommentere en slik enkeltsak og en enkelt situasjon som har oppstått før Tabloid, før jeg har satt meg bedre inn i den saken.

Presidenten: Hans Olav Syversen – til oppfølgingsspørsmål.

Hans Olav Syversen (KrF) [11:12:22]: Tidligere i dag har det vært spørsmål knyttet til norsk innsats i Afghanistan, og det har tidligere vært litt uklart for opposisjonen hvorvidt vi har fått anmodninger fra NATO. Så også på det punktet kunne det være behov for en større åpenhet fra Regjeringens side.

Vi i Kristelig Folkeparti er interessert i å bidra for å få en levende politisk debatt også i Stortinget, men samtidig ser vi at det er tegn til en økende flertallsarroganse.

Helse Øst og Helse Sør blir slått sammen uten at man har noe særlig diskusjon med landets parlament. Målsettingen om full barnehagedekning, som jo Stortinget har vedtatt, ser ut til å kunne bli endret med noen prokuratorgrep fra departementets side. Og det er ingen særlig vilje

til å diskutere tjenstedirektivet med Stortingets organer før man er absolutt nødt til det.

Vil statsministeren og Regjeringen ta noen grep for å hindre en tiltakende flertallsarroganse?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:13:30]: Jeg ønsker ikke å være arrogant. Jeg ønsker å lytte og å ha dialog, og i viktige saker har vi hatt dialog med Stortinget. Jeg nevnte pensjon og statskirke, og jeg nevnte også Kristelig Folkeparti og statsbudsjettet.

Noen ganger er jeg litt usikker på hva man mener med at vi ikke informerer, f.eks. om vi har fått anmodning fra NATO, som lå til grunn i spørsmålet. Utenriksministeren sa i redegjørelsen i går:

«Norge mottok 5. februar i år en konkret anmodning fra NATOs øverskommanderende om å stille med ytterligere militære bidrag i form av Hercules transportfly, F-16 jagerfly eller en spesialstyrkeavdeling.»

Det var henvendelsen. Vi sa nei til Hercules, og vi sa nei til F-16, men vi sa ja til spesialstyrkeavdelingen. Så har vi også gjort det helt klart at det er uaktuelt å sette den inn sør i Afghanistan, eller utenfor Kabul-regionen. Det har utenriksministeren understreket, det har jeg understreket, og det har forsvarsministeren understreket. Så disse styrkene skal settes inn i Kabul, de skal ikke tas ut av Kabul-regionen.

Når det gjelder alle andre spørsmål, er vi opptatt av dialog, også i forhold til tjenstedirektivet.

Presidenten: Lars Sponheim – til oppfølgingsspørsmål.

Lars Sponheim (V) [11:14:56]: Det er en kvalitet ved det norske demokrati i forholdet mellom storting og regjering at det er Regjeringens apparat, departementene og embetsverket, som også representerer kunnskapsbasen for politikktutforming for opposisjonen. Ved skiftende regjeringer og opposisjon har det alltid vært slik at det kan stilles spørsmål, man får et faglig grunnlag for å utforme en politikk, og man kan ha tillit til at det alltid blir gjort uten politisk siling og med et høyt kvalitetsnivå, som vi vet norsk embetsverk står for.

Vi har i det siste sett konturer av at presise svar, som kan kreve faglige spørsmål og ekspederes videre av ulike statsråder, har begynt å få en polemisk karakter, hvor en ikke gir de faglige innspillene, men nærmest går til polemiske motangrep. Vi har i Venstre sett oss nødt til å sende et brev til Presidentskapet hvor en påtaler dette overfor statsministeren og ber ham bevirke at statsrådene fortsetter denne gode tradisjonen i å formidle nødvendig fagbasis.

Vil statsministeren, siden vi oppfatter situasjonen slik, bevirke det og skjerpe det inn overfor sine statsråder?

Statsminister Jens Stoltenberg [11:16:02]: Jeg vil forsikre meg om at de svar som går til Stortinget, er faglig vel fundert, er gode svar og gir Stortinget det beslutningsgrunnlaget man ønsker, og som man har krav på. Jeg mener, som representanten Sponheim, at det er en viktig kva-

litet ved det norske samfunnet at både posisjon og opposisjon kan forholde seg til det samme embetsverk, den samme faktabeskrivelse og den samme virkelighetsforståelse som embetsverket i Norge formidler, både til storting og regjering. Så det er vi helt enige om.

La meg også bare føye til – siden det henger sammen – at når det gjelder tjenestedirektivet, er ikke det en sak som Regjeringen prøver å unnså. Vi har sendt det ut på bred høring, og så kan alle delta i denne debatten. Og når høringen er over, så kan vi oppsummere og drøfte med Stortinget konklusjonene.

Presidenten: Dermed er den muntlige omme, og vi går over til den ordinære spørretimen.

Ordinær spørretime

Presidenten: Det blir noen endringer i den oppsatte spørsmålslisten, og presidenten viser i den sammenheng til den oversikt som er omdelt på representantenes plasser i salen.

De foreslåtte endringer i dagens spørretime foreslås godkjent. – Det anses vedtatt.

Endringene var som følger:

Spørsmål 4, fra representanten Bent Høie til kommunal- og regionalministeren, utsettes til neste spørretime, statsråden har sykdomsforfall.

Spørsmål 5, fra representanten Per-Kristian Foss til utenriksministeren, vil bli tatt opp av representanten Martin Engeset.

Spørsmål 7, fra representanten Odd Einar Dørum til miljøvernministeren, utsettes til neste spørretime, da statsråden er bortreist.

Spørsmål 8, fra representanten Torbjørn Andersen til olje- og energiministerens, blir etter anmodning fra olje- og energiministerens flyttet og besvart etter spørsmål 25.

Spørsmål 26, fra representanten Øyvind Halleraker til fiskeri- og kystministerens, blir etter anmodning fra fiskeri- og kystministerens flyttet og besvart før spørsmål 9.

S p ø r s m å l 1

Hans Olav Syversen (KrF) [11:17:28]: Siden jeg skjønner at SV nå skal diskutere sin egen regjeringsdeltakelse, så er jeg i hvert fall veldig glad for å kunne stille dette spørsmålet før en eventuell ny finansminister kommer og svarer:

«På en konferanse 6.–7. februar i år i regi av UD diskuterte deltakerne blant annet mulighetene for en svak avgift på valutatransaksjoner – 0,005 pst. for å finansiere bistand. I motsetning til den såkalte Tobin-skatten er det ikke noe mål for en slik avgift å redusere valutaspekulasjon, kun å øke tilskuddene til internasjonal bistand.

Vil statsråden bidra til at diskusjonen når lenger ut enn denne konferansen, ved å presentere en vurdering av dette f.eks. i revidert nasjonalbudsjett 2007?»

Statsråd Kristin Halvorsen [11:18:46]: For det første har jeg lyst til å replisere til representanten Syversen at jeg har et klart mål om å stille i spørretimen mange ganger framover og svare på gode spørsmål, som f.eks. dette.

I perioden 1. september 2006–1. mars 2007 har Norge formannskapet i Leading Group on Solidarity Levies to Fund Development, den såkalte pilotgruppen for innovative finansieringsmekanismer. Denne gruppen har arbeidet med det franske forslaget om en solidaritetsavgift på flyreise, men også behandlet andre former for innovative finansieringsmekanismer, bl.a. en skatt på valutatransaksjoner.

Et utgangspunkt for dette arbeidet er Soria Moria-erklæringen, som sier at Regjeringen vil

«gå foran for internasjonale avtaler om nye globale finansieringskilder som kan medvirke til omfordeling og styrking av FN-institusjonene, flyavgift, karbon-skatt, skatt på våpenhandel eller avgift på valuta-transaksjoner».

Regjeringen har ikke vurdert en innføring av en form for valutaskatt for utviklingsformål. Norge vil imidlertid fortsatt støtte opp om den diskusjonen som nå pågår for en slik form for finansiering, og pilotgruppen vil ventelig fortsatt behandle valutaskatt som tema. På konferansen i Oslo 6.–7. februar foreslo flere av de deltakende NGO-ene å opprette en egen internasjonal arbeidsgruppe om valutaskatt. Norge vil nå sondere interessen blant andre medlemsland i pilotgruppen for å opprette en slik gruppe. Det vil være naturlig å orientere Stortinget om diskusjonen om valutaskatt når en eventuell arbeidsgruppe er opprettet.

Jeg vil vise til at i disse debattene er formålet med ulike former for solidaritetsavgifter å øke bistanden i land som ikke prioriterer å oppfylle 0,7 pst.-målet av BNI til utviklingsbistand. Norge er et av de få land som oppfyller det, og vi har jo en klar målsetting også om å øke det. Dersom Norge ønsker å øke den bistanden som vi bidrar med, så er det like greit å ta som en bevilgning over statsbudsjettet, med mindre det er andre ting man ønsker med en valutaskatt. Det er en annen del av den diskusjonen. Derfor ser vi dette først og fremst som en avgift som det er viktig å ha som tema i den internasjonale debatten for å få opp det samlede volumet av bistand.

Hans Olav Syversen (KrF) [11:21:36]: Jeg takker for svaret.

Jeg skjønner at Norge som nasjon har tenkt å sondere mulighetene for å nedsette en internasjonal arbeidsgruppe, for, som statsråden sa, å vurdere om dette er mulig å gjennomføre, og om det har tilslutning, regner jeg med, internasjonalt.

Så mitt spørsmål er kort og godt: Selv om vi oppfyller det kravet som statsråden viste til når det gjelder bistand, 0,7 pst., vil jo Norges holdning like fullt kunne være betydningsfull for at flere land kan øke sin bistand til verdens fattige. Vil Regjeringen legge trykk på det arbeidet for derigjennom å kunne bidra overfor verdens fattige ved at flere land bidrar mer, og bør bidra mer?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:22:32]: Ja, vi deltar aktivt når det gjelder dette franske sporet for en flyavgift, og vi sonderer mulighetene for å få flere land med på å tenke at en valutaskatt kan være med på å finansiere bistand. Det er selvfølgelig fordi vi har et sterkt internasjonalt engasjement. Norge prioriterer bistand høyt, og jeg gir gjerne honnør til Kristelig Folkeparti for den jobben de gjorde i regjering ved å klare å holde et høyt nivå på dette. Vi har som ambisjon å trappe videre opp. Hvis vi også kan bidra til at andre land gjennom ulike former for finansieringsordninger er med på å trappe opp sin innsats, kan vi få til langt mer enn det vi bare klarer over norske statsbudsjetter.

Jeg deler det engasjementet som representanten Syveresen har. Mitt svar kan tolkes slik at vi jobber i internasjonale sammenhenger for å se på muligheten for ulike former for internasjonale finansieringsordninger for å øke bistanden. Jeg vil gjerne komme tilbake til Stortinget med en orientering når vi har kommet et stykke på vei, slik at det er noe av substans å melde.

S p ø r s m å l 2

Svein Flåtten (H) [11:24:04]: Jeg har et spørsmål til finansministeren:

«Finnmarkseiendommen er nå fritatt for merverdiavgift på jakt og fiske. Det betyr at staten konkurrerer med private eiere av jakt- og fiskerettigheter, men på 25 pst. bedre betingelser. Unntak fra merverdiavgiftsregelverket bør være meget godt begrunnet.

Mener statsråden at typen eierskap er en god begrunnelse for et unntak og for en slik forskjellsbehandling i omsetning av jakt- og fiskerettigheter, eller vil hun vurdere å fjerne all mva. på jakt og fiske?»

Statsråd Kristin Halvorsen [11:24:54]: Omsetning av fiskekort og av jaktkort for småvilt- og villreinjakt i bygdeallmenninger, i statsallmenninger og på annen statlig grunn blir etter forvaltningspraksis med hjemmel i merverdiavgiftsloven § 70 ikke ilagt merverdiavgift. Disse unntakene har i hovedsak vært basert på Justis- og politidepartementets lovavdelings vurdering av at retten til jakt og fiske etter fjelloven er en allemannsrett som ikke kan omsettes i merverdiavgiftsrettslig forstand.

De aktuelle bestemmelsene om jakt og fiske i finnmarksloven er sammenlignbare med tilsvarende bestemmelser i fjelloven. Det er av den grunn også gitt dispensasjon for Finnmarkseiendommens omsetning av jakt- og fiskekort, noe som innebærer en videreføring av det tidligere avgiftsregimet for slik omsetning i Finnmark.

Selv om det er uttrykkelig bestemt i loven at omsetning av rett til jakt og fiske skal være merverdiavgiftspliktig, er det etter forvaltningspraksis langt tilbake i tid etablert så mange unntak fra dette utgangspunktet at merverdiavgiftsplikten i dag hovedsakelig kun omfatter private grunneiere – noe spørsmålsstilleren er inne på i sitt spørsmål. Hele området merverdiavgift for omsetning av jakt- og fiskekort trenger derfor en gjennomgang. En slik gjennomgang vil imidlertid kreve en del ressurser og tid – noe vi pr. i dag ikke har prioritert.

G u n n O l s e n hadde her overtatt presidentplassen.

Svein Flåtten (H) [11:26:34]: Takk for svaret. Jeg vet ikke om jeg skal si at det er beroligende at man skal foreta en gjennomgang.

Jeg velger å oppfatte svaret slik at man har tenkt å gjøre noe med denne forskjellsbehandlingen. Og da vil jeg gjerne peke på et par ganske sterke argumenter for at man bør ta vekk forskjellen – og frita det hele for merverdiavgift. Det ene er at private bedrifter i stor utstrekning benytter privat terreng. De har fradrag for merverdiavgift. Jeg har forstått finansministeren slik at den sosiale siden av skatte- og avgiftsbestemmelser er ganske viktig. Når bedrifter får denne muligheten, kan det bety at det kanskje er de bedrestilte i samfunnet som får en større sjanse til f.eks. jakt og fiske.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:27:38]: Jeg ser de problemstillingene som representanten Flåtten tar opp.

Det er egentlig et voldsomt press på å finne unntak fra og lempninger i momssystemet, samtidig som momssystemet er en viktig del av finansieringen av vår velferdsstat. Det er bakgrunnen for at finansministeren hver gang noen tar opp et spørsmål om momssystemet, ikke kan si at dette fikser vi et unntak for. Summen av det ville vært milliarder i tapte inntekter, selv om det for så vidt er små saker vi behandler hver gang.

Når jeg og departementet har kapasitet til det, skal vi se nærmere på dette. Men representanten Flåtten kan ikke av mitt svar utlede et løfte om at det vil bli momsfristak også for private eiere.

Svein Flåtten (H) [11:28:37]: Erfaringer har lært meg at man av det finansministeren sier i denne sal, ikke veldig raskt skal utlede løfter.

Det er viktig å legge vekt på at jeg ikke snakker om å gjøre et unntak. Jeg snakker om å fjerne et unntak, slik at det blir likt for hele området. Jeg tror at det er ganske viktig.

Jeg tror også at denne diskusjonen dreier seg om at i bygdeallmenninger og i Finnmarkseiendommen er det mer enn dekning for utgifter. Det er det til en viss grad også når private omsetter. Først kommer dekningen av utgifter, siden kommer profitten – som finansministre ikke alltid liker like godt, men den ligger der jo. Ved å fjerne merverdiavgiften totalt tror jeg man også vil slippe denne diskusjonen. Og det er faktisk en ganske viktig distinksjon.

Jeg oppfatter ikke svaret som et løfte, men jeg oppfatter det i hvert fall som et løfte om å gå sterkt inn i saken og virkelig se på misforholdet.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:29:44]: Denne saken ligger ikke på toppen av min bunke på skrivebordet, men jeg skal se videre på den.

Vi vil jo straks komme inn i nye, ulike avgrensingsområder når det gjelder momssystemet. Hvis det er slik at folk som tjener godt på å leie ut privat jaktterreng, ikke

skal betale moms, er det veldig lett også for andre grupper som driver med annen type virksomhet, å påberope seg samme begrunnelse for momsfritak. Det er bakgrunnen for mitt svar.

Jeg er opptatt av at vi skal ha et så konsekvent moms-system som mulig. Det er en viktig kilde til finansieringen av velferdsstaten. Vi har allerede i dag problemer med mange og uryddige unntak.

S p ø r s m å l 3

Peter Skovholt Gitmark (H) [11:30:42]: Jeg har følgende spørsmål til finansministeren:

«Reorganisering av skatteetaten har medført en rekke forslag til endringer i ligningsloven. Forenklet vedtaksform, noe som i realiteten er kun vedtak uten begrunnelse, gjøres langt mer utbredt.

Mener statsråden at det er i tråd med god service og åpenhet i forvaltningen at vedtak gjort av skattekontoret ikke skal begrunnes?»

Statsråd Kristin Halvorsen [11:31:19]: Det arbeides hele tiden med å utvikle tiltak som gjør skattyternes kontakt med skatteetaten enklere og mer brukervennlig, og etatens arbeid mer effektivt. Reglene om forenklet vedtaksform er et slikt tiltak.

Reglene om forenklet vedtaksform ble innført i 2004 og har hittil vært begrenset til å gjelde ved de særskilte reglene om ligning av næringsdrivende. Hensynene bak disse reglene var i hovedsak å utnytte ressursene på ligningskontorene på en mer effektiv og rasjonell måte og å øke kvaliteten på ligningen for næringsdrivende. I forbindelse med omorganiseringen av skatteetaten ble reglene utvidet til også å gjelde alle skattytere. Utvidelsen har sammenheng med de øvrige endringene i klage- og nemndsystemet.

Den forenklete vedtaksformen innebærer et unntak fra den generelle regelen om at vedtak om endring av ligning skal begrunnes. Den kan bare benyttes når skattyter ikke har kommet med innsigelser til varsel om endring eller når skattyters klage fullt ut tas til følge.

Når ligningsmyndighetene tar en sak opp til endring på annen måte enn etter klage fra skattyter, skal skattyteren varsles. Varselet skal angi de endringer ligningskontoret ønsker å foreta, og begrunnelsen for dette. Dersom skattyteren ikke har innsigelser til varselet om endring, kan ligningsmyndighetene bruke den forenklete vedtaksformen. I disse tilfellene er det ikke nødvendig med begrunnelse, fordi begrunnelsen allerede er gitt i varselet som skattyter ikke har hatt innsigelser til.

Ligningsmyndighetene kan også benytte den forenklete vedtaksformen i endringssak etter klage fra skattyteren. Forutsetningen er at skattyterens klage fullt ut tas til følge. Heller ikke i disse tilfellene vil det være behov for at ligningsmyndighetene begrunner vedtaket.

Når skattyters klage ikke tas til følge, eller når skattyter har innsigelser til varsel om endring, skal ligningsmyndighetene fatte begrunnet vedtak.

Når ligningsmyndighetene bruker forenklet vedtaksform, vil skattyter alltid bli lignet i samsvar med klagen eller varselet. Skattyter vil likevel ha adgang til å påklage ligningsmyndighetenes endringsvedtak. Slik klage behandles i dag av overligningsnemnda, og vil bli behandlet av skatteklagenemnda når de nye reglene trer i kraft. Vedtak fattet av disse nemndene vil alltid være begrunnet.

Etter min mening er reglene om forenklet vedtaksform i tråd med ønsket om god service og åpenhet i forvaltningen. Skattyter får den samme informasjon om grunnlaget for endringen av ligningen som når det fattes et begrunnet vedtak. I tillegg kan endringene gjennomføres raskere, noe som ofte øker skattyters forutberegnelighet.

Peter Skovholt Gitmark (H) [11:34:15]: Jeg takker statsråden for svaret.

Det har kommet flere tilbakemeldinger, bl.a. fra en som karakteriserer seg som menig likningsfunksjonær. Jeg har fått følgende mail fra vedkommende:

«Å skrive et slikt kort og informativt vedtak tar åpenbart ikke lang tid. Likevel har noen tydeligvis fått det for seg at det er en veldig ressurskrevende handling. Etter mitt skjønn burde det være en åpenbar servicehandling for ethvert forvaltningsorgan at en bekrefter å ha mottatt en henvendelse fra publikum, og hva resultatet blir – uansett om det er snakk om fullt medhold eller ikke.»

For Høyre, og jeg vil tro også for finansministeren, er det om å gjøre å ha en offentlig forvaltning som er så serviceinnstilt som overhodet mulig, som gir best mulig resultater ut fra de spørsmål som kommer, og ikke minst så korrekte resultater som overhodet mulig.

Hvis enkelte likningsfunksjonærer mener det er på plass med en begrunnelse, burde man da, slik finansministeren ser det, ha mulighet til også å komme med en ekstra tilleggs kommentar, selv om man i utgangspunktet er pliktig til å bruke såkalt forenklet vedtaksform?

Statsråd Kristin Halvorsen [11:35:37]: Vi er i en situasjon der skattemyndighetene er blant de offentlige etater som får best skussmål av forbrukerne og skattyterne. Det er veldig gledelig. Det betyr at de har lagt seg enormt i selen for å være i front når det gjelder forenklinger, når det gjelder muligheter for elektronisk å melde tilbake på selvangivelsen, sende SMS osv. Vi gjør mange forbedringer i den retning. Det er selvfølgelig også for å ha en effektiv behandling av sakene.

Jeg har ikke oppfattet at det har vært en storm av innsigelser fra ligningsfunksjonærer når det gjelder den måten vi behandler dette på. Jeg har også oppfattet at den informasjonen som skattyterne får, er tilstrekkelig. Hvis det er mange henvendelser angående dette, kan vi gjerne foreta en undersøkelse. Men jeg synes kanskje ikke vi skal gjennomføre store endringer i dagens praksis fordi representanten Skovholt Gitmark har fått en mail.

Peter Skovholt Gitmark (H) [11:36:45]: Jeg er tilfreds med svaret. Jeg vil overbringe statsråden den nødvendige informasjon, slik at hun kan se på det videre.

Statsråd Kristin Halvorsen [11:36:53]: Da sier vi det!

S p ø r s m å l 4

Fra representanten Bent Høie til kommunal- og regionalministeren:

«Statsråden har ved flere anledninger, blant annet i Stortinget 14. desember 2006, påstått at det med Høyres modell med to nivåer vil bli 3 300 færre lokalpolitikere i Norge.

Hva i Høyres program eller forslag i Stortinget bygger statsråden en slik beregning på?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt.

S p ø r s m å l 5

Presidenten: Dette spørsmålet, fra representanten Per-Kristian Foss til utenriksministeren, vil bli tatt opp av representanten Martin Engeset.

Martin Engeset (H) [11:37:28]: Jeg vil få stille følgende spørsmål til utenriksministeren:

«Hvordan kan Regjeringen bidra til å sikre kurderleder Abdullah Öcalan rettergang og soningsforhold som er i tråd med Europarådets konvensjoner og Menneskerettsdomstolens avgjørelser?»

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [11:37:54]: I likhet med representanten er Regjeringen opptatt av å bidra til å sikre kurderleder Abdullah Öcalan rettergang og soningsforhold som er i tråd med Europarådets konvensjoner og Menneskerettsdomstolens avgjørelser. Dette gjør vi ikke minst gjennom vår deltakelse i de aktuelle organer i Europarådet. Europarådets Anti-torturkomite, CPT, har jevnlig kontakt med tyrkiske myndigheter, også vedrørende Öcalan. Norges delegasjon til Europarådet følger dette arbeidet, både i kontakt med sekretariatet for CPT og når CPT deltar i Ministerkomiteens møter for å redegjøre for sitt arbeid.

Norge vil i dette arbeidet fortsatt bidra til å sikre at Öcalans soningsforhold er i tråd med Europarådets konvensjoner.

Jeg kan overfor representanten gi litt mer bakgrunn for denne saken. Den europeiske menneskerettsdomstolen avsa dom i saken Öcalan mot Tyrkia den 12. mai 2005. Tyrkia ble dømt for en rekke brudd på Den europeiske menneskerettskonvensjonen. Domstolen fastslo bl.a. at Öcalan ikke ble dømt av en uavhengig og upartisk domstol, og at rettergangen ikke var rettferdig.

Europarådets ministerkomite fører tilsyn med statenes etterlevelse av dommer avsagt av Menneskerettsdomstolen. Öcalan-saken har stått på dagsordenen på hvert eneste tilsynsmøte siden juli 2005. Man har konstatert at Tyrkia har truffet en rekke generelle tiltak for å unngå tilsvarende konvensjonsbrudd for fremtiden. Blant annet ble det slutt på deltakelse av militære dommere i straffesaker i Tyrkia i 1999, og det ble vedtatt en ny straffeprosesslov i 2005

med styrkede rettigheter for den tiltalte. Tyrkia avskaffet dødsstraffen i 2001.

Når det gjelder individuelle tiltak, har en tyrkisk anke-domstol vurdert Öcalans begjæring om gjenopptakelse av straffesaken, men avslått denne under henvisning til at en ny sak ikke ville ha ført til et annet resultat. Etter Menneskerettsdomstolens praksis foreligger det ikke et ubetinget krav om gjenopptakelse av en straffesak, selv om rettergangen ikke har vært rettferdig. Det må foretas en individuell vurdering i hver enkelt sak. Slik er det for øvrig også etter norsk rett. I dette tilfellet har Ministerkomiteen akseptert den tyrkiske rettsavgjørelsen.

Ettersom Tyrkia nå anses å ha truffet de nødvendige tiltak for å etterleve Öcalan-dommen fra 2005, avsluttet Ministerkomiteen behandlingen av saken på sitt tilsynsmøte i går, den 13. februar. Sluttresolusjonen ble vedtatt uten avstemning.

Öcalans advokater er imidlertid ikke fornøyd med behandlingen av gjenopptakelsesbegjæringen, og har nylig sendt en ny klage til Menneskerettsdomstolen om dette.

Når det gjelder Öcalans soningsforhold, ble disse ikke ansett i strid med Den europeiske menneskerettskonvensjonen i dommen som ble avsagt av Menneskerettsdomstolen i 2005. Europarådets Anti-torturkomite, CPT, har avlagt tre besøk hos Öcalan og fører en løpende dialog med tyrkiske myndigheter om hans soningsforhold. Komiteen arbeider bl.a. for at hans slektninger og advokater skal få bedre tilgang til fengslet.

Martin Engeset (H) [11:41:10]: Jeg takker utenriksministeren for svaret.

Det er jo slik at den norske delegasjonen til Europarådet har engasjert seg ganske mye i denne saken. Det er også bakgrunnen for at Per-Kristian Foss har reist dette spørsmålet til utenriksministeren som han i går bad meg om å fremføre på hans vegne, siden han ikke hadde anledning selv. Jeg kjenner også saken fra forrige periode, da jeg hadde gleden av å være med i delegasjonen til Europarådet. Men den nåværende delegasjonen til Europarådet har jo bl.a. gjennom brev til den tyrkiske ambassadøren i Norge og også til Europarådets såkalte Anti-torturkomite, CPT, tatt opp soningsforholdene for Öcalan. Jeg har forstått det slik at Ministerkomiteen i går konkluderte i forhold til gjenopptakelsessaken, og utenriksministeren var jo inne på det i sitt svar. Var det slik at dette ble avgjort uten avstemning? Eller i tilfelle: Hva var Utenriksdepartementets instruks til den norske ambassadør i sakens anledning?

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [11:42:23]: Nei, det er altså slik at når det gjelder den vurderingen som er gjort opp mot hva Tyrkia forplikter seg til å gjøre, nemlig å treffe de nødvendige tiltak for å etterleve denne dommen, har Ministerkomiteen behandlet saken på sitt tilsynsmøte. I en slik situasjon er det, så vidt jeg vet, slik at man vedtar resolusjonen uten avstemning. Jeg er ikke kjent med at det er disputer rundt det.

Men la meg få lov til å understreke at jeg tror at den oppmerksomhet som parlamentarikere fra andre euro-

peiske land viser i denne saken kontinuerlig, er viktig, og erfaring viser jo at fokusering på individuelle saker har betydning, også i denne saken. Her er det jo en høyt profilert person som det er interesse for litt bredere, men fokusering på hans situasjon har også betydning for andre fangers situasjon. Så jeg kan forsikre representanten om – og håper han bringer det videre til representanten Foss – at vi fortløpende kommer til å følge denne saken bilateralt. Men vi har erfaring for at det i tillegg til det er viktig å holde dem levende i de internasjonale multilaterale fora der vi deltar.

Martin Engeset (H) [11:43:26]: Det er jeg glad for at utenriksministeren understreker.

Det er slik at denne saken også reiser et større spørsmål, nemlig om den kurdiske minoritet i Tyrkia sin stilling totalt sett. Og det er jo ikke et helt uvesentlig spørsmål knyttet til Tyrkias eventuelle medlemskap i EU. Det er for så vidt en diskusjon vi som ikke-medlemsland ikke får gleden av å være med på, men det reiser veldig viktige spørsmål. Så jeg håper og tror at den norske delegasjonen til Europarådet kommer til å være opptatt av disse spørsmål fremover.

Utenriksminister Jonas Gahr Støre [11:44:08]: Jeg vil bare understreke at Norge støtter flere menneskerettighetsprosjekter i Tyrkia der også kurdere er målgruppe. Det er en gruppe som fortjener oppmerksomhet for å ivareta sine rettigheter.

Jeg vil, som representanten, understreke at Tyrkias rolle som brobygger – geografisk, kulturelt og i mange andre sammenhenger – er av stor betydning. Da er det viktig at vi også har i fokus minoritetsgrupper som dette. Det vil vi gjøre. Men jeg tror også det er viktig, som representanten sier, at hovedaktøren her faktisk er én der vi ikke har en framtrekkende rolle, nemlig EU. Det EU gjør i forhold til integrasjon i retning av Tyrkia, tror jeg er et av de største politiske temaer vi står overfor i Europa i dag.

Vi vil i alle fall gjøre det vi kan gjennom bilateral dialog og gjennom de fora vi er med i, slik vi er i Europarådet.

S p ø r s m å l 6

Per Roar Bredvold (FrP) [11:45:16]: Jeg ønsker å stille følgende spørsmål til forsvarsministeren:

«Ferdigstillingen av Rena tekniske verksted i Hedmark har latt vente på seg i flere år, til stor frustrasjon for brukerne. Det har i den senere tid kommet positive signaler om at nødvendige økonomiske midler vil komme i år.

Kan statsråden bekrefte dette, samt angi når verkstedet vil være ferdig utbygget og klargjort til bruk?»

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:45:47]: Prosjekt for teknisk verksted på Rena ble vedtatt av Stortinget ved behandlingen av Forsvarets investeringsproposisjon våren 2003. Prosjektet skulle dekke behovet for økt verkstedkapasitet i Østerdalen, som en følge av de vedtak

som lå til grunn for omorganiseringen av Forsvaret i perioden 2002–2005.

Underveis i gjennomføringen av prosjektet ble det, som et tiltak for å holde prosjektets kostnadsramme, besluttet å ikke ferdigstille den ene av de to verkstedfløyene. Denne skulle heller inntil videre benyttes som et frostfritt lager. Verkstedbygget ble tatt i bruk i januar 2005.

På bakgrunn av innmeldt behov fra Forsvarets logistikkorganisasjon gav Forsvarsvarsdepartementet i desember 2006 Forsvarsbygg i oppdrag å utarbeide et forprosjekt om ferdigstilling av Rena tekniske verksted. Her vil alternative løsninger, kostnader og tidsrammer for prosjektet klarlegges. Forprosjektet skal etter planen fremmes for departementet i mai 2007, altså i vår.

Jeg ønsker imidlertid at forprosjektet skal ses i sammenheng med oppdraget som er gitt til Forsvarets logistikkorganisasjon om å gjennomføre tiltak for å effektivisere vedlikeholdsvirksomheten. Stortinget ble i budsjettproposisjonen for 2007 orientert om at Forsvarets logistikkorganisasjon skal gjennomføre slike tiltak.

Forsvarets logistikkorganisasjon er gitt i oppdrag å utarbeide en plan for interneffektivisering av bl.a. verkstedkapasitetene, og vil levere en anbefaling om dette før sommeren. Formålet er å optimalisere verksteddriften gjennom rasjonell drift og utnyttelse av synergier mellom de ulike verkstedene.

Når forprosjektet og Forsvarets logistikkorganisasjons plan for interneffektivisering foreligger før sommeren, vil departementet ta stilling til en eventuell ferdigstilling av Rena tekniske verksted.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:47:53]: Jeg takker statsråden for svaret og oppsummeringen og historikken på verkstedet.

Det er synd at ikke den siste delen av verkstedet ble klargjort og er i bruk, slik det burde vært. Da det ble utbygd – for å si det slik – men ikke ferdigstilt, manglet det ca. 50 mill. kr på å bli ferdigstilt. I dag vil det vel koste noe mer, dessverre.

Jeg legger også merke til at statsråden i sin orientering ikke lover at verkstedet skal bli ferdigstilt som verksted, i hvert fall tolket ikke jeg det av orienteringen, men at vi må vente til mai for å høre hva departementet mener om dette, på grunnlag av undersøkelser og det som foregår nå. Det er i hvert fall ingen tvil om at det er et stort, stort behov for at denne verkstedhallen på ca. 5 000 m² skal bli ferdigstilt. I dag jobber det 79 mennesker på verkstedet. Det er ikke den minste tvil om at en har kapasitet til å gjøre mer hvis hallen hadde vært ferdig, og man kunne hatt 15–20 mennesker til, for så stor etterspørsel er det etter den kapasiteten der oppe.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:49:01]: Jeg er kjent med at det på de fleste av Forsvarets verksteder er mye arbeid nå for tiden. Likevel er det slik at når vi skal bygge ut noe nytt, slik som her, må vi være helt sikre på at det er dét vi trenger, og at det vil være den riktige ressursbruken. Men som sagt, det er igangsatt et forprosjekt. Det vil være ferdig i mai i år, og så velger jeg å avvente

det og se resultatet av det. Jeg synes også det er viktig at vi ser verkstedet og behovet for verkstedkapasitet i sammenheng med de andre verkstedene som er relatert til dette, bl.a. på Elverum.

Per Roar Bredvold (FrP) [11:49:48]: Jeg takker statsråden nok en gang for svaret, og jeg registrerer at statsråden avventer dette forprosjektet.

Slik verkstedene drives på Rena nå, koster det ca. 5 mill. kr mer pr. år å drive dem kontra det å gjøre ferdig den hallen som vi mangler, slik at man på alle måter kan være mer ressurseffektive. I dag kjøres det materiell fra Rena som kun skal på en firetimers service – jeg tenker da på Scania og Mercedes Geländewagen – til Lillehammer. Det er ganske langt å kjøre den strekningen, og man kaster bort mye tid. I tillegg kjører man Leopard-vogner fra Rena til Rinnleiret i Trøndelag på verkstedet der. Det kan heller ikke være særlig ressurseffektivt. Det er derfor mye som tilsier at vi bør bygge ut denne hallen på 5 000 m². Slik det fungerer i dag, er det mye dyrere drift der oppe. Vi har kanskje verdens dyreste kaldtlager. Det er ikke Forsvaret verdig.

Statsråd Anne-Grete Strøm-Erichsen [11:50:49]: Jeg deler representanten Bredvolds oppfatning at vi må drive verkstedene våre på en optimal måte for Forsvaret, slik at vi bruker ressursene våre på en best mulig måte. Men det er også nettopp derfor jeg har bedt om at dette forprosjektet blir ferdig og forelagt meg, og at jeg også får se resultatene av interneffektiviseringen. For her er vi også nødt til å se de ulike verkstedene i sammenheng, med det klare mål for øye at det skal være best mulig for Forsvaret.

S p ø r s m å l 7

Fra representanten Odd Einar Dørum til miljøvernministeren:

«Fylkesmannen i Akershus har gitt Frogn kommune anledning til å åpne opp for næringsutvikling i et område på i alt 825 dekar i Nordskog, et sammenhengende og foreløpig urørt grøntareal i den kommunen i Akershus som har minst friareal per innbygger.

Vil statsråden være villig til å ta et skritt for å sikre det omtalte grøntarealet, og i stedet tillate næringsutvikling på steinfyllingen ved E6 på Horgen?»

Presidenten: Dette spørsmålet er utsatt.
Spørsmål 8 vil bli besvart etter spørsmål 25.
Vi går da til spørsmål 26.

S p ø r s m å l 26

Øyvind Halleraker (H) [11:52:02]: Jeg har et spørsmål til fiskeri- og kystministeren:

«Etter «Server»-forliset utenfor Fedje er det fremkommet opplysninger om at Kystverket ikke tok noe initiativ for å få lenser og fartøysassistanse fra Mongstad og andre tilgjengelige ressurser. Dette er oppsiktsvekkende når Kystverket selv har brukt helhetsargumentasjonen i sam-

menheng med flytting av hoveddepot fra Fedje til Florø. Det forutsettes at tilgjengelig beredskap utnyttes, at Kystverket aktivt benytter sivilt utstyr og materiell de kan disponere over.

Kan statsråden svare på hvorfor dette ikke ble gjort?»

Statsråd Dag Terje Andersen [11:52:46]: Den norske oljevernberedskapen bygger på en effektiv og helhetlig bruk av samfunnets tilgjengelige ressurser og et godt samarbeid mellom private, kommunale og statlige aktører. Det er da heller ikke riktig at Kystverket ikke utnyttet tilgjengelig beredskap eller ikke benyttet tilgjengelige ressurser i området i forbindelse med «Server»-forliset. Kystverkets trafikksentral på Fedje, Fedje VTS, hadde løpende kontakt med MS «Server» i minuttene før grunnstøtingen kl. 18.25. Etter at grunnstøtingen var et faktum, kontaktet Fedje VTS umiddelbart taubåtene «Veloxx» og «Audax». Begge er tilknyttet Stureterminalen, og begge fartøyene har oljevernutstyr om bord, altså 250 meter oljelense og en oljeopptaker hver. I tillegg ble slepebåten «Belos» innkalt. Den er knyttet til Mongstadraffineriet. Kl. 18.52 nådde «Belos» fram til «Server», og kl. 19.20 nådde «Veloxx» og «Audax» fram. I tillegg ble en rekke andre fartøyer mobilisert inn av både Hovedredningssentralen og Fedje VTS, bl.a. kystvaktfartøyene KV «Ålesund», KV «Tromsø» og KV «Eigun», alle med 300 meter oljelenser og oljeopptakere om bord. Det første av disse, KV «Tromsø», var ved Fedje ca. kl. 21.45.

Kl. 20.50 var hele mannskapet evakuert fra MS «Server», og Kystverket overtok aksjonsledelsen fra Hovedredningssentralen. På dette tidspunktet var det fem fartøyer med oljevernutstyr ved eller underveis til havaristen – også som nevnt fra Statoil Mongstad og Hydro Sture. Det var festet sleper om bord i «Server» fra TB «Belos». TB «Baut», som også er tilknyttet Mongstadraffineriet, var også i området. I tillegg var det lokale aksjonsapparatet, IUA Bergen region, varslet om hendelsen, og det var opprettet kontakt med bergingskompetanse gjennom Bukser og Berging, eieren av slepebåtene «Belos» og «Baut».

Vanskelige værforhold og høye bølger under og etter forliset av «Server» gjorde dessverre at mye av det tilgjengelige oljevernmateriellet ikke umiddelbart kunne benyttes fullt ut.

For å kartlegge mulige utslipp av olje ble det videre leid inn helikopter med infrarødt kamera fra Norsk Hydro for å detektere oljeutslipp. Dette fløy over området fra ca. kl. 02.00–04.00.

Om kvelden den 12. januar ble det mobilisert mannskap og ressurser fra de statlige hoveddepotene på Ågotnes ved Bergen og på Hardbakke i Solund, samt ordinære ferger til å frakte utstyret til Fedje-området. Til å etablere beredskap og ringe inn forskipet med oljelenser på CCB Ågotnes ble firmaet Maritim Miljøberedskap engasjert. Operasjonen startet da forskipet ankom CCB kl. 10.00 på morgenen den 13. januar. Kystverket og IUA Bergen har god oversikt over ressursene ved Sture og Mongstad. Både personell og utstyr derfra ble benyttet under aksjonen. Både oljeopptakeren «Slurpen» og lenseopptakssys-

temet Current Buster ble brukt underveis i aksjonen sammen med personell i aksjonsledelsens operasjonsstab i Bergen.

Som representanten Halleraker forstår, ble de tilgjengelige ressurser i området benyttet under aksjonen.

Øyvind Halleraker (H) [11:55:54]: Jeg takker for svaret. Alle er glade for at selve redningsaksjonen ved dette forliset gikk bra.

Oljevernaksjonen gikk dessverre ikke like bra. Det er en kjensgjerning at argumentet for å flytte stasjonen til Florø var at Fedje-området var tilstrekkelig sikret på grunn av den gode beredskapen i området. Da virker det uforståelig at spesialskipet «Slurpen» lå ved Mongstad i fire døgn før den ble rekvirert. Den mengde olje som lokale folk meget prisverdig med kommunalt utstyr greide å samle opp, anslått til ca. 30 tonn, gikk til spille fordi man ikke fikk tilkalle tankbiler for å suge opp den samlede oljen. Deretter sprengtes lensene, og oljen fløt fritt igjen. Jeg kunne nevnt flere åpenbare feil og mangler.

Er statsråden enig i at dette samlet er såpass alvorlig at det er behov for en gransking av hele aksjonsforløpet, herunder responsen fra Kystverket i Horten, og at rapporten blir forelagt Stortinget?

Statsråd Dag Terje Andersen [11:57:08]: Det er helt naturlig når en har hatt en slik katastrofe som dette, at man har en skikkelig evaluering i ettertid. Det vil det selvfølgelig bli her, med en grundig gjennomgang av hva som ble gjort, og hva som kan gjøres bedre i framtiden.

Når representanten Halleraker nå nevner begrunnelsen for å flytte hoveddepotet fra Fedje til Florø, var jo det en beslutning som de partiene som nå sitter i regjering, aldri var enige i. Det var representantens parti og de andre partier i den foregående regjering som vurderte det på den måten. Derfor har vi nå bestemt at vi kommer til å gjenopprette depotet på Fedje uten å ta bort depotet i Florø, nettopp for å sikre beredskapen.

Når det så konkret gjelder «Slurpen» – her må jeg selvfølgelig ta alle forbehold fordi vi skal ha en skikkelig evaluering av aksjonen – er i alle fall den informasjonen jeg har mottatt så langt, at det er en båt som ikke er spesielt sjødyktig i stor sjø. Som kjent var værforholdene veldig vanskelige på Fedje da ulykken skjedde, og dagen etter ulykken. Etter den informasjonen jeg har fått, ble «Slurpen» satt inn i bruk så snart forholdene tilsa at det var forsvarlig og kunne gjøres med effektivitet.

Øyvind Halleraker (H) [11:58:23]: Jeg takker for svaret og setter pris på at vi får en rapport om dette, som vi må vurdere nærmere i alle detaljer.

Til Bergens Tidende den 15. januar uttalte statsråden at han ville revurdere flyttingen av hoveddepotet tilbake til Fedje hvis han fikk håndfaste bevis for at «Server»-ulykken ville blitt håndtert bedre dersom depotet fremdeles lå på Fedje. Statsråden gikk i går inn for å flytte hoveddepotet tilbake til Fedje, og det har min og Høyres fulle støtte.

Men kan ikke statsråden da konkludere med at heller ikke han er tilfreds med hvordan redningsarbeidet og aksjonen forløp?

Statsråd Dag Terje Andersen [11:59:08]: Først en korreksjon: Det er hyggelig at Halleraker er fornøyd med at depotet skal flyttes tilbake fra Florø til Fedje. Men det skal ikke flyttes fra Florø til Fedje. Det Regjeringen har sagt, er at vi skal bygge opp igjen depotet på Fedje, uten å ta det bort i Florø. Jeg håper de kan gi sin støtte til det også.

Når det gjelder om jeg er fornøyd med kvaliteten på den aksjonen som ble gjennomført, må jeg komme tilbake til det når vi har hatt en grundig gjennomgang. Vi er enige om at det viktigste, som er å berge liv, fungerte utrolig effektivt med tanke på den vær-situasjonen som var der borte. Men det ligger nå olje i fjæresteinene flere steder på Fedje og i kommunene rundt Fedje, og det sier seg selv at det ikke har fungert godt nok når det gjelder å forhindre det. Men det var altså spesielle værforhold, og vi skal gå igjennom om det som kunne gjøres, ble gjort. Jeg er i hvert fall sikker på at for befolkningen på Fedje vil tryggheten for eventuelle framtidige vanskelige situasjoner bli bedre når vi får reetablert hoveddepotet der borte, og jeg er glad for at vi er enige om det, til tross for at den forrige regjeringen altså mente at det ikke var nødvendig.

Presidenten: Vi går da tilbake til spørsmål 9.

S p ø r s m å l 9

Borghild Tenden (V) [12:00:31]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Det har nå gått nesten to måneder siden raset i Hanekleivtunnelen. Statsråden har nedsatt en undersøkelsesgruppe som skal klarlegge mulige årsaker og foreslå eventuelle forbedringstiltak.

Hva skjer i tunnelen nå, og hvilken fremdriftsplan ser statsråden for seg i denne saken?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:01:08]: Som representanten Tenden refererer i spørsmålet, har eg nedsett ei ekstern undersøkingsgruppe som skal kartlegge årsaka til raset og gjennomgå rutinane for planlegging, bygging, sikring og vedlikehald. Gruppa skal òg foreslå forbedringar. Som det går fram av mandatet for gruppa frå 5. januar i år, skal gruppa levere rapport med resultatata frå arbeidet sitt 15. februar 2007, altså i morgon. I tillegg har Statens vegvesen nedsett ei eiga gruppe som skal sjå på gjeldande retningslinjer og praksis for planlegging, bygging, drift og vedlikehald av vegtunnelar.

Arbeidet med å sikre tunnelane er i full gang. Det er selskapet Mesta som utfører arbeidet i søndre løp. I det nordre tunneløpet, som ein òg kom til måtte tilleggsikrast, er òg arbeidet kome i gang. Der er det selskapet Veidekke som utfører arbeidet.

Geologane som arbeider med å kartlegge berget i dei to tunnelane, har òg oppdaga andre soner som ein må vurdere å sikre samstundes med at tunnelane er stengde. Ein

kan difor i dag ikkje gje eit sikkert tidspunkt for når alt arbeidet kan vere avslutta. Det må ein kome tilbake til når ein har konkludert etter at geologane har gjort ferdig arbeidet sitt.

Eg tek sikte på å gje ei nærare orientering til Stortinget om raset i Hanekleivtunnelen i samleproposisjonen i samband med revidert nasjonalbudsjett, slik eg òg har varsla i brev til Stortingets transport- og kommunikasjonskomite 26. januar 2007.

Borghild Tenden (V) [12:02:39]: Jeg takker statsråden for svaret. Bakgrunnen for spørsmålet er at trafikanter som til vanlig bruker Hanekleivtunnelen, er svært bekymret for den avlastningsveien som nå brukes, en avlastningsvei som er svært trafikkfarlig. Jeg lurer på om det er mulig å bli ferdig til fellesferien starter, og om statsråden vil jobbe så raskt som mulig for å få dette til.

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:03:17]: Det er nok ikkje statsråden dette er avhengig av, for å seie det slik. Mandatet er gjeve, jobben er ein i gang med. Eg trur representanten Tenden vil vere samd med meg i at no er det viktig at tunnelen vert skikkeleg sikra, og at ein ikkje risikerer at press på tida, anten det gjeld påskeferie eller sommarferie, skal bidra til at ein ikkje gjer jobben godt nok. Det eg er oppteken av å sjå til, er at det vert ei forsvarleg sikring. Når det er sagt, er eg sjølv sagt òg oppteken av at perioden med stenging av tunnelen ikkje skal verte ein einaste dag lengre enn nødvendig, men han må verte så lang at alt arbeidet vert gjort forsvarleg.

Borghild Tenden (V) [12:04:05]: Jeg takker igjen statsråden for svaret.

I etterkant av raset i Hanekleivtunnelen foreslo Høyre og Venstre å opprette et frittstående veitilsyn. Flertalls-konstellasjonen på Stortinget ville dessverre ikke behandle dette, men ville avvente rapporten som kommer i morgen. Tanken med et frittstående veitilsyn ble utløst av raset i tunnelen, men for Venstre er prinsippet om maktspredning vel så viktig – det å ha et veitilsyn på lik linje med andre frittstående tilsyn innenfor samferdselssektoren.

Er statsråden enig med Venstre i prinsippet om maktspredning, og vil hun gjennomføre dette også innen veisektoren?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:04:53]: Spørsmålet om eit eige trafikktilsyn har jo kome opp i kjølvatnet av hendingane i Hanekleivtunnelen. Me veit ikkje pr. i dag om eit trafikktilsyn ville betydd noko som helst frå eller til i denne tunnelen. Det får me kanskje svar på i morgon, kanskje ikkje. Det får me no sjå.

Sjølv sagt er prinsippet om maktspreiing som representanten Tenden viser til, viktig, men i samferdselssektoren er det òg viktig å sjå på korleis me nyttar dei til kvar tid tilgjengelege ressursane på ein best mogleg måte, slik at me får mest mogleg tryggleik og mest mogleg veg igjen for pengane. Heile den problematikken ynskjer eg å sjå på etter at eg har fått rapporten frå ekspertgruppa, og så får

me kome tilbake til eit eventuelt frittstående vegtilsyn seinare.

S p ø r s m å l 1 0

Eirin Faldet (A) [12:06:06]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Det har kommet mange henvendelser om dårlig strøing og vedlikehold på såpeglatte og sporete veger i Hedmark og Oppland. Vegstandarden varierer som et resultat av at det er flere entreprenører som har fått anbud på vedlikeholdet.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre gode og trygge kjøreforhold om vinteren?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:06:35]: Drifta av riks- og fylkesvegnettet vert gjennomført med basis i dei såkalla funksjonskontraktane som ein inngår med private entreprenørar etter konkurranseutsetjing. Kontraktane har ei lengd på inntil fem år, og det er 13 slike kontraktar i Hedmark og Oppland, som omfattar 3 600 km riksveg og 4 600 km fylkesveg.

Første del av vinteren 2006/2007 har vore svært mild, og i Hedmark og Oppland har det vore mange og hyppige vekslingar mellom varmegrader og kuldegrader, ofte kombinert med nedbør. Dette har tidvis medført glatte vegar og vanskelege køyreforhold i begge fylka. Vegane som har vore salta, har hatt tilfredsstillande standard, men Statens vegvesen har fått mykje kritikk for sein og utilstrekkeleg strøing på vegnettet der det har vore bruka sand.

Under slike vêrforhold kan det verte glatt over heile vegnettet samstundes. Entreprenørane skal begynne å strø med ein gong det vert glatt, og kontraktane seier kor mange timar dei har for å fullføre arbeidet. For riksvegane i Hedmark og Oppland gjeld same standard som for riksvegar generelt, medan det for fylkesvegane er gitt lokale standardar som er tilpassa kor viktige vegane er.

Statens vegvesen tek stikkprøver for å kontrollere at eigenkontrollen til entreprenøren fungerer. Funksjonskontraktane er krevjande å følgje opp for begge parter, både på grunn av funksjonskrava og lengda på vegnettet.

Stikkprøver tekne i haust og i vinter har ikkje avdekt mange tilfelle der entreprenøren ikkje har utført arbeidet innan tidsfristen. Men det er avdekt ein for stor del tilfelle der entreprenøren har vore seint ute med å begynne arbeidet. Dette har Statens vegvesen gripe fatt i, og dei er no i kritisk dialog med dei aktuelle aktørane. Det har òg vore gjennomført trekk i utbetalingane til entreprenørar som følgje av manglande oppfylling av kontraktane.

Arbeid med å revidere vedlikehaldsstandarden er sett i gang og vert gjennomført i løpet av eit års tid. Ny vedlikehaldsstandard vil verte innarbeidd i kontraktane etter kvart som dei vert fornya, og er såleis eit langsiktig tiltak.

Statens vegvesen vil vurdere skjerpa tiltak overfor entreprenørane som kan føre til meir rettidig oppfylling av kontraktane. Dette kan innebære auka innsats på stikkprøver, oppfølging av eigenkontrollen hos entreprenørane og å sørge for at dei faktisk nyttar dei hjelpemidla Vegvese-

net har stilt til disposisjon, slik som værradar og klimastasjonar.

Eirin Faldet (A) [12:09:07]: Jeg takker statsråden for et positivt svar. Jeg er glad for at statsråden tar tak i dette, og at skjerpet kontroll blir et hovedsatsingsområde i tiden framover.

Det som oppleves, er at en tar altfor store hensyn til årsdøgnstrafikk istedenfor å rykke raskt ut og gjøre veien sikker for trafikkantene. Slik det oppleves nå, er brøyterodene for lange. Dette er for å spare antall brøytebiler, og dermed kostnader. Ved store snøfall blir det problemer, bl.a. på grunn av manglende kapasitet.

Bygggherren, som er Statens vegvesen, har ansvaret, og det må de faktisk ha. Det vi er redde for, er at kravene i anbudspapirene er såpass løselige at det ikke er lønnsomt å rykke ut for å sikre veivedlikeholdet når det f.eks. kommer snø. Det er vær- og føreforhold det må tas mest hensyn til, ikke hvordan det ligger an med kontrakten.

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:10:23]: Eg er heilt samd med representanten Eirin Faldet i det ho seier. Men det er jo slik at i dei funksjonskontraktane som no er inngåtte, der varierer frist og ferdiggjering mellom ein og fire timar. På dei mest lågtrafikkerte fylkesvegane i Oppland er fristen opptil seks timar. Den er sett av fylket. Tilsvarende vegar i Hedmark skal berre strøast når det ikkje er framkomeleg for vinterskodde bilar, så der må sjølvsgt fylkeskommunen sjå på det.

Statens vegvesen Region øst nytta fyrste halvår 2006 278 årsverk til stikkprøvekontroll av 1 300 km veg i Hedmark og Oppland. Det resulterte faktisk i 59 tilfelle der entreprenørar fekk trekk i utbetalingane som følgje av stikkprøvekontroll. Så det er klart at kontrollane er viktige, og dei verkar. Det er kanskje økonomiske trekk som vert det viktigaste verkemiddelet på kort sikt, og så må me leggje til rette for betre funksjonskontraktar på lang sikt.

Eirin Faldet (A) [12:11:41]: Veivedlikeholdet er privatisert så mye at ansvaret på en måte blir pulverisert, og vi er jo veldig skeptiske til alle disse private kontraktene.

Jeg har lyst til å spørre statsråden om hun vil legge til rette for at oppdragsgiveren kan gjennomføre god kvalitet på vintervedlikeholdet. Vil statsråden gå igjennom alle anbudspapirene, slik at vi får lik standard i hele landet, og at det til enhver tid tas hensyn til de lokale vær- og føreforholdene? Og: Vil hun gå igjennom hele anbudssystemet og se om dette er det riktige og det beste for trafikantene?

Det er skummelt når bussjåfører ikke tør kjøre skolebarna til skolen. Derfor må vi gå igjennom hele systemet for at vi skal sikre trafikantene. Vi kan gjerne ha kontroller, men vi må ha så sterke incitamentar at det blir gjort noe, og at brøytebilen kan nå fram så fort som mulig.

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:12:57]: Som eg sa i mitt hovudsvar, er det lik standard som er lagt til grunn i heile landet, så standarden skal ikkje variere frå fylke til

fylke. Det som kan variere i periodar, er sjølvsgt vær- og føreforhold.

Eg legg ikkje skjul på at statsråden òg kan vere kritisk til funksjonskontraktane. Eg får altfor mange rapportar inn om for dårleg brøyting, frå mange delar av landet – òg frå Hedmark – noko representanten har teke opp i dag. Det har resultert i at Statens vegvesen no går igjennom funksjonskontraktane. Dei har eit arbeid på gang – som eg sa, skal det vere avslutta innan eit år – med å forbetre funksjonskontraktane som gjeld vedlikehald av vegnettet. Eg trur at det er eit viktig arbeid, og eg håpar at det skal medverke til at me skal få ein betre standard på vegvedlikehaldet vinterstid rundt om i landet, òg i Hedmark.

S p ø r s m å l 1 1

Thore A. Nistad (FrP) [12:14:09]: Jeg vil få lov til å stille følgende spørsmål til samferdselsministeren:

«Anbud på Gjøvikbanen har vært en suksess og trafikkøkningen fra høsten 2005 til høsten 2006 har vært meget stor. I gjennomsnitt var økningen på 15 pst., og det viser at anbud og satsingen på Gjøvikbanen har fungert.

Vil statsråden medvirke til at Gjøvikbanen ytterligere kan forbedres med bl.a. kryssingsspor, strømforsyning m.m. slik at kjøretiden kan kortes ned?»

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:14:41]: Opplegget for betring av togtilbodet på Gjøvikbana har vore vellykka. I rammeavtala som staten no har inngått med NSB for dei neste fira åra, har vi framforhandla eit driftsopplegg med stive ruter gjennom heile dagen òg for andre jernbanestrekningar, tilsvarende driftsopplegget som gjeld for Gjøvikbana.

Hovudutfordringane for ei ytterlegare betring av togtilbodet på Gjøvikbana ligg i jernbaneinfrastrukturen. Eit nytt kryssingsspor eller forlenging av kryssingsspor mellom Grefsen og Roa er ynskjeleg for å redusere reisetida og auke kapasiteten både for godstrafikken mot Bergensbana og persontrafikken mot Gjøvik. Det ligg ikkje inne planar om utbygging av eit slikt kryssingsspor i Jernbaneverket sitt handlingsprogram for NTP-perioden 2006–2009. Etter påtrykk frå ordføraren i Nittedal og i lys av kapasitetsutfordringane for godstrafikken på Gjøvikbana mellom Oslo og Roa har eg likevel bede Jernbaneverket føreta ei særskilt vurdering av behovet for eit kryssingsspor ved Jenserud.

Etter Jernbaneverket si vurdering er dagens straumforsyning god nok til gjeldande togtilbod. Jernbaneverket samarbeider òg gjennom Jernbaneforum Gjøvikbanen med Oppland fylkeskommune og kommunane langs bana om kortsiktige tiltak som omfattar oppgradering av stasjonar, knutepunktutvikling og betre koordinering mellom buss og tog samt innfartsparkering.

Gjennomsnittleg reisetid på strekninga mellom Oslo og Gjøvik er i dag om lag to timar. For å oppnå ei reisetidsinnkorting med om lag 30 minutt, er det nødvendig med ei omfattande oppgradering av bana, medrekna straumforsyninga. Konkrete tiltaksplanar vil verte vurderete i samband med arbeidet med rulleringa av Nasjonal

transportplan for perioden 2010–2019 med tilhørende handlingsprogram frå Jernbaneverket. Stortingsmeldinga om Nasjonal transportplan 2010–2019 skal etter planen leggast fram for Stortinget i slutten av 2008.

Thore A. Nistad (FrP) [12:16:44]: Jeg takker for svaret. Jeg er veldig fornøyd med at statsråden vil gripe fatt i dette.

Enkelte stasjoner på Gjøvikbanen har jo hatt en økning på hele 40 pst. Ved å ha lagt ut banen på anbud har staten spart en god del millioner, og i tillegg har vi fått en økning på 40 pst. i antall avganger. Gjøvikbanen har altså vært et gode for staten, som har spart penger, og den har vært et gode for de reisende.

Jeg er glad for det ene kryssningssporet som statsråden her nevnte. Men ligger det inne noen forespørsler om at det kan komme kryssningsspor andre steder – jeg tenker lenger nordover – for det er et faktum at togene veldig ofte blir stående på grunn av at de venter på motgående tog? Det er jo da kun på kortere strekninger man står og venter inne på stasjonene. Man mangler kryssningsspor flere steder.

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:17:45]: Denne regjeringa har ei storstilt satsing på jernbane. Me doblar løyvingane til infrastruktur med 50 pst., i motsetnad til Nistad sitt parti, Framstegspartiet, som ynskte å kutte post 30, investeringar, med 850 mill. kr. Derfor bør dei som brukar Gjøvikbana, vere glade for at me har ei raud-grøn regjering som satsar, og som òg sjølvstakt skal sjå på moglegheita for kryssingsspor lenger nord. Med Framstegspartiet sitt kuttforslag er det lite truleg at nordre delen av Gjøvikbana hadde vorte prioritert høgst. Oppgradering av jernbana ville vel ha vorte ein fjern og urealistisk draum.

Eg er glad for Nistad sitt engasjement, trass i budsjettframlegget. Eg er glad for at me har utolmodige stortingspolitikarar som pustar oss i nakken for å sikre at me stendig får eit betre jernbanetilbod, som òg Regjeringa arbeider intensivt med.

Thore A. Nistad (FrP) [12:18:51]: Nå er ikke dagens statsråd fra Fremskrittspartiet!

Det som er tilfellet med Gjøvikbanen, som jeg prøvde å si i mitt forrige spørsmål, er at til tross for at anbudet var mye lavere enn tidligere, fikk vi i tillegg 40 pst. økning i antall avganger. Det ble altså en formidabel besparelse og bedring ved at Gjøvikbanen ble lagt ut på anbud. Det er en kjensgjerning. Nå har statsråden stoppet videre anbudsprosesser.

Det ligger enorme innsparingspotensialer ved å endre på de tilbudene som er i dag. Istedenfor bare å betale ut penger til NSB, kan man legge strekninger ut på anbud, slik som man har gjort med Gjøvikbanen. Vil ikke statsråden tenke i disse baner, slik Fremskrittspartiet gjør, for å frigjøre midler, slik at vi kan bruke disse midlene på annen infrastruktur?

Statsråd Liv Signe Navarsete [12:19:47]: Som eg sa, skal folk som brukar jernbane i dette landet, vere glade

for at me har ei raud-grøn regjering og ein statsråd frå ei slik regjering og ikkje frå Framstegspartiet.

Framstegspartiet hevdar det synet at jernbana kan gå utan statlege tilskotsmidlar her i det sentrale austlandsområdet. Det er jo heilt feil. Me brukar ein stor del av dei 1,5 milliardar kr me kjøper tenester frå NSB for, nettopp i intercityområdet og i nærtrafikkområdet til Oslo.

Når det gjeld konkurranseutsetjing, har eg heile tida vore klar på at Gjøvikbana fungerer godt. Me innfører no stive ruter på mange andre strekningar. Me aukar kapasiteten i neste fireårsperiode med inntil 15 pst. i rushtida i nærtrafikken til Oslo, noko som folk heilt klart vil merke. Det er òg mange andre forbetringar som ligg inne i den avtala som me no har inngått med NSB, der Regjeringa satsar på å kjøpe tenester samstundes som me har ei stor satsing på infrastruktur, drift og vedlikehald i tida framover.

S p ø r s m å l 1 2

Torbjørn Hansen (H) [12:21:06]: Jeg har følgende spørsmål til kunnskapsministeren:

«Regjeringens målsetting er at det skal være full barnehagedekning i 2007. I Øyjorden i Bergen er det en kommunal tomt som er leid ut til et parsellhagelag hvor kommunen planlegger å bygge barnehage. Fylkesmannen har fremmet innsigelse mot omreguleringen med bakgrunn i tomtens verdi som grøntområde for nabolaget. Paradokset er at tomten er leid ut til private og derfor utilgjengelig for allmennheten og naboene.

Vil Regjeringen gripe inn i denne og tilsvarene enkelt saker for å hindre at fylkesmannen blokkerer utbygging?»

Statsråd Øystein Djupedal [12:21:47]: Denne regjeringen har full barnehagedekning som et av sine viktigste mål. Jeg kan forsikre representanten Hansen om at vi har argusøyne på alle saker der vi ser at offentlige etater forsinket utbyggingen.

Fylkesmennene har fått et klart oppdrag fra Regjeringen om å sørge for at både statlige og kommunale etater samarbeider godt og smidig i saker knyttet til barnehageutbygging, for å sikre rask saksbehandling. Jeg vil imidlertid påpeke at det i enkelte saker kan forekomme kryssende hensyn mellom barnehageutbygging og f.eks. miljøhensyn.

I denne konkrete saken fra Bergen kommune har fylkesmannen gitt meg opplysninger om at de har vært tidlig på banen gjennom møter med Bergen kommune, 14. desember i 2006 og 25. januar i 2007, der det konkrete planforslaget har blitt drøftet og detaljene i det har blitt gjennomgått. Fylkesmannen hadde etter disse møtene forstått det slik at administrasjonen i kommunen hadde fått forståelse for hvordan planforslaget skulle bearbejdes videre for at de kunne presentere et revidert forslag som ville etterkomme innsigelsen. Det som gjenstår, er plantekniske grep for å tydeliggjøre formålet og bestemmelsene til disse.

Endret planforslag er nå oversendt fra Bergen kommune. Fylkesmannen vil raskt vurdere dette forslaget. Det er

viktig å understreke at fylkesmannen ikke har rettet innsigelser mot barnehageformålet på tomten, men på selve utformingen av planen.

La meg også tilføye at Bergen kommune har et godt stykke igjen for å nå det nasjonale målet om full barnehagedekning i løpet av 2007. Nest etter Oslo har byen nå landets lengste venteliste. Mens Trondheim og Tromsø har en barnehagedekning på mellom 80 og 90 pst., har Bergen en barnehagedekning på 71 pst. Men bystyret i Bergen har nå vedtatt å gi alle utbyggingssaker førsteprioritet. Det er jeg meget glad for.

Slik jeg oppfatter det, har fylkesmannen, i kraft av sin veilederrolle og gjennom god dialog med Bergen kommune, gitt meg forsikringer om at denne saken vil bli løst på en fornuftig måte for alle parter.

Torbjørn Hansen (H) [12:23:42]: Jeg vil takke for svaret, og jeg takker for at statsråden følger opp denne viktige saken for Bergen.

Departementet sendte 5. januar brev til Bergen kommune, som feilaktig oppgir at nå har man funnet en løsning i saken. Løsning er foreløpig ikke funnet, og det til tross for at statsministeren i et møte med Bergen kommune før jul konkret lovet å følge opp akkurat denne spesielle saken.

Parsellhagen i Øyjorden viser hvordan lokal innsats for å nå Regjeringens mål om full barnehagedekning i 2007 faktisk blir hindret av staten. Fylkesmannen mener at parsellhagen er et grøntområde som må skjermes mot nedbygging. Dette er en ganske spesiell vurdering etter mitt syn, vurdert opp mot betydningen av målet om full barnehagedekning, når parsellhagen ligger noen få hundre meter fra inngangen til byfjellene og et av de vakreste turområdene i Bergensregionen. Parsellhagen er også leid ut til private, området er inngjerdet og låst med hengelås.

Dette handler om 200 barnehageplasser i en by som jobber hardt for å oppnå full barnehagedekning. Når vil vi se en endelig løsning på denne saken, og vil Regjeringen følge dette opp videre?

Statsråd Øystein Djupedal [12:24:49]: Som det framgår av mitt svar, har vi vært i kontakt med fylkesmannen, og fylkesmannen har gitt meg forsikringer om at de ikke har innsigelser mot barnehageformålet på tomten eller tomten som sådan, men utformingen av planen.

Vi skal selvsagt være i tett dialog med fylkesmannen, men forsikringen nå er at dette er i orden. Det er bare plan-tekniske grep som gjenstår. Det betyr at det vil kunne bli bygd en barnehage på denne tomten når de plantekniske grep om utformingen er tatt.

Mitt inntrykk er at det nå er en god dialog mellom Bergen kommune og fylkesmannen om disse spørsmålene, og at de uoverensstemmelsene som har vært om utformingen av tomten, nå er løst. Jeg har derfor inntrykk av at vi står foran en løsning relativt snart. Men jeg kan forsikre representanten Hansen om at vi fortsatt vil være i dialog med fylkesmannen. Fylkesmannsembetet har fått klar beskjed fra oss om å prioritere denne typen spørsmål. Jeg er også glad for at Bergen kommune nå har prioritert barne-

hageutbygging så høyt som de har, for å komme bedre ut enn der kommunen i dag er på statistikken over barnehageutbygging.

Torbjørn Hansen (H)[12:25:51]: Jeg vil gjøre statsråden oppmerksom på at køen for barnehageplasser i Bergen var stor også for tre år siden, slik at dette har vært en utfordring som vekslende regimer i Bergen har slitt med.

Over til en mer generell problemstilling. Aftenposten melder i dag at Regjeringen har senket terskelen for å oppnå målet om full barnehagedekning. Den har rett og slett endret måten å telle barnehagekøen på. Etter Regjeringens nye og forholdsvis kreative tellemåte, er det kun de som har søkt plass før 1. mars i år og som ikke får plass i løpet av året, som telles med i statistikken over køen for 2007. Det innebærer at de som søker barnehageplass etter 1. februar, ikke blir regnet med som barn uten barnehageplass.

Statsråden skriver – ganske oppsiktsvekkende – i brev til kommunene at definisjonen på barnehagedekning ikke er permanent, altså at den definisjonen er noe som kan justeres etter politisk forogdtbefinnende.

Jeg forstår behovet for å unngå at finansministeren må holde løftet om å gå av som følge av en manglende gjennomføring av optimistiske valglofter, men ser ikke kunnskapsministeren at det blir ganske urimelig overfor foreldre som mangler barnehageplass, at Regjeringen ikke teller med disse, men heller bruker kreative bokføringsmetoder for å ordne på statistikken?

Statsråd Øystein Djupedal [12:27:03]: Dette var i sannhet et litt spesielt oppfølgingsspørsmål! Jeg skal selvfølgelig svare på det.

Denne definisjonen er kjent gjennom mange måneder. Den er kommunisert fra meg og statsministeren allerede – jeg mener å huske i oktober, eller om det var i november – da vi hadde alle de største kommunene inne til et møte der vi startet sluttspurten for å nå barnehageløftet. Dette er kommunisert til sektoren og til kommunene mange ganger før. Jeg er litt overrasket over at dette kan presenteres som en nyhet. Kommunesektoren selv synes denne definisjonen er god, simpelthen fordi den gir et klart mål å jobbe mot.

Barnehagedekning er, som representanten Hansen vet, et litt bevegelig mål. Når vi har senket prisen, sammen med andre tiltak vi setter i verk, gjør det at mange ønsker barnehageplass, og det er bra. Når hovedopptaket nå er ferdig, har vi klart et antall barn som vi skal skaffe plass til i løpet av dette året.

Så betyr ikke det at vi ikke har ambisjoner også for de kommende år, men når vi er nærmere målet om full dekning, vil vi ha en ny permanent definisjon. Det betyr også at vi tar sikte på å overføre myndighetsområdet til kommunene, og at foreldre får en rett til å få en barnehageplass innenfor en viss tidshorisont. Det vil da være kommunen som er pliktig til å skaffe dem det. Vi får da et helt annet system i framtiden for hvordan dette skal løses, enn det systemet vi har i dag.

Spørsmål 13

Rolf Terje Klungland (A) [12:28:34]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til arbeids- og inkluderingsministeren:

«Jeg er gjort kjent med at norske oljearbeidere som har vært eksponert for giftige kjemikalier på norsk sokkel, har problemer med å få ut dokumentasjon omkring den giften de har vært utsatt for.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre at giftinformasjonen gis ut fra oljeselskapene, slik at norsk lov og krav til arbeidstakernes sikkerhet blir fulgt?»

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:29:04]: Som jeg nevnte i spørretimen den 31. januar, er det igangsatt helseundersøkelser av kjemikalieeksponerte oljearbeidere ved landets arbeidsmedisinske avdelinger. Disse undersøkelsene gir et viktig grunnlag for å vurdere om det er en sammenheng mellom eksponering i arbeidet og helseskader, og dermed om arbeidstakeren har krav på yrkesskadeytelser fra folketrygden og yrkesskadeerstatning. Det er derfor veldig viktig at de som gjennomfører helseundersøkelsene av de tidligere oljearbeiderne, får all tilgjengelig eksponeringsinformasjon fra selskapene.

Som jeg redegjorde for i spontanspørretimen den 7. februar, hadde jeg den 5. februar et møte med ConocoPhillips, Petroleumstilsynet, Statens arbeidsmiljøinstitutt, STAMI, og arbeidsmedisinerne Tor B. Aasen fra Haukeland Universitetssykehus og Anne Kristin Møller Fell fra Sykehuset Telemark. Under dette møtet uttrykte representantene fra Haukeland Universitetssykehus og Sykehuset Telemark at de i fjor hadde problemer med å få ut tilstrekkelig informasjon fra ConocoPhillips, men at de etter et møte den 8. desember 2006 mellom selskapet, arbeidsmedisinerne og myndighetene ved Petroleumstilsynet og Statens arbeidsmiljøinstitutt, altså STAMI, har et klart inntrykk av og tillit til at de får ut tilgjengelig informasjon. ConocoPhillips forsikret dessuten at selskapet ikke holder tilbake informasjon til de arbeidsmedisinske avdelingene.

Jeg ser derfor ikke grunn til å mistenke hemmeligholdelse av informasjon overfor de medisinske fagmiljøene som gjennomfører helseundersøkelser av oljearbeiderne. Samtidig er det klart at det er behov for mer og bedre eksponeringsdata. Det er 35 år med industrierfaring på dette offshore, og informasjon om eksponeringsforhold er kompleks og krevende å dokumentere. Det kan derfor i forbindelse med enkelte pasientutredninger være behov for informasjon som på det nåværende tidspunkt ikke eksisterer. Vi arbeider derfor med å skaffe oss en oversikt over hva vi vet på dette området, og hva vi mangler kunnskap om. ConocoPhillips har også opplyst at de har satt i gang en omfattende retrospektiv eksponeringsstudie – de skal altså forsøke å gjenskape i laboratorium den eksponeringssituasjonen som var på det aktuelle tidspunktet, og derigjennom forsøker man å få fram informasjon som man ikke har i dag. De yrkesmedisinske avdelingene har også merket seg denne undersøkelsen som ConocoPhil-

lips nå jobber med, og sier at den vil være et viktig bidrag i en slik sammenheng.

Sigvald Oppebøen Hansen hadde her teke over presidentplassen.

Rolf Terje Klungland (A) [12:32:23]: Jeg vil takke for svaret. Jeg er glad for at statsråden tar dette svært alvorlig. Det er jo slik i industrien at når det gjelder de produktene man skal bruke, skal det foreligge et datablad. Man skal også ta forholdsregler når man behandler stoffene som er i det produktet man bruker. Dersom det ikke foreligger datablad, kan man altså nekte å ta i bruk produktet.

Jeg har oppfattet offshoresektoren som at de er veldig sikkerhetsbevisst og opptatt av helse, miljø og sikkerhet. Jeg er også glad for at statsråden følger opp dette.

Etter spørsmålet i spørretimen den 7. februar ble det påstått i Dagbladet at statsråden for med usannheter i forhold til Stortinget. Tor B. Aasen fra yrkesmedisinsk avdeling sa at de hadde hatt problemer med å få ut eksponeringsinformasjon fra ConocoPhillips. Vil statsråden sørge for at det iallfall blir fulgt opp i det arbeidet som nå gjøres?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:33:36]: Som jeg sa i mitt hovedsvar, er det viktig å kunne historien og være presis i beskrivelsen av forholdet mellom de arbeidsmedisinske avdelingene ved Haukeland og Sykehuset Telemark, og ConocoPhillips. Av ulike grunner har ikke de arbeidsmedisinske avdelingene vært helt fornøyd med ConocoPhillips, og nettopp med basis i dette var det et møte i slutten av fjoråret som førte til at situasjonen ble rettet opp. Det ble bekreftet overfor meg i et møte jeg hadde med Tor B. Aasen fra Haukeland Universitetssykehus og Anne Kristin Møller Fell fra Sykehuset Telemark, der de sa at de hadde et klart inntrykk av og tillit til at de nå får ut tilgjengelig informasjon. Det betyr ikke at vi ikke har en jobb å gjøre, men det går altså ikke på hemmelighold. Det går på at vi fortsatt har behov for kunnskap som vi rett og slett ikke har.

Rolf Terje Klungland (A) [12:34:49]: Jeg er veldig glad for svaret. Det er jo slik at dette har med mennesker å gjøre. De som er rammet av sykdom og har mistanke om at de kan være rammet på grunn av kjemikalier som de har jobbet med, er selvfølgelig opptatt av å få klargjort mest mulig i denne situasjonen. Slik jeg forstår det, vil statsråden følge dette opp.

Jeg har også mottatt et brev fra departementet om noen tidsfrister for et arbeid som skal være ferdig våren 2008. Mitt siste spørsmål må bli om statsråden vil sørge for at det da foreligger et svar, at man følger opp at framdriftsplanen for dette blir ivarettatt.

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:35:36]: Utgangspunktet vårt er at vi legger veldig stor vekt på dette. Det er en veldig viktig milepæl nå, ikke våren 2008, men våren 2007. Det er ikke sikkert det vises til det samme,

men det som i hvert fall jeg legger stor vekt på, er at vi nå har et samarbeid mellom Petroleumstilsynet, arbeidstakerorganisasjonene og arbeidsgiverorganisasjonene, der vi holder på med undersøkelse og kartlegging av hva vi vet, hva vi mangler kunnskap om, og hvordan vi eventuelt kan skaffe oss kunnskap om det vi mangler kunnskap om. Det er en veldig viktig milepæl i forhold til det videre arbeidet med denne saken.

Jeg kan forsikre spørteren om at det er klart at vi er opptatt av folk som har vært utsatt for kjemikalieeksponering offshore – og onshore, for den del. I et industrihistorisk perspektiv er det mange på land også. Vi er også opptatt av disse, og vi skal forsøke å bruke våre ressurser til å få mer kunnskap.

S p ø r s m å l 1 4

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF) [12:36:49]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til arbeids- og inkluderingsministeren:

«Forbrukerkjøpsloven gir forbrukere et sterkt vern og flere rettigheter i kjøpsforhold. Funksjonshemmede som trenger ulike typer hjelpemidler, kan få støtte til disse fra folketrygden. Støtten gis ikke som et økonomisk tilskudd til eget kjøp, men som utlån av aktuelt hjelpemiddel via hjelpemiddelsentralene. En slik ordning fratrar imidlertid den funksjonshemmedes forbrukerrettigheter som er viktige når hjelpemiddelet har feil og mangler.

Vil statsråden sikre hjelpemiddelmottakere likeverdige forbrukerretter?»

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:37:39]: Det er i og for seg riktig at forbrukerkjøpsloven ikke regulerer tildeling av hjelpemidler til funksjonshemmede. Det betyr imidlertid etter min mening ikke at en funksjonshemmet som mottar stønad til et hjelpemiddel, har dårligere rettsvern enn forbrukere ved et kjøpsforhold når hjelpemiddelet har feil eller mangler.

Et hjelpemiddel i folketrygdlovens forstand er i utgangspunktet et hjelpemiddel som skal avhjelpe, erstatte eller kompensere for en funksjonssvikt. Et hjelpemiddel kan være utstyr som er spesiallaget eller spesialtilpasset for funksjonshemmede. Det kan være lese-, tale- og hørselshjelpemidler ved sansedefekter og redskaper, støtteanordninger, rullestoler mv. ved bevegelsesvansker.

I tillegg kan det unntaksvis også gis stønad til annet utstyr dersom dette er spesielt egnet til å avhjelpe, erstatte eller kompensere for en bestemt funksjonssvikt.

Et vedtak om tildeling av hjelpemiddel er et forvaltningsvedtak som naturligvis kan påklages i tråd med bestemmelsene i folketrygdloven.

Hjelpemidler gis som hovedregel som utlån fra hjelpemiddelsentralen. Når et hjelpemiddel er utlånt, er det å anse som folketrygdens eiendom. Dette betyr at dersom det går i stykker, vil hjelpemiddelsentralen ha et ansvar for å reparere hjelpemiddelet slik at ikke stønadsmottaker blir skadelidende. Dersom det ikke er mulig å reparere hjelpemiddelet, vil hjelpemiddelsentralen gi brukeren et nytt hjelpemiddel. Dersom hjelpemiddelet ikke fungerer

slik som forutsatt, vil brukeren kunne få stønad til et nytt hjelpemiddel som avhjelper funksjonsvansken. Det er derfor viktig at brukere som eventuelt opplever noe av dette, tar kontakt med den aktuelle hjelpemiddelsentralen.

Hjelpemiddelsentralene har ansvar for å veilede den funksjonshemmede på en slik måte at vedkommende kan velge rett hjelpemiddel og lære hvordan dette skal brukes og vedlikeholdes. Med andre ord: Den det gjelder, skal oppleve brukermedvirkning på alle nivåer i formidlingsprosessen.

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF) [12:40:12]: Jeg takker statsråden for svaret.

Som forbrukere kan vi søke hjelp hos Forbrukerrådet og hos Forbrukertvistvalget for å løse en kjøpetvist. Dette er effektivt og billig for forbrukerne, som ofte må anses som den svake part i en sak som gjelder feil eller mangler ved en vare.

Når funksjonshemmede opplever at hjelpemiddelet ikke svarer til forventninger og behov, kan de kontakte hjelpemiddelsentralen og be om retting, slik som statsråden sa. Men dersom det skulle oppstå uenighet om nødvendigheten av en reparasjon eller et varebytte, har imidlertid brukeren ikke mulighet til å søke hjelp gjennom forbrukermyndighetenes system for tvisteløsning.

Vil statsråden etablere tvisteløsningsordninger der man har mandat til å bistå funksjonshemmede når de opplever manglende oppfølging og respons hos hjelpemiddelsentralene?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:41:17]: Den innfallsvinkelen til problemstillingen som spørteren har, fremstår for meg som noe kunstig, som om det er interessekonflikter mellom hjelpemiddelsentralen og brukeren. Det er veldig vanskelig å ha det som utgangspunkt, for hjelpemiddelsentralen har kun én interesse, nemlig fornøyde brukere. Det å finne og tilpasse det rette hjelpemiddelet, er hjelpemiddelsentralens formål. Derfor vil hjelpemiddelsentralen være brukerens tunge, tydelige, klare representant dersom produktet som er levert, ikke holder mål fra selger. Jeg vil tro at en funksjonshemmet vil stå mye sterkere overfor en selger dersom han kan ha hjelpemiddelsentralen som kjøper i ryggen, enn hver enkelt funksjonshemmet ville ha gjort hvis man måtte ha opptrådt «stykkevis og delt» overfor denne typen store aktører. Så jeg mener at det systemet vi har, synes å være veldig fornuftig fundert.

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF) [12:42:27]: Jeg takker igjen for svaret.

Som fysioterapeut har jeg vært blant dem som har vært med og tilpasset. Men jeg må si at nå som stortingsrepresentant har jeg fått mange klager i forbindelse med dette spørsmålet. Det er derfor jeg tar det opp. Skal f.eks. funksjonshemmede delta på lik linje med andre i arbeid og fritid, er det helt avgjørende at de har hjelpemidler som er tilpasset den enkelte.

Så er det sånn at anbudsregler og anbudsrunder for hjelpemiddelsentralen kan føre til at utvalget av hjelpe-

midler blir begrenset, og at særlige behov hos enkelte funksjonshemmede ikke kan imøtekommes.

Vil statsråden åpne for at funksjonshemmede som ikke får tilfredsstillende tilbud om hjelpemidler, selv kan anskaffe egnede hjelpemidler på det offentliges bekostning, og på den måten fremme likestilling og valgfrihet for funksjonshemmede?

Statsråd Bjarne Håkon Hanssen [12:43:30]: Jeg lytter til det spørrener sier, og jeg vet at hun har stor kunnskap om det hun nå tar opp. Det jeg kan si, er at vi i departementet har diskusjoner om behovet for en gjennomgang av hele hjelpemiddelområdet – i den forstand at heller ikke vi mener at dette systemet fungerer perfekt i dag. Så jeg tror jeg vil måtte svare mer generelt. Det er umulig for meg fra Stortingets talerstol i spørretimen å gå inn for så store omlegginger som spørrener etterspør. Men at vi har behov for en gjennomgang av hjelpemiddelområdet, det er helt klart, og da merker jeg meg det temaet spørrener er opptatt av. På en eller annen måte må også Stortinget involveres i en sårn gjennomgang.

Jeg tror at det er en veldig viktig prinsipiell dreining å ta, dersom man nå skulle komme i den situasjonen at staten skal finne løsninger når det gjelder ansvaret for hjelpemidler, gjennom kontanttilskudd istedenfor gjennom en utlånsordning. Det må vi diskutere veldig grundig før vi eventuelt går inn på det, men jeg tar med meg innspillene, og sier at vi skal komme tilbake med en mer helhetlig gjennomgang av hjelpemiddelområdet.

S p ø r s m å l 1 5

Jan Arild Ellingsen (FrP) [12:44:54]: Jeg ønsker å stille følgende spørsmål til justisministeren:

«I Dagbladet 17. januar i år er det en artikkel om forholdene på Ila fengsel, forvarings- og sikringsanstalt. Det vises bl.a. til et kapasitetspress som går på sikkerheten løs. Selv om det er foreslått noe økning til Ila i årets budsjett, er det likevel altfor lite. De ansatte er svært bekymret for hva som kan komme til å skje, og etterlyser strakstiltak.

Hva vil statsråden gjøre med forholdene på Ila, og kan statsråden garantere sikkerheten til samtlige ansatte og innsatte og slik påta seg det politiske ansvaret?»

Statsråd Knut Storberget [12:45:26]: All aktivitet innebærer risiko. Så er også tilfellet ved gjennomføringen av straff og forvaring. Kriminalomsorgen skal imidlertid, så langt det er mulig, beskytte tilsatte og innsatte mot vold og trusler. Jeg, som statsråd, vil alltid ha det overordnede ansvaret for dette.

Ila fengsel, forvarings- og sikringsanstalt har svært krevende klientell. Innsattegruppen består i økende grad av personer med alvorlige personlighetsforstyrrelser, dårlig fungeringsevne og lite utviklede sosiale evner. De ansatte har, i den perioden vi har hatt forvaringsinstituttet, håndtert dette på en god måte og uten alvorlige hendelser. Denne regjeringen har i revidert nasjonalbudsjett for 2006, jf. St.prp. nr. 66 for 2005–2006, sørget for en til-

leggsbevilgning på 9 mill. kr for bl.a. å styrke sikkerheten på Ila.

I 2006 har man ved Ila fengsel, i tillegg til å forsterke den fysiske sikkerheten, gjennomført et stort antall øvelser og endret interne retningslinjer og rutiner for å ha fortløpende kontroll over de sikkerhetsmessige utfordringene. I tillegg skal alle nye medarbeidere i forvaringsavdelingene gjennomgå en seks ukers opplæring.

Jeg har fått opplyst at kriminalomsorgens sentrale forvaltning deltok i et møte på Ila fengsel mandag 29. januar. Fengselslederen hevder at det er den høye kapasitetsutnyttelsen som øker risikoen. I 2006 var kapasitetsutnyttelsen på Ila fengsel ca. 99 pst. Det er høyt. Antall forvaringsdømte har økt de senere årene. Dette kombinert med soningskø er årsak til den meget høye kapasitetsutnyttelsen ved Ila og i andre fengsler.

Det vil bli tilrettelagt for et økt antall overføringer av forvaringsdømte til andre fengsler som et ledd i løslatelsesprosessen. Kriminalomsorgsavdelingen i departementet utreder nå å etablere ordinære forvaringsplasser ved andre fengsler, noe som også vil avhjelpe situasjonen på Ila.

De langsiktige prognosene for bruk av forvaringsinstituttet avhenger av domstolspraksis – og der er det en rivende utvikling – bl.a. av saker som i øyeblikket behandles i Høyesterett. På lengre sikt, når soningskøen er fjernet, har kriminalomsorgen som mål å redusere belegget til 90 pst.

Problemet med soningskø var noe av det første jeg tok tak i da jeg overtok som justisminister, og vi ser nå at tiltakene som er satt inn, virker. Regjeringa la fram en helhetlig plan for å avvikle soningskøen i mai 2006. På dette tidspunktet var det i overkant av 2 700 ubetingede dommer i køen. Jeg er kjent med – og jeg har orientert Stortinget om det – at det fins andre typer køer også, men så langt er køen redusert med om lag 400 dommer. Det er et godt utgangspunkt for videre arbeid for å få bort køen.

Jeg har gitt kriminalomsorgens sentrale forvaltning ordre om å følge situasjonen ved Ila fengsel, forvarings- og sikringsanstalt nøye, for, så langt det overhodet er mulig, å trygge innsattes og ansattes liv og helse.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [12:48:26]: Jeg takker statsråden for svaret. Han har iallfall rett i at det finnes mer enn én kø som man sliter med innen justissektoren. Det er vi nok skjønt enige om. Jeg tror likevel at det påhviler oss et særlig ansvar når det gjelder forvaringsdømte og forvaringsregimet.

Både statsråden og undertegnede har vært og besøkt enheten på Ila, og de har utvilsomt tøffe vilkår å jobbe under der oppe. De ansatte hevder at det i utgangspunktet iallfall bør være mange flere på jobb enn det de er i dag, og at det er veldig få på jobb i forhold til de mange som er i den enheten. De føler at det går på bekostning av kvaliteten på den jobben de gjør, og de føler også en økende utrygghet i forhold til det.

Når statsråden samtidig sier at man ønsker å innføre samme regime også i andre fengsler, må man også spre kompetansen og lærdommen derifra. Hvordan ser statsrå-

den for seg at man skal gjøre det, samtidig som det er en høy beleggspersent også på Ila?

Statsråd Knut Storberget [12:49:24]: Aller først har jeg lyst til å gi stor honnør til de ansatte ved Ila fengsel, som jeg må si i løpet av den tida som forvaringsinstituttet har vart, men også forut for det, har brøytet mye ny mark på et så viktig område som dette.

Det er jo endringsprosesser som – jeg holdt på å si – ingen forskning i tilstrekkelig grad har gitt oss noen klarhet i hvordan man griper an, og det er sikkerhetsmessige utfordringer, som jo kan være overveldende når vi kjenner til hva som er grunnlaget for forvaringsdommen.

Det opplegget man har på Ila, og den innsatsen som gjøres av de ansatte på Ila – jeg har vært der på besøk ved flere anledninger – er jo bare imponerende. Men jeg mener samtidig det er viktig, slik også spøreren er inne på, å få den kompetansen som man nå har etablert på Ila, over i andre fengsler hvor det vil kunne være aktuelt at forvaringsdømte skal sitte. Det vil også være riktig i lys av at vi nå har mulighet for at man får forvaringsdømte med en noe annen bakgrunn enn det som har vært i det tradisjonelle forvaringsinstituttet.

Vi har på mange måter flere utfordringer, men jeg håper at Ila blir en av de viktige medspillerne når vi nettopp skal styrke kompetansen på dette området i kriminalomsorgen.

Jan Arild Ellingsen (FrP) [12:50:37]: På nytt takker jeg for svaret, som jeg synes er positivt. Ikke minst det siste statsråden var inne på, at vi kanskje får en ny type kriminelle som dømmes til forvaring, er jo kjempeviktig. Det betyr vel også at en enhet à la Ila blir mer sårbar. Å få enda mer kompleksitet inn i det, vil igjen muligens føre til større sårbarhet og større usikkerhet for alle involverte i en sånn enhet.

Statsråden var også inne på sin egen handlingsplan for å fjerne soningskøen. Det åpnes for – jeg tror det var skissert der – en 23 forvaringsplasser. Jeg vet også at det er andre institusjoner her i landet som har tilbudt sine tjenester til Justisdepartementet i så måte og ønsker å bidra til å løse disse problemene. Siden vi får et nytt regime, kanskje inn mot Ila og den typen – skal vi kalle det straffegjennomføring – vil jeg spørre: Ser statsråden for seg at man også kan bruke andre institusjoner her, under forutsetning av at det sikkerhetsmessige og det faglige ivaretas på en forsvarlig og god måte?

Statsråd Knut Storberget [12:51:32]: Mitt svar på det er ja. Det er jo ikke slik at forvaringsinstituttet er absolutt i den forstand at man skal være ett sted, og at man skal være der til en fast tid. Det er jo nettopp snakk om å lage opplegg slik at man kan fases tilbake til samfunnet igjen. Det er helt åpenbart at vi vil ha behov for alle gode krefter i det arbeidet. Det er jo også arbeid på gang – det vet jeg spøreren kjenner godt til fra sitt eget distrikt – slik at her har vi store muligheter for nettopp å trekke inn ytterligere kompetanse.

Så har jeg lyst til å si at hvis man får en ny gruppe forvaringsdømte mennesker, så kan det utgjøre en betydelig utfordring i forhold til bl.a. det sikkerhetsmessige aspektet, men det kan samtidig bidra til at det endringsarbeidet som skal gjøres, faktisk ikke er så tungt som det tradisjonelt har vært. Så på noen områder vil en ny gruppe også kunne gjøre det lettere i forhold til forvaringsopplegget, og ikke bare mer komplisert.

Vi får behandle dette som vi gjør med alt i kriminalomsorgen. Det er individer vi har med å gjøre, og da kan det være meget forskjellige utfordringer.

S p ø r s m å l 1 6

Jan Bøhler (A) [12:52:56]: Jeg vil tillate meg å stille følgende spørsmål til justisministeren:

«Flere undersøkelser tyder på at det på utesteder i de store byene foregår en god del brudd på skjenkebestemmelsene, som skjenking av mindrearige og overskjenking av åpenbart berusede. I forhold til hva undersøkelsene viser, er antallet inndragninger av bevillinger begrenset. Dette kan bl.a. skyldes at det er svært tid- og ressurskrevende å få gjennomført slike reaksjoner.

Vil Regjeringen vurdere å innføre lovhjemler for at politi og kontrollører skal kunne foreta straksreaksjoner på stedet ved åpenbare regelbrudd?»

Statsråd Knut Storberget [12:53:31]: La meg aller først si at hver gang jeg får spørsmål og interpellasjoner vedrørende disse problemstillinger i Stortinget og representanter våger å ta opp dette viktige temaet, har jeg lyst til å gi honnør for det, for jeg mener det er kjernen i forhold til hva som skal til for å skape tryggere byer og tettsteder.

Jeg deler bekymringen som ligger i representanten Bøhlers spørsmål. Her er det ikke bare tale om veldokumenterte sammenhenger mellom alkoholbruk og visse former for kriminalitet som man ofte er bekymret for, bl.a. vold, overgrep, hærverk, uorden og en generell utrygghet som mange føler i belastede sentrumsstrøk i byene. Det gjelder vel så mye skader som påføres folk i forbindelse med alkoholbruk, ikke minst akuttskader og andre helse-skader, og her er skader som påføres andre, såkalt tredjemannsskader, like relevante skader som dem som den som drikker, påfører seg sjøl. Dette er bakgrunnen for at vi har aldersgrenser og forbud mot såkalt overskjenking. Vi må rette oppmerksomheten mot å sikre at disse bestemmelsene håndheves på en effektiv måte.

Det er viktig å sette søkelyset på den praktiske gjennomføringen av skjenkepolitikken. Vi har ofte hatt klare krav, men hatt problemer med å gjennomføre dem. Så – jeg holdt på å si – visjonen lett å få, lett å miste er bare en halv sannhet. Det er lett å få, men vanskelig å miste når det gjelder bevillinger.

Samtidig må vi ta vare på det lokale sjølstyret. Jeg er tilhenger av at kommunene skal ha ansvaret for bevilingspolitikken, slik alkoholloven gir dem. Da er det imidlertid også nødvendig at kommunene er seg sitt ansvar bevisst og bruker de virkemidlene som faktisk ligger i alko-

holloven for å forebygge både ulovlig skjenking og former for kriminalitet som ellers kan følge av mangelfullt kontrollert alkoholskjenking. Vi skal ha en effektiv kontroll med skjenkesteder. Og politiet skal gjennomføre sin trygghetsskapende innsats i sentrumsstrøkene og bekjempe kriminaliteten. Dette er et samspill.

Allerede i dag har alkoholloven hjemmel som langt på vei imøtekommer spørrerens oppfordring, og som gir politiet mulighet for å stenge et salgs- eller skjenkested for inntil to dager når det er nødvendig for å hindre forstyrrelse av offentlig ro og orden, ivareta enkeltpersoner eller allmennhetens sikkerhet eller for å avverge eller stanse lovbrudd, jf. alkoholloven § 1-8 a annet ledd. Forutsetningen er at en alvorlig situasjon ikke kan avhjelpes uten at stedet stenges, eller at politiet ikke kan vente på et eventuelt vedtak om inndragning. Stengningen kan bare foretas dersom det dreier seg om lovbrudd knyttet til selve salgs- eller skjenkevirksomheten. Sjøl om stengning etter denne bestemmelsen ikke kan skje for lengre tid enn det som er nødvendig, maksimalt to dager, for å gjenopprette en lovlig situasjon, er det sannsynlig at bestemmelsen langt på vei kan ivareta behovet for strakstiltak.

Sjøl om jeg ser at en utvidet mulighet for strakstiltak kan gi umiddelbar virkning, mener jeg det er behov for å være noe tilbakeholden med å innføre slike, slik representanten foreslår. For det første vil jeg peke på at lovgivningen allerede i dag gir mange muligheter for både kommune, politi og andre myndigheter til å drive effektivt forebyggende arbeid og til å drive effektiv kontroll. Vi må arbeide for at disse mulighetene faktisk benyttes, like mye som vi vurderer nye bestemmelser. For det andre er det grunn til å peke på at spørsmålet om hjemler for å stenge skjenkestedet eller ilegge bøter, også ledsages av et rettsikkerhetsaspekt. Etter min oppfatning vil det være nødvendig at gjennomføring av tiltak i forbindelse med brudd på skjenkebestemmelsene skjer på en korrekt måte, der partene selvfølgelig har en mulighet til å bli hørt.

Jeg vil imidlertid igjen, under henvisning til representanten Syversens interpellasjon i Stortinget torsdag 8. februar i år om skjenkepolitikken og utelivsvolden og den derpå følgende debatten, få understreke at Regjeringa også vil vurdere nærmere en økt adgang til eventuelle strakstiltak som kan bidra til å redusere alkoholrelaterte problemer og utrygghet bl.a. i byenes sentrumsstrøk. Dette vil det være naturlig å se på sammen med bl.a. mulighetene som politiet nå får ved etableringen av politiråd. Det vil gi lokalpolitikere og politiet bedre muligheter til å diskutere felles problemer når det gjelder lokal alkohollpolitikk og gjennomføring av bestemmelsene om alkoholskjenking, med sikte på å forebygge både brudd på bestemmelsene og andre uakseptable konsekvenser av alkoholbruk. Det er mitt håp at nettopp slike politiråd kanskje kan få opp aktiviteten, slik at vi bruker de hjemlene som er i loven allerede, istedenfor nå å lage mange nye.

Jan Böhler (A) [12:57:50]: Det er riktig som justisministeren nevnte, at det var en interpellasjonsdebatt her 8. februar om vold og alkohol i bysentra. I den samme debatten hadde jeg også oppe denne problemstillingen, og

flere av partiene var positive til å se på nye former for straksreaksjoner. Jeg husker bl.a. at en representant fra Fremskrittspartiet og også representanten fra Venstre nevnte det.

Det er riktig som justisministeren sier, at det fins en hjemmel i § 1-8 a, som jeg også har sett på. Men det dreier seg mer om omfattende sikkerhetsproblemer enn tilfeller av overskjenking og skjenking av åpenbart berusede.

Nå åpnet justisministeren for å se nærmere på dette, så jeg vil spørre om Regjeringen kunne tenke seg å utrede spørsmålet om nye former for straksreaksjoner i forbindelse med arbeidet med hovedstadsmeldingen, som Regjeringen skal legge fram i løpet av noen måneder.

Statsråd Knut Storberget [12:58:49]: Jeg mener at det er vel så viktig nå at vi får brukt de hjemlene vi allerede har, og at innsatsen bør knyttes opp mot det. Jeg syns at vi noen ganger er litt for raske på labben i forhold til å ønske oss nye lovhjemler, og så tenker vi ikke bestandig på om lovhjemlene faktisk blir brukt.

Det som er utfordringen i forhold til skjenkepolitikken, er å bringe politimyndighetene i tettere dialog med de lokale myndigheter, slik at man rett og slett får se skriften på veggen. Og vi har hjemmelen for å kunne reagere. Jeg mener at overskjenking av mindreårige er et svært alvorlig fenomen, som ingen av oss ønsker oss. Det kan være svært risikabelt i forhold til ytterligere rusmiddelbruk, som vi for enhver pris må stanse. Det må etter min mening danne et godt grunnlag for å kunne ta i bruk mer varige sanksjoner, men også for å kunne ta i bruk straksreaksjoner. Jeg skal ikke være avvisende til å ta med innspill i det arbeidet som bl.a. helseministeren og undertegnede vil gjøre på dette feltet, for nettopp å se på hvordan rammevilkårene for dette er. Men jeg vil igjen understreke at forventningene nå må ivaretas lokalt, slik at man bruker de mulighetene man har.

Jan Böhler (A) [12:59:59]: Det er veldig positivt hvis justisministeren vil understreke også overfor politiet at man i større grad må bruke de gjeldende hjemlene. Nå har ikke jeg den fulle oversikten her, men jeg kan ikke erindre at den hjemmelen i § 1-8 a er brukt noe i nyere tid i forhold til å stenge steder et par dager i Oslo – det ville det i tilfellet tror jeg, vært store medieoppslag om. Det er mulig det har skjedd en eller annen gang, men jeg kan ikke erindre det. Så det er jo veldig viktig at det blir innskjerpet at det finnes en slik hjemmel, og hvis den kan brukes ved skjenking av mindreårige, vil jo det være veldig positivt. Det har i årevis vært bedre kontroll av skjenkestedene man har snakket om å ty til når man har åpnet for lengre og lengre skjenketid og flere og flere skjenkesteder, og det har skjedd lite. Jeg kan nevne at det f.eks. i Trondheim i løpet av fem år har vært tre inndragninger på grunn av skjenking til mindreårige, og undersøkelser som Statens institutt for rusmiddelforskning har gjort her, kan tyde på at det er langt flere tilfeller av det, eller at det er et fenomen som er relativt utbredt. Så det er positivt at justisministeren vil innskjerpe dette overfor politiet, men jeg vil igjen håpe at man også ser på nye muligheter.

Statsråd Knut Storberget [13:01:13]: Her er vi enige i sak. Det er en viktig debatt om vi skal lage nye lovbestemmelser eller om vi nå skal få politiet og lokalpolitikere til å bruke de hjemlene som er. Det er en stor utfordring. Vi vet at det foregår en ganske omfattende overskjenking av mindreårige. Vi vet også at det rapporteres om at åtte av ti av dem som er under 18 år og prøver seg på å kjøpe alkoholvarer i dagligvarebutikkene, får kjøpt, og der fins det også hjemler til å gripe inn. Så vi har en stor oppgave her, og et av Justisdepartementets trekk er å etablere disse politirådene. Men jeg skal ta det med meg, for jeg mener at dette er det veldig viktig at vi nå får gjort noe med.

S p ø r s m å l 17

Elisabeth Aspaker (H) [13:02:10]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til justisministeren:

«Unge menneskers eksperimentering med GHB, eller flytende ecstasy, har nylig medført flere dødsfall og nestendødsfall. GHB er forbudt i Norge, og det vil være viktig å få på plass også et internasjonalt forbud mot det livsfarlige stoffet.

Vil statsråden bidra til at Regjeringen tar de nødvendige initiativ innenfor internasjonalt justis- og helsesamarbeid for å hindre at bruk av GHB skal få utvikle seg til en enda større tragedie, med enda flere tapte menneskeliv som resultat?»

Statsråd Knut Storberget [13:02:45]: Det skal ikke herske tvil om at Regjeringa også ser meget alvorlig på bruken av gammahydroksydsmørsyre – GHB – og de alvorlige konsekvenser slik bruk får. I så måte er jeg glad for at spøreren tar opp dette. Dette er uten tvil en alvorlig lek med livet. Man må derfor ikke nøle med å ta kontakt med helsetjenestene dersom det er mistanke om skade ved bruk. GHB har russymptomer som likner svært mye på drikkealkohol, etanol, og kan ikke forveksles med «ecstasy».

Norge har faktisk vært et foregangsland når det gjelder etablering av kontrollordninger med og forbud mot bruk og besittelse av både råvarene til framstilling av GHB og sjølve stoffet GHB. Det er ikke bare denne regjering til ære, men også forrige regjering. Etter en høringsrunde i 1999 ble GHB her i landet oppført på narkotikalistens 12. juli 2000. Kontrollmyndighetene har hjemmel for å beslaglegge også råvaren. I de nordiske land og i mange europeiske land er råvaren underlagt mye de samme restriksjoner og kontroll som i vårt land. FNs narkotikakommisjon vedtok 20. mars 2001 å oppføre GHB under konvensjonen om psykotrope stoffer av 1971, schedule IV. Fra det tidspunkt ble stoffet også klassifisert som narkotika i global sammenheng.

Norge har siden 2001 vært fullverdig medlem av Det europeiske senter for overvåking av narkotikasituasjonen og misbruksutviklingen – EMCDDA. Senteret skal samle, analysere og spre kunnskap samt utvikle sammenliknbare indikatorer for utviklingen av misbruk i de enkelte landene. Gjennom sitt medlemskap deler Norge informasjon om bl.a. GHB med de øvrige deltakerlandene. Norge

er også aktivt med i FNs arbeid innenfor narkotikakriminalitetsområdet. Dette er jo viktige arenaer hvor vi kan ta med de signaler som også spøreren nå gir, for å løfte fram dette.

Fra Politidirektoratet har jeg fått opplyst at når det gjelder dødelig utgang ved misbruk av GHB, er det sannsynligvis tale om ett eller to tilfeller på ti år. For å sette det i relieff, vi har antakelig mellom 10 000 og 20 000 flere alkoholdødsfall i Norge enn GHB-dødsfall. Det ser ut til at ved alle tilfeller hvor GHB fører til bevisstløshet eller dødsfall, er det spesielt blandingsmisbruket, særlig kombinert med alkohol, som forklarer komplikasjonene som oppstår. Her trenger vi ikke bare nulltoleranse mot GHB, men vi trenger en økt innsats i forhold til også å dempe alkoholbruken. Sakene som er slått opp i mediene de siste dagene, er imidlertid ikke ferdig etterforsket. Verken beslag eller obduksjonsberklæringer foreligger fra noen av stedene. Det er derfor for tidlig å si noe helt sikkert om disse dødsfallene, sjøl om GHB tydeligvis er inne i bildet.

Bekjempelse av narkotikakriminalitet er et viktig satsingsområde for politiet og for Regjeringa. Handlingsplan mot narkotika 2003–2008 er utarbeidet for å oppnå en samordnet og effektiv innsats for å nå en politisk målsetting om redusert narkotikakriminalitet. Politiet skal ha fokus både på etterspørselsreducerende tiltak og tiltak som kan redusere tilgjengeligheten av de ulike narkotiske stoffene. Imidlertid framstilles GHB av nokså alminnelige ingredienser som er lovlige i Norge, og man har dermed ikke den samme smuglerproblematikken som ved annen type narkotika som innføres ulovlig til landet. Dette begrenser mulighetene for hvordan internasjonalt samarbeid kan redusere tilgangen på GHB her i Norge. Det har med andre ord kanskje et sterkere nasjonalt aspekt enn vi aner. Det gjør det også relativt vanskeligere for politiet og andre kontrollorganer å oppdage produksjon og misbruk før det skjer.

I forbindelse med de sakene om GHB som har vært omtalt i mediene de siste ukene, har det fra politiets og påtalemyndighetens side vært lagt stor vekt på å formidle risikofaktorene forbundet med bruk av dette stoffet. Også foreldre, skole, helsemyndigheter og ungdommene sjøl må være oppmerksomme og informere om de store skadevirkningene som bruk kan medføre. Sosial- og helsedirektoratet har slik formidling av informasjon som en del av sitt generelle ansvarsområde.

Derfor må vi vurdere alternative strategier for å arbeide lokalt gjennom de miljøene unge ferdes i og organer som har direkte kontakt med de unge, som f.eks. utekontakter, politiet – og andre innen fritidssektoren som har kontakt med barn og unge.

Til slutt: Jeg nevnte omfanget av alkoholskader og alkoholdødsfall. Vi står overfor en betydelig rusproblematikk i landet. Innsatsen mot GHB kan synes liten og minimal, men den er desto viktigere, for vi trenger faktisk ikke flere farlige rusmidler.

Elisabeth Aspaker (H) [13:07:24]: Jeg vil takke statsråden for svaret.

Men det som vel kanskje er det spesielle med GHB, er – som statsråden selv var inne på – at det lages av tilsyne-latende vanlige produkter som man kan få kjøpt og få tak i. Jeg tror nok at det i mange sammenhenger kanskje er en del foreldre som er litt naive, og som faktisk overser at deres ungdommer driver og eksperimenterer med dette.

Så er det også slik at det går under navnet party-dop, og det eksperimenteres med. Det er også en smittefare her – at dette skal kunne utvikle seg til noe mer hvis vi ikke er tydelige og kontante. På sett og vis kan vi jo si at det er forbud i Norge. Da er Norge på en måte som en øy i det store havet, og så reker det i land litt råstoff osv., fra land rundt oss.

Jeg vil i grunnen utfordre statsråden her: Norge har utmerket seg internasjonalt ved å kjøre et ganske tøft løp i forhold til å forebygge tobakksskader, bl.a. da Gro Harlem Brundtland var generalsekretær i Verdens Helseorganisasjon. Ser man for seg at Norge på samme måte skal kunne kjøre et tøffere løp i forhold til GHB og narkotika generelt på den internasjonale arena?

Statsråd Knut Storberget [13:08:38]: Ja, jeg syns at vi skal ha med oss dette elementet i de internasjonale for-aene – det er ikke nytt, men det er et element som kan se ut til noen ganger å få sine topper – først og fremst for å skape effektiv motstand mot det. Men dette er også en veldig sterk nasjonal utfordring. Vi vet at mye av GHB-produksjonen står på egne nasjonale bein. Som spøreren var inne på, kan det produseres av råstoffer vi har tilgjengelig her i landet. Men det er viktig å ta det opp internasjonalt.

Samtidig har jeg lyst til å si at flesteparten av de yngre menneskene som prøver denne type rusmidler, gjør det i alkoholrus. Så hvis Høyre nå mener alvor med at man virkelig ønsker å slå tilbake bruk av narkotika blant unge, håper jeg ikke at Høyre viderefører sin linje i forhold til det å gjøre alkohol enda mer tilgjengelig, skjenke enda lenger om natta og skape flere kilder hvor bl.a. barn og unge lettere kan få kjøpt seg alkoholvarer, som igjen skaper større risiko for at man prøver ukjente rusmidler som gjør stor skade.

Elisabeth Aspaker (H) [13:09:44]: Jeg tror det er svært viktig at vi nå greier å håndtere begge de utfordringene vi har – både et alkoholforbruk som det er viktig at vi har kontrollerende tiltak rundt, slik at skjenking og salg skal kunne skje på en forsvarlig måte, og at ikke mindre-årige får tak i alkohol. Men like fullt har vi nå en særlig utfordring knyttet til eksperimentering med en del nye narkotiske stoffer.

Det er dessverre også slik at det som tidligere var et storbyfenomen, ikke lenger er et storbyfenomen. Man kan reise til små steder i mitt hjemfylke, Troms, og møte de samme til dels alvorlige narkotikaproblemene. Så jeg er også opptatt av om statsråden kan si noe om forebyggende arbeid i politiets regi ute på småstedene – at man kan møte dette «up front», og at man kan bidra til mer informasjon ute i ungdomsmiljøene, hos folk som jobber med ungdom. Men også foreldrene blir her en viktig målgruppe.

Statsråd Knut Storberget [13:10:51]: Den utfordringen tar jeg gjerne. Det er ting vi jobber med, bl.a. i forbindelse med etablering av politiråd, hvor politiet skal ha mulighet til å informere både politikerne og andre om hva som er skadelig.

Men hvis man virkelig skal tenke forebygging, vet vi – som jeg sa i sted – at de ungdommene som ruser seg mye på alkohol, har lettere for å prøve illegale stoffer. Det er klart at da er det viktig å få ned alkoholforbruket, særlig blant de yngre. Det er der jeg tror hovedutfordringen ligger. Så hvis Høyre skal lykkes med sin nulltoleranselinje, må man ha en langt mer aktiv alkoholpolitikk for å få til det.

Det er slik, også i Troms, at 60–70 pst. av den voldskriminaliteten som skjer, ikke skjer i GHB-rus, men i alkoholrus. Vi vet at omfanget når det gjelder dødsfall og en del andre ting, er massivt større. Så jeg håper at representanten vil dvele litt ved det, og kanskje også stille spørsmål rundt det ved flere anledninger.

S p ø r s m å l 1 8

Vigdis Giltun (FrP) [13:12:09]: Jeg tillater meg å stille statsråden følgende spørsmål:

«Pasienter som blir sendt fra fastlege til psykolog eller psykiater, når ikke fram i det offentlige hjelpeapparatet. Psykologene velger i en viss grad hvilke pasienter de vil ha. Eldre eller folk med personlighetsforstyrrelser og personer med innvandrerbakgrunn havner bakerst. Da NRK testet ut tilgjengeligheten til 55 psykologer i Oslo i slutten av januar 2007, tok bare fire av dem telefonen.

Hva vil statsråden gjøre for å sikre behandlingstilbudet til denne utsatte gruppen pasienter?»

Statsråd Sylvia Brustad [13:12:47]: Jeg ønsker først og fremst å understreke at det er flere behandlingsledd innenfor spesialisthelsetjenesten som ivaretar behandlingstilbudet til mennesker med psykisk lidelse eller sjukdom. Spesialisthelsetjenestetilbudet kan i hovedsak deles i tre:

- sjukehusavdelinger
- distriktpsikiatriske sentre
- privatpraktiserende spesialister med driftsavtale med regionale helseforetak

Sistnevnte omtales gjerne som private avtalespesialister, og det er den gruppen behandlere som omfattes av representanten Giltuns spørsmål, slik jeg forstår det.

Det er et mål at de distriktpsikiatriske sentrene skal kunne gi spesialisthelsetjeneste til psykisk sjuke, og gjerne i samarbeid med de private avtalespesialistene. Sjukehusavdelinger skal være spesialavdelinger med tilbud innenfor de mest alvorlige tilstander.

Kartlegginger av avtalespesialistenes praksis viser at det langt på vei har gått seg til et samarbeid og en arbeidsdeling mellom de private avtalespesialistene og den offentlige tjenesten – det gjelder både pasientgrupper og alvorlighetsgrad. Kartleggingene viser samtidig at samarbeidet og arbeidsdelingen fungerer svært forskjellig, og at tilgjengelighet og prioriteringspraksis blant avtalespesialistene ikke alltid er god nok.

I Nasjonal helseplan varslet Regjeringa at det skulle settes i gang et arbeid med sikte på å endre rammebetingelsene for å få en bedre integrering av avtalespesialistene i de regionale helseforetaks sørge-for-ansvar, herunder at vi sikrer riktig prioritering i tråd med pasientrettighetsloven – altså de som trenger det mest, skal ha hjelp først – og prioriteringsforskriften, og at vi også legger til rette for hensiktsmessig oppgavefordeling mellom avtalespesialister og helseforetak.

Vi er akkurat nå i gang med et utrednings- og utviklingsarbeid som skal ligge til grunn for hvordan vi skal få bedre integrering av de private avtalespesialistene. Regjeringa vil komme tilbake til denne saken i løpet av dette året. Jeg understreker at dette gjelder for alle privatpraktiserende spesialister med driftsavtale med regionale helseforetak, herunder både psykologer og psykiatere.

Allerede i løpet av dette året vil det også være etablert et nytt opplegg for aktivitetsregistrering fra de private avtalespesialistene i regi av Sosial- og helsedirektoratet. Det vil gi de regionale helseforetakene langt bedre anledning til å kunne se helhet og bredde i det eksisterende behandlingstilbudet enn tilfellet er i dag.

La meg også understreke følgende: Det er et selvstendig mål å sikre bedre tilgjengelighet til de privatpraktiserende psykiaterne og psykologene enn tilfellet er i dag. Pasientene skal ikke risikere å være nødt til å ringe rundt og bli møtt av telefonsvarere, ei heller måtte skrive personlige «søknadsbrev» til den enkelte behandler. Jeg vil derfor vurdere flere alternativer med sikte på å løse denne problematikken på en god måte. En form for en felles inntakssentral til denne delen av spesialisthelsetjenesten er blant de ting som jeg nå vurderer.

Vigdis Giltun (FrP) [13:15:56]: Jeg takker for svaret.

Dette er et problem som har vært diskutert veldig mange ganger det siste halvannet året som jeg har vært med her. Dette med tilgang til hjelp når man trenger det, også tilgang til psykologhjelp, er veldig viktig for å stoppe utviklingen av depresjoner og sykdom hos dem som er psykisk syke.

Jeg har ikke så veldig stor tro på det som statsråden nå kommer med av tiltak. Det virker ganske passivt når man ser hvordan forholdene er. De problemene som er kommet fram i pressen den siste tiden, er godt beskrevet i Prosjekt Avtalespesialister i Helse Øst, som Helse Øst utarbeidet i 2003. Der står det om dårlig tilgjengelighet, og det står om alle de tingene som har dukket opp, og som man nå skal ta tak i – igjen. Dette burde det vært tatt tak i allerede for fire år siden. Så jeg kan ikke se noe konkret med tanke på at det skal skje en rask bedring. Det er ganske dramatisk når kun fire av 55 psykologer tar telefonen, og vi vet at veldig mange psykisk syke ikke får hjelp. Er det ikke noe konkret man kan komme med litt raskere?

Statsråd Sylvia Brustad [13:17:08]: La meg først understreke at alle som trenger hjelp, skal få det når de trenger det.

Jeg synes jo det er litt underlig at representanten Giltun ikke mener det er noe konkret i det jeg nå har sagt, og for øvrig også gjort. Dette er en problemstilling som har vært kjent lenge. Men denne regjeringa har – i motsetning til tidligere regjeringer som Fremskrittspartiet har hatt stor mulighet til å påvirke – gjort noe med saken. Vi har i løpet av det året vi nå har hatt ansvaret, grepet fatt i dette på den måten at vi nå lager et nytt opplegg for aktivitetsregistrering for de avtalespesialistene vi her snakker om. Vi har satt i gang et arbeid for å inkludere dem mer i det tilbudet som det offentlige totalt sett skal yte. Og jeg sier her i dag, som jeg redegjorde for i mitt hovedsvar, at vi også vurderer f.eks. en inntakssentral for å hindre at pasientene skal drive og ringe rundt og bli møtt av en telefonsvarer, noe også jeg mener er helt utilfredsstillende.

Med andre ord: Jeg mener at denne regjeringa har grepet fatt i dette, vi gjør noe konkret. Jeg ser meget alvorlig på denne situasjonen, og jeg ønsker å gjøre noe med den.

Vigdis Giltun (FrP) [13:18:14]: Jeg registrerer at det er noen tiltak som skal iverksettes ganske raskt, slik at de blir til hjelp også for dem som venter i dag.

Når det gjelder Fremskrittspartiet, har vi vært veldig bekymret for denne situasjonen gjennom mange år. Jeg kan gå tilbake til 1997 og sitere John Alvheim, som den 17. juni sier i Stortinget:

«Det er for meg imidlertid et stort paradoks at samtidig som man konstaterer en betydelig mangel på psykiatere og psykologer, har Regjeringen med tilslutning av et flertall i Stortinget fått gjennomslag for å frata de såkalt avtale-løse psykiatere og psykologer refusjon fra Folketrygden, noe som helt åpenbart på sikt, og på kort sikt, vil gjøre personalmangelen i den psykiatriske helsetjeneste enda verre enn tilfellet er i dag, og som vil ha alvorlige konsekvenser for framtidige og nåværende pasienter.»

Jeg vil spørre statsråden: Vil statsråden vurdere å gjeninnføre ordningen hvor avtaleløse psykiatere og psykologer kan få refusjon fra folketrygden, slik at pasientene selv kan velge hvem de ønsker å gå til, og slik at behovet for flere innen disse yrkene kan reguleres i tråd med det som pasientene har behov for?

Statsråd Sylvia Brustad [13:19:25]: Det jeg er opp-tatt av, er at vi greier å få til et system som fungerer i praksis, der de som trenger hjelp, enten det dreier seg om store, alvorlige ting eller mindre alvorlige ting som kan utvikle seg til å bli langt mer alvorlig hvis man ikke får hjelp, får den hjelpen. Det er på den bakgrunn vi allerede har satt i gang et arbeid med hvordan vi skal inkludere avtalespesialistene, altså de privatpraktiserende, i det offentlige. Hele poenget med det er å få til et bedre system, slik at pasientene får hjelp når de trenger det. I hvilken form vi vil gjøre det, og på hvilken måte, og spørsmål knyttet til refusjon osv., er av de ting vi akkurat nå skal gå igjennom, og så får vi konkludere når den jobben er gjort.

Imens gjør vi det vi kan for å sikre at de menneskene som trenger hjelp, når fram. Og jeg mener det er helt uakseptabelt at folk blir møtt av telefonsvarere i så stort om-

fang som det her er vist til. Det er jo en utfordring til alle dem om jobber i sektoren, enten det er i den private eller i den offentlige, for sånn skal det ikke være.

S p ø r s m å l 1 9

Dagrun Eriksen (KrF) [13:20:41]: Jeg tillater meg å stille følgende spørsmål til helse- og omsorgsministeren:

«Ferske tall viser at Helse Bergen i 2005 hadde 158 årsverk knyttet til forskning, Rikshospitalet hadde 442 årsverk og Universitetssykehuset Nord-Norge hadde 136 årsverk knyttet til forskningsarbeidet.

I hvilken grad vil de varslede kuttene i helseforetakene i 2007 ramme forskningen, og hva vil det på sikt innebære for behandlingstilbudene til pasientene?»

Statsråd Sylvia Brustad [13:21:16]: Pasientrettet forskning i helseforetakene er viktig for å sikre høy kvalitet på dagens og framtidens behandlingstilbud. Resultater fra langsiktig forskning bidrar til ny og bedre diagnostikk og behandling, og ikke minst, bedre pasientsikkerhet. Dermed legger forskning grunnlaget for at den behandlingen som gis, er trygg for pasientene, at den er oppdatert, at vi hele tida bruker den best tilgjengelige kunnskap, at den gir helsegevinst, og at den også er kostnadseffektiv. I tillegg bidrar forskning i helsetjenesten til å øke kompetansen blant helsepersonell. Det er også viktig.

Norge har i dag lavere forskningsinnsats i medisin og helsefag enn de andre nordiske landene når vi sammenlikner antall vitenskapelige publikasjoner, ressursinnsats og avlagte doktorgrader. Denne regjeringa ønsker å styrke forskning på helse i tråd med de føringer som er gitt i forskningsmeldinga. I Soria Moria-erklæringa er derfor styrket forskning i helsetjenesten også et viktig mål.

Det er etablert et eget øremerket tilskudd til forskning i helseforetakene. Deler av det tilskuddet er basert på at man kan vise til forskningsresultater. Jeg har også stilt krav til de regionale helseforetakene om å prioritere pasientrettet klinisk forskning. Jeg er godt fornøyd med at alle de regionale helseforetakene prioriterer forskning og har delt ut midler også utover de nasjonale øremerkede midlene. Nasjonale måleresultater viser en positiv trend og en positiv utvikling med økt forskningsaktivitet i helseforetakene etter sykehusreformen. Fra 2004 til 2005 økte antall publiserte vitenskapelige artikler fra de regionale helseforetakene med hele 10 pst., og i 2005 ble det rapportert inn 130 avlagte doktorgrader fra de regionale helseforetakene. Det er en gledelig utvikling, som vi ønsker skal fortsette. De regionale helseforetakene kan også søke om midler gjennom programplanene i Norges forskningsråd. I 2007 blir det bevilget 174 mill. kr til forskning gjennom Norges forskningsråd.

I fjor ble det målt hvor mye ressurser helseforetakene bruker til forskning. Denne nasjonale studien viste at det i 2005 ble brukt i alt 1 281 årsverk på forskning i helseforetakene, eller ca. 1,4 pst. av totalt antall årsverk. Vi fant også at fordelinga varierte mellom helseforetakene. Det er viktig styringsinformasjon for å sikre at nasjonale mål blir fulgt opp.

Representanten Dagrun Eriksen peker på de budsjettmessige utfordringene som de regionale helseforetakene står overfor i 2007, og hvilke konsekvenser det eventuelt kan ha for forskning i helseforetakene. Når det gjelder fordeling av ressurser til ulike oppgaver innad i helseforetakene, skjer det innenfor de styringsmessige rammene som er satt. Forskning er én av de fire hovedoppgavene som helseforetakene har. I oppdragsdokumentet for inneværende år er det lagt til grunn at det er behov for en fortsatt styrking av forskning i helseforetakene. Det forutsettes også at det øremerkede tilskuddet til forskning skal benyttes til nettopp dette. Jeg har tillit til at forskning i helseforetakene blir ivaretatt på en god måte, i tråd med de styringssignaler jeg har gitt for inneværende år.

Dagrun Eriksen (KrF) [13:24:42]: Jeg takker for svaret.

Vi har, som statsråden sa, fått mange rapporter – og sett i media at helseforetakene nå har gått ut og fortalt – om kraftige nedskjæringer som de må foreta for å få budsjettene til å gå rundt og for å beholde den behandlingsskapiteten de har. Tallene er dramatiske for flere av helseforetakene. Situasjonen er at helseforetakene faktisk må velge hvor kuttene skal komme, f.eks. om de skal kutte i behandlingen av pasienter, eller f.eks. i forskningen. Jeg synes derfor det er viktig at Regjeringen gir signaler om på hvilke områder det faktisk er uaktuelt å kutte. Da lurer jeg på om statsråden mener at forskningen er ett av de områdene som det vil være uaktuelt å kutte på.

Statsråd Sylvia Brustad [13:25:40]: Først til spørsmålet om nedskjæring eller ikke. Jeg regner med at representanten Eriksen har fått med seg at Regjeringa har foreslått å bevilge 800 mill. kr mer til helseforetakene i inneværende år. Det kommer en sak til Stortinget om det i løpet av kort tid, og jeg regner med at Kristelig Folkeparti da vil støtte opp om den tilleggsbevilgninga, slik jeg nå hører spørsmålet.

Ellers er det slik at forskning er én av fire hovedoppgaver. Helseforetakene har fått beskjed om at det skal prioriteres. Jeg kan også konstatere at alle de regionale helseforetakene tildeler midler utover det vi har gitt i statlige øremerkede tilskudd. Det er variasjoner mellom helseforetakene når det gjelder hvor mye, men jeg konstaterer at alle gir mer enn det vi har øremerket. Og det er positivt, for jeg mener, ut fra den kunnskapen jeg har om helseforetakene, at de også selv er svært opptatt av at forskning er viktig. Derfor er jeg ganske trygg på at det skal bli mer satsing på forskning framover, og ikke mindre.

Dagrun Eriksen (KrF) [13:26:45]: Representanten har fått med seg lovnaden om 800 mill. kr, men har også fått med seg at bl.a. Helse Midt-Norge allerede har brukt opp mer enn det som kommer. Så utfordringene er fortsatt store selv med den bevilgningen som kommer.

Statsråden sa i sitt første svar at vi ligger dårligere an i forhold til helseforskning enn en del land vi kan sammenlikne oss med. Jeg har lyst til å utfordre statsråden på én spesifikk ting: Kreftforeningen har i Norge tatt brorparten

av forskningen rundt kreft. Etter omleggingen som følge av automatsaken, som både regjeringspartiene og Kristelig Folkeparti har støttet og synes er bra, vil inntektene til bl.a. Kreftforeningen og det de kan bruke på forskning rundt kreft, minke dramatisk. Jeg har lyst til å utfordre statsråden på hva hun kan gjøre for å dekke det gapet som samfunnet vårt vil få, på det veldig viktige forskningsområdet som kreft er.

Statsråd Sylvia Brustad [13:27:54]: Når representanten Eriksen viser til f.eks. utfordringene i Helse Midt-Norge, er det ingen tvil om at det er riktig. Men jeg føler behov for å understreke at denne regjeringa har hatt en stor jobb med å rydde opp etter Bondevik-regjeringa, som ikke på en god nok måte hadde tatt tak i utfordringene, spesielt i Helse Midt-Norge, når vi nå ser hva som har blitt avdekket der i løpet av det drøye året vi har hatt ansvaret. Det er altså en svært krevende situasjon, fordi det ikke har blitt grepet fatt i dette på et tidligere tidspunkt.

Når det gjelder det konkrete spørsmålet omkring satsing på kreftforskning, er jeg enig med spørderen i at det er et svært viktig område. Det er ingen tvil om at både Kreftforeningen og også andre foreninger får utfordringer ved det vedtaket vi har gjort når det gjelder fjerning av spilleautomater, men som vi mener er riktig – og det oppfatter jeg at også Kristelig Folkeparti er enig i.

Vi har fra Regjeringas side laget en egen nasjonal strategi for satsing på hvordan vi skal forebygge, behandle og forske mer på kreft i tida framover, fordi det dessverre ser ut til å øke. Jeg kan bare forsikre om at vi har en god dialog med Kreftforeningen også om dette punktet.

Spørsmål nr. 20

Åse M. Schmidt (FrP) [13:29:13]: Jeg ønsker å stille spørsmål til helse- og omsorgsministeren:

«I forbindelse med sammenslåingen av Helse Sør og Helse Øst har statsråden sagt at det vurderes å flytte Flekkefjord sykehus til Helse Stavanger. Sørlandet sykehus har vært igjennom store endringer de siste årene med nedleggelse av to lokalsykehus samt andre ulike strukturendringer. Befolkningsgrunnlaget for å opprettholde dagens funksjoner ved Sørlandet sykehus kan bli for lite, skulle Flekkefjord sykehus bli lagt inn under Helse Vest, samt få andre negative følger for befolkningen.

Hva er statsrådens syn på dette?»

Statsråd Sylvia Brustad [13:29:52]: Regjeringa har som kjent besluttet å slå sammen Helse Sør og Helse Øst. Senest innen 1. juli i år vil det bli etablert et nytt regionalt helseforetak – med navnet Helse Sør-Øst RHF – til erstatning for dagens to regionale helseforetak.

Dette gjør vi med bakgrunn i et åpenbart behov for bedre samordning av spesialisthelsetjenesten i hovedstadsområdet spesielt og mellom dagens Helse Sør og Helse Øst. Vi gjør det etter en veldig grundig vurdering av ulike alternative modeller. Jeg er overbevist om at bedre ressursutnyttelse og samarbeid i hovedstadsområdet vil være et gode for hele spesialisthelsetjenesten i de to regi-

onene og også ha positive ringvirkninger for pasienttilbudet i hele landet.

I det videre prosjektarbeidet vil det bli vurdert – og jeg understreker vurdert – om det vil være hensiktsmessig å gjøre noen grensejusteringer i randsonene mellom Helse Sør og Helse Øst og de tilliggende helseregioner. I praksis vil det innebære grenseområdene mellom Helse Øst og Helse Midt-Norge i den nordlige delen av regionen og mellom Helse Sør og Helse Vest sør i landet. Men jeg vil understreke så sterkt jeg kan: Ingen konklusjoner er trukket, så det er ingen grunn til å få panikk i denne saken.

Utredningsarbeidet er ikke påbegynt. Det er derfor ikke konkludert med at det vil bli endringer på sikt som følge av disse vurderingene, verken for Flekkefjord sykehus eller for andre sykehus. Vi har kunnskap om, slik også spørderen er inne på, at det over lengre tid har vært jobbet med å få til gode og tverrgående tilbud – på tvers av tidligere fylkesgrenser. Et godt eksempel er Sørlandet sykehus og utviklinga av sjukehusstilbud på tvers av Agder-fylkene. Slike erfaringer mener jeg er nyttige å ha med seg i det utredningsarbeidet vi nå skal gå i gang med.

Åse M. Schmidt (FrP) [13:31:44]: Jeg takker for svaret.

Nå er det jo slik at verken pasientorganisasjonene, tilsatte eller kommunene i Lista-regionen ønsker en overflytting. Sykehuset i Flekkefjord er, som statsråden sikkert vet, et moderne sykehus med høyt faglig nivå og også en veldig viktig brikke i nettopp Sørlandets sykehusstruktur.

Nå er det dessverre skapt usikkerhet og bekymring i befolkningen om sykehusets framtid. Flekkefjord sykehus, som driver med overskudd, er nok redd for – med de økonomiske rammene innen foretakene som er knappe, og som vi vet skal kuttes ytterligere – at sykehuset kan bli en salderingspost på budsjettet, særlig fordi det ligger i utkanten av begge disse helseforetakene. Hva tenker statsråden om det?

Statsråd Sylvia Brustad [13:32:28]: La meg først få tilbakevise at det skal kuttes ytterligere. Det er det motsatte som er tilfellet, ved at Regjeringa har foreslått å bevilge 800 mill. kr mer til sykehusene for inneværende år – det kommer til Stortinget om kort tid. Det er altså mer penger til sykehusene.

Men til den konkrete saken: Jeg tar med meg det representanten Schmidt sier. Vi er kjent med det arbeidet som lenge har pågått, og hvor viktig Flekkefjord sykehus er. Det skal ikke skapes noe usikkerhet om det. Jeg vet at det har vært store omstillinger ved sykehuset, og i den delen av landet, så alle disse tingene tar vi selvfølgelig med oss når vi nå vurderer dette.

Jeg tror ikke at en her skal trekke noen forhastede slutninger, for jeg har ikke konkludert med at det skal gjøres noen endringer her. Men i alle prosesser er det viktig å ha tenkt igjennom disse tingene når spørsmålene reises.

Åse M. Schmidt (FrP) [13:33:19]: Nå har man vært innom økonomi i de fleste av spørsmålene til statsråden.

Det har vært snakk om midler til utstyr, til forskning, til bedre kvalitet – man har ikke nevnt kortere kø, men det ligger implisitt i det. Bør vi ikke nå gi foretakene en mulighet til en ny start – og slette deler av eller hele sykehusgjelden?

Statsråd Sylvia Brustad [13:33:44]: Jeg føler at dette er litt utenfor hovedspørsmålet, men allikevel svarer jeg gjerne på det.

Vi har fra Regjeringas side gitt en historisk høy bevilgning til sjukehusene. Vi forsterker det ytterligere gjennom det bevilgningsforslaget vi nå har for inneværende år. Vi tar organisatoriske grep, som vi mener er kjempeviktig og avgjørende for utviklinga videre. Så jeg mener at vi gjør mye.

Til spørsmålet om gjeld: Jeg mener det er grunnleggende urettferdig om vi bare skulle si at vi sletter gjelda for alle, for det er ingen tvil om at noen regioner styrer bedre enn andre. De som har mindre gjeld – og som har styrt bedre – vil selvfølgelig føle det urettferdig hvis vi skulle si at nå sletter vi all gjeld. Men det er klart at vi er oppmerksom på situasjonen. Vi følger det nøye. Det er også bakgrunnen for at vi har gitt en tilleggsbevilgning for inneværende år, for å kunne ivareta et forsvarlig pasienttilbud i hele landet.

S p ø r s m å l 2 1

Harald T. Nesvik (FrP) [13:34:55]: Jeg vil stille følgende spørsmål til helse- og omsorgsministeren:

«Ifølge oppslag i Sunnmørsposten 8. februar i år uttaler styrelederen i Helse Midt-Norge RHF at alle de 275 ekstra millionene som er varslet til de regionale helseforetakene, bare skal brukes til å redusere underskuddet ved St. Olavs Hospital. Styrelederen sier i artikkelen at dette er den klare meldingen fra statsråden. Dette oppslag har skapt stor oppstandelse hos de andre helseforetakene som også sliter med innsparinger og dårlig økonomi.

Kan statsråden bekrefte at pengene kun skal gå til St. Olavs Hospital?»

Statsråd Sylvia Brustad [13:35:36]: En av foranledningene til at Regjeringa om kort tid fremmer en egen stortingsproposisjon med forslag om tilleggsbevilgninger til de regionale helseforetakene er bl.a. at styrene i Helse Nord RHF og Helse Midt-Norge RHF har meldt fra til meg som eier om at de ikke vil klare å nå de resultatkrav som Stortinget har satt for 2007, uten at det i vesentlig grad vil gå ut over pasientbehandlinga.

Som representanten Nesvik er godt kjent med, bevilger Stortinget penger til de regionale helseforetakene, ikke til det enkelte helseforetak som det regionale helseforetaket eier. Mitt klare budskap til Helse Midt-Norge RHF er at den foreslåtte tilleggsbevilgningen skal brukes til å redusere det underskuddet som ellers ville ha oppstått, slik at Stortingets resultatkrav til det regionale helseforetaket kan nås i 2007. Jeg har full tillit til at styret i Helse Midt-Norge sørger for at de bevilgede midlene blir nyttet i tråd med dette.

Harald T. Nesvik (FrP) [13:36:34]: Grunnen til at jeg stiller spørsmålet, er, som statsråden sikkert skjønner, den meldingen som styrelederen i Helse Midt-Norge går ut med. Han sier at statsråden har gått inn og overstyrt dette, ved å si at disse pengene kun skal gå til det formålet.

Grunnen til at undertegnede tar opp problemstillingen, er nettopp den måten helseforetaksreformen er ment å fungere på, dvs. at det er styret i det regionale helseforetaket i Midt-Norge som må få foreta sine vurderinger av dette – hvordan dette best kan gjøres.

Jeg har lyst til å sitere noe av det som står i artikkelen:

«Det er den klare meldingen styreleder Kolbjørn Almlid fikk fra helseminister Sylvia Brustad i går», altså 7. februar 2007.

Så spørsmålet mitt er: Har statsråden gitt en klar melding til styrelederen i Midt-Norge om at pengene kun skal gå til St. Olavs Hospital? Ser en ikke på situasjonen, f.eks. underskudd, i de øvrige helseforetakene i regionen?

Statsråd Sylvia Brustad [13:37:40]: La meg først få si at jeg har full tillit til Kolbjørn Almlid, som gjør en uvurderlig stor innsats i en del av landet hvor det i tidligere tider dessverre har vært styrt altfor dårlig. Det er også noe av grunnen til at man er oppe i en så krevende situasjon som man er nå, særlig knyttet til St. Olavs Hospital. Det er heller ingen tvil om at med dette grepet som Regjeringa nå gjør, og foreslår overfor Stortinget, og som jeg håper Stortinget slutter seg til, vil det bli mer pasientbehandling enn det ville ha blitt hvis en skulle holdt seg til det balansekrav som lå der.

Så er det slik at det er styret i Helse Midt-Norge som må håndtere dette regionalt. Det vi har sagt, er at pengene skal gå til å redusere det underskuddet som er i regionen. Det er jo ingen tvil om at det er et svært stort underskudd, spesielt knyttet til St. Olavs Hospital. Men det er altså styret som skal avgjøre hvor de legger inn pengene for å få redusert underskuddet.

Harald T. Nesvik (FrP) [13:38:41]: Det er i hvert fall grunn til å kunne konkludere med at det som Almlid da sier, slik journalisten har tolket Almlid i avisen, er at det ikke er en helt klar binding her med tanke på hva pengene skal brukes til, men at formålet er å redusere underskuddet. Det er budskapet fra statsråden. Det er nemlig ikke bare ved ett sykehus og på ett område man har gått med underskudd i Helse Midt-Norge – også ved Ålesund sykehus, ved sykehus i Nord-Trøndelag og andre steder, vet man at det også er underskudd, så man må se dette i en sammenheng. Det er jo også grunn til å reflektere litt over det svaret statsråden gav til representanten Schmidt her i sted, nemlig at man ikke nødvendigvis skal premiere dem som har gjort det dårlig økonomisk. Men det er jo faktisk det man da gjør, hvis man sier at alt skal gå til å dekke underskuddet knyttet til St. Olavs Hospital – mens andre da kommer i bakevja.

Så jeg håper statsråden kan bekrefte at styret nå på fritt grunnlag har mulighet til å gå inn og se på saken som en totalitet her, og at det ikke er gitt andre føringer enn at

pengene skal gå til å nedbetale på underskuddsproblematikken, og ikke knyttet spesifikt til St. Olavs Hospital.

Statsråd Sylvia Brustad [13:39:51]: Jeg har ikke sett det konkrete avisoppslaget som representanten Nesvik her viser til. Men jeg føler meg veldig trygg på at Kolbjørn Almlid og jeg går i takt – for å si det på den måten. Det som er mitt budskap, er, som jeg nå har sagt, at tilleggsbevilgningene skal gå til å redusere det underskuddet som ellers ville ha oppstått. Så det er jo ingen tvil om at den største utfordringen i Helse Midt-Norge er St. Olavs Hospital. Det har styret og styreleder meldt inn til meg, så det sier seg selv at en del av pengene vil gå dit. Men akkurat hvordan fordelingen blir internt i regionen, det er det styret som skal håndtere – og det har jeg tillit til.

Så har jeg bare lyst til å si at jeg har som helseminister også et ansvar for å sikre et forsvarlig helsetilbud i hele landet. Så til tross for at det i tidligere tider har vært styrt dårlig i Helse Midt-Norge, og særlig ved ett bestemt sjukehus, må jeg bidra til at vi greier å sikre pasientbehandlinga. Derfor mente vi det var riktig å gi penger, også til en region hvor det tidligere har vært styrt altfor dårlig.

S p ø r s m å l 2 2

Robert Eriksson (FrP) [13:41:12]: Jeg har gleden av å stille følgende spørsmål til helse- og omsorgsministeren:

«Det vises til brev fra undertegnede 21. desember 2006 samt til oppslag i NRK Midt-Nytt 20. og 21. desember 2006 og oppslag i Namsdalsavisa 23. januar i år hvor det fremkommer at en niåring fra Namsos som er hardt rammet av diabetes, ikke får tildelt det mest egnede behandlingshjelpemiddelet av Helse Midt-Norge, selv om søknaden er faglig godt begrunnet av pasientens barnelege.

Vil statsråden sørge for at pasientenes helsemessige behov blir ivaretatt foran økonomiske hensyn i denne og lignende saker?»

Statsråd Sylvia Brustad [13:41:57]: Beslutningen om hvilke typer behandlingshjelpemidler som skal gis den enkelte pasient, er et ansvar for det regionale helseforetaket. Etter det jeg har fått opplyst fra Helse Midt-Norge RHF har pasienten som det er vist til i spørsmålet, fått utlevert insulinpumpe, men har søkt om ny.

Den typen insulinpumpe, slik jeg har fått det opplyst, er lansert av den aktuelle leverandøren høsten 2006. Helse Midt-Norge RHF har opplyst at de vil utarbeide et opplegg for vurdering av om pasientene har behov for insulinpumpe som kan koples til en enhet som måler blodsukkeret kontinuerlig. Dette vil skje i samarbeid med medisinsk personell. Dette vil eventuelt kunne gjelde den aktuelle pasienten.

I samsvar med føringene i Nasjonal strategi for diabetesområdet har jeg gitt Sosial- og helsedirektoratet i oppdrag å utforme nye felles kliniske retningslinjer for diagnostisering og behandling av diabetes gjeldende for både primær- og spesialisthelsetjenesten. Disse retningslinjene

vil danne utgangspunkt for avgjørelse vedrørende behandling med insulinpumpe i framtida.

Robert Eriksson (FrP) [13:43:06]: Jeg takker for svaret.

Dessverre har denne saken etter manges syn begynt å bli av en slik karakter at man kan begynne å benevne den som «tragikomisk».

Jeg er kjent med det møtet som skal være i morgen, der representanter for både helseregionen og Helsedirektoratet skal se på det som går på å få til en likebehandling over hele landet. Vi vet jo at man bl.a. i Drammen kan få den pumpa som denne pasienten trenger, mens man da ikke kan få den i Helse Midt-Norge – iallfall blir den ikke utdelt i Helse Midt-Norge.

Mitt spørsmål blir da: Vil statsråden før det møtet i morgen komme med en del innspill og presiseringer, for samtalen, slik at man sikrer en likebehandling? Vil hun sørge for at man deltar på en positiv måte, så man kan garantere en likebehandling i alle regionene framover?

Statsråd Sylvia Brustad [13:44:12]: Jeg har tillit til at regionene – i dette tilfellet Helse Midt-Norge – håndterer denne saken på en god måte. De har sagt til meg at de da vil vurdere den typen insulinpumpe som måler blodsukkeret kontinuerlig.

Så er jeg, som representanten, også opptatt av at vi får likeverdighet over hele landet. Det gjelder ikke bare dette hjelpemiddelet, det gjelder også medisiner, apparater og andre typer behandlingstilbud. Derfor har jeg bedt om at det lages nye felles retningslinjer som skal gjøres gjeldende i hele landet – Sosial- og helsedirektoratet har fått det i oppdrag. Vi kommer også i løpet av kort tid til å opprette et nytt nasjonalt råd for prioritering og kvalitet. Da er mitt helt klare budskap: Innfører vi nye medisiner, skal det skje i hele landet. Innfører vi nye behandlingsmetoder, skal det skje i hele landet. Det skal heller ikke være slik at det å få nødvendige hjelpeapparater eller nødvendig utstyr avhenger av hvilken helseregion en bor i.

I denne konkrete saken har jeg tiltro til at Helse Midt-Norge finner en fornuftig løsning.

Robert Eriksson (FrP) [13:45:22]: Vi vet at en rekke mennesker som har blitt alvorlig rammet av diabetes, dessverre har fått senskader – som har ført til uføretrygd. Den pasienten som det her vises til – og pasienter med lignende diagnoser – kan faktisk risikere å få senskader.

Etter de medieoppslagene som jeg viste til innledningsvis, vet vi også at en stor del av begrunnelsene for ikke å dele ut denne pumpen har vært ut fra økonomi. Da blir mitt spørsmål: Er statsråden enig i at det i slike saker er klokt å tenke samfunnsøkonomisk langsiktig? Det kan jo ikke være noen tvil om at dersom man skal betale uføretrygd til et menneske fra det er 20 til det er 66 år, så utgjør det en langt større sum enn et nødvendig behandlingshjelpemiddel.

Statsråd Sylvia Brustad [13:46:26]: Jeg regner med at representanten Eriksson har forståelse for at jeg verken

kan bestemme eller ha meninger hver eneste uke om hver enkelt sak landet rundt som eksemplifiserer forhold der en burde ha gjort slik eller sånn.

Det jeg må sørge for, er at det er penger nok i systemet, at vi har lover og regler som fungerer, og at vi har retningslinjer som gjør at en ikke får ulik behandling om en behandles ved det eller det sjukehuset. Dette tar Regjerin- ga på største alvor, og derfor lager vi også retningslinjer. Vi lager nye opplegg, og vi har en egen strategi for diabe- tesområdet.

Jeg er helt enig med representanten Eriksson i at en må gjøre det en kan for å hindre at mennesker får senskader – som kanskje kunne ha vært unngått hvis de hadde fått hjelp tidligere. Dette gjelder hele løpet – fra forebygging til behandling, osv. Så det er jeg helt enig i.

I denne konkrete saken har jeg, som sagt, tiltro til at Helse Midt-Norge finner en fornuftig løsning.

S p ø r s m å l 23

Vera Lysklætt (V) [13:47:45]: Jeg vil stille følgende spørsmål til helse- og omsorgsministeren:

«I Finnmark Dagblad 31. januar i år kunne vi lese om en 84 år gammel nyoperert pasient fra Karasjok som ble sendt hjem fra Universitetssykehuset Nord-Norge i Tromsø uten ledsager. Hjemreisen varte i nesten ett døgn. Fra kommunene hører vi om et økende press på syke- hjemsplasser, fordi eldre pasienter skrives ut raskt fra sy- kehusene, eller ikke tas inn til sykehusbehandling.

Er statsråden tilfreds med samhandlingen mellom hel- seforetakene og andre aktører, og da spesielt kommuner og transportaktører?»

Statsråd Sylvia Brustad [13:48:26]: Denne hendel- sen ble – som representanten sier – omtalt i Finnmark Dagblad i slutten av januar. Avisen beskriver en hjemreise som ble strabasiøs for den omtalte pasienten. Vedkom- mende hadde vært til behandling ved Universitetssykehu- set Nord-Norge HF og skulle reise hjem til Karasjok med rutefly. Jeg beklager de opplevelsene som denne pasien- ten ble utsatt for.

Det er de regionale helseforetakene som har ansvar for å dekke nødvendige utgifter for pasienter som reiser i for- bindelse med undersøkelse og behandling i helsetjenes- ten. For pasienter som skal reise langt, er transport med rutefly – noe representanten kjenner godt til – aktuelt. Pa- sienten kan reise med ledsager, med assistanse fra flysel- skapet eller på egen hånd. Denne vurderingen skal gjøres av det behandlerende helsepersonell, på bakgrunn av en me- disinskfaglig vurdering av pasienten. Dette følger av for- skrift om dekning av utgifter ved reise for undersøkelse eller behandling. Det er viktig at dette skjer på en skikke- lig og ordentlig måte.

I denne saken ble det, etter de opplysninger jeg har fått, vurdert slik at pasienten kunne reise – med assistanse fra flyselskapet. På grunn av dårlig vær ble imidlertid flyav- gangen stadig utsatt, og pasienten kom seg hjem først etter en hotellovernatting i Tromsø, slik spørreeren også gjør rede for.

Etter denne hendelsen er det aktuelt å reise spørsmål om hvorvidt helsepersonellet i sin vurdering av pasientens transportbehov også skal ta i betraktning at slike uforut- sette hendelser kan inntreffe. Helse Nord RHF har infor- mert meg om at de i et snarlig møte med flyselskapet vil ta opp saken på generelt grunnlag.

Representanten stiller også spørsmål om samhandling mellom helseforetakene og kommunene. Det er kjent at liggetida i sjukehus har gått ned, men det er ikke nødven- digvis sammenheng mellom kortere liggetid og press på de kommunale pleie- og omsorgstjenestene. Både kom- munene og helseforetakene opplever i dag større press på å utføre flere oppgaver enn tidligere. Kommunene opple- ver økt etterspørsel etter pleie- og omsorgstjenester, og helseforetakene får flere henvisninger – samtidig som an- tallet øyeblikkelig hjelp-innleggelse øker.

For å kunne gi brukere og pasienter et mer helhetlig og sammenhengende behandlingstilbud samarbeider Helse- og omsorgsdepartementet med KS om en nasjonal avtale om samhandling mellom tjenestenivåene. Denne avtalen vil være ferdig til sommeren og skal legge grunnlaget for at alle kommuner og regionale helseforetak skal inngå egne avtaler om bedre samhandling om pasienter og bru- kere.

La meg til slutt legge til at denne type saker egentlig bør løses på en ganske grei måte, ved at det er noen både ved sjukehusene og i kommunene som har ansvar for å sørge for at noen er der for vedkommende som skal hjem, og som trenger hjelp – og at tilbudet er der når en trenger det. Det handler mye om at det er noen som har ansvaret, og som kan ta en telefon når tida for det er inne.

Vera Lysklætt (V) [13:51:25]: Jeg vil takke for svar- ret – og jeg har et oppfølgingsspørsmål.

Ifølge både Pasientombudet i Finnmark og informas- sjonssjefen i Widerøe er historien fra Karasjok om den nyopererte 84-åringen i rullestol ikke et enkeltstående ek- sempel på lange og strabasiøse hjemreiser. Pasientombu- det i Finnmark er bekymret over samhandlingen og dialo- gen mellom helseforetaket og transportaktørene. Dess- uten er enslige og eldre pasienter en særlig utsatt pasient- gruppe, som i mange tilfeller umiddelbart er avhengige av tjenester fra kommunen og primærhelsetjenesten når de kommer hjem. Vurderer statsråden tiltak for å bedre sam- handlingen mellom helseforetak og transportaktører og for å trekke kommunehelsetjenesten sterkere inn i denne samhandlingen?

Statsråd Sylvia Brustad [13:52:18]: Svaret på det er ja. Både gjennom avtaler og på annen egnet måte, og selv- følgelig i nært samspill med kommunene, gjør vi det vi kan for å få til en bedre samhandling i praksis.

Regjeringa har også varslet at vi kommer med et nytt investeringsstilskudd for å bygge flere sjukehjem og om- sorgsboliger, men også for å få flere korttidsplasser på sjukehjem. Det er ofte det som er bøygen – å få til den nødvendige samhandling, til beste for pasientene. Så det kommer vi også med i løpet av ikke så altfor lang tid.

Når det gjelder det konkrete eksempelet, som jeg beklager – og jeg gjentar det – mener jeg at det er behov for å gå nærmere igjennom hvordan dette fungerer. Derfor er det veldig viktig at Helse Nord gjør det de nå har orientert meg om, nemlig tar saken opp på generelt grunnlag – det er det også grunnlag for, i og med at det er flere eksempler – i et snarlig møte med flyselskapet. For vi må være trygge på at alle pasienter som er avhengige av å bli transportert over lengre avstander, enten de er eldre eller yngre, er sikret et skikkelig opplegg, slik at vi unngår den typen hendelser som vi her har sett et eksempel på.

Vera Lysklætt (V) [13:53:27]: Jeg vil takke også for dette svaret.

Vi ser stadig eksempler i lokalavisene på at eldre pasienter sendes hjem fra sykehuset uten å være i stand til å ta vare på seg selv. Senest i går så vi et eksempel i Oppland Arbeiderblad. En nyoperert, enslig kvinne på 75 år ble sendt hjem om kvelden, med et bein som var gipset fra foten til lysken. Gjøvik Sykehus måtte nylig kutte 24 sengeplasser. Etter jul har de hatt et overbelegg på mellom 110 og 116 pst. Vi kan nesten frykte at vi er på vei mot et helsevesen som er så effektivt at det går på helsa løs, både for pasienter og ansatte.

Helseforetak og kommuner blir oppfordret til å inngå skriftlige avtaler seg imellom for å forplikte seg til en samhandling. Mange kommuner oppgir at de ikke har inngått slike avtaler. Hva vil statsråden gjøre for å sørge for at flere kommuner og helseforetak inngår skriftlige avtaler om samhandling?

Statsråd Sylvia Brustad [13:54:28]: La meg først si at det er veldig viktig at alle pasienter blir ivaretatt på en god nok måte. Jeg kjenner ikke til det konkrete eksempelet fra Oppland som representanten her viser til, men uansett må det være slik at det er noen som stiller opp dersom en har behov for hjelp etter at en kommer ut fra sykehuset. Det har kommunene et ansvar for. De har fått mer penger. Sjukehusene har et ansvar. De har også fått betydelig mer penger til disposisjon – på generelt grunnlag. Det handler om å organisere seg på en slik måte at en får det til i praksis. Det handler om å utnevne noen personer som skal ha ansvar for å sørge for den samhandlingen. Vi skal tilrettelegge med økonomiske ordninger for å få det til. Vi går igjennom finansieringssystemet for helsesektoren for å se på om også det kan være et bidrag til at dette går lettere. Men kommunene og sjukehusene har et selvstendig ansvar for å sørge for at de snakker sammen, til beste for pasientene.

Når det gjelder konkrete avtaler, skal vi ferdigstille en nasjonal avtale til sommeren. Vi jobber kontinuerlig både med kommunene og med sjukehusene for at de også skal lage lokale avtaler.

S p ø r s m å l 2 4

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [13:55:55]: Jeg ønsker å stille et spørsmål til landbruks- og matministeren:

«Jordbruket står for 9 pst. av klimagassutslippene i Norge. Klimagassen metan fra husdyrgjødsel er en del av dette. Dette er en utslippskilde som kan brukes i energi-produksjon gjennom biogassanlegg. Særlig ved større gårder og i samarbeid med avfallssektoren for øvrig, kan slike anlegg bidra til både økt kraft- og varmeproduksjon, reduserte klimagassutslipp og bedre kvalitet på gjødselen.

Hva gjør statsråden for å stimulere til biogassanlegg ved gårdene i Norge?»

Statsråd Terje Riis-Johansen [13:56:32]: Biogass, bl.a. fra husdyrgjødsel, er, som representanten Holten Hjemdal påpeker, en høyverdig energiform som kan utnyttes til produksjon av strøm, drivstoff og varme. Uttak av energien i husdyrgjødselen kan også øke gjødslingens verdien av restproduktet gjennom kompostert gjødsel. Biogassanlegg vil også forhindre tap av metan fra lagring og håndtering av husdyrgjødsel, og vil dermed være ett viktig bidrag til å redusere klimagassutslippene fra landbruket. Det er viktig. Samtidig løser vi et avfallsproblem. Slik jeg ser det, er derfor utnyttelse av husdyrgjødsel til energiformål både fornuftig og framtidsrettet.

Statens forurensningstilsyn har vurdert biogassanlegg til å være et samfunnsøkonomisk lønnsomt tiltak i sin tiltaksanalyse for å redusere klimagassutslipp. Denne konklusjonen avhenger av at man i tillegg til husdyrgjødsel blander inn matavfall. Husdyrgjødsel alene inneholder for lite energi til å gjøre en slik investering lønnsom. Dette innebærer et behov for nært samarbeid mellom landbruket og avfallssektoren. Dette er et samarbeid som vi er i ferd med å etablere nå.

Gårdsbiogassanlegg er utbredt i mange land, bl.a. innenfor EU. I Norge er det fortsatt et stort uutnyttet potensial for produksjon av biogass fra husdyrgjødsel. Jeg er derfor i første omgang opptatt av å legge til rette for etablering av pilotanlegg for biogass i Norge. Landbruks- og matdepartementets bioenergi-program er et virkemiddel i denne sammenheng, og gjennom programmet er det allerede gitt støtte til noen biogassprosjekter. Det er viktig å bygge videre på kunnskap og erfaring i andre land og tilpasse dette til norske forhold. I den sammenheng vil Regjeringa også vurdere rammebetingelsene for slike anlegg i tida framover, og se på hva som er nødvendig for å sikre at samfunnsøkonomisk lønnsomme prosjekter blir realisert.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [13:58:31]: Jeg takker statsråden for svaret.

Gjødsel er nesten som et kinderegg – det er god klimapolitikk, det er god energisparing, og gjødselen blir bedre. Ja, ressursene på gården blir brukt. Derfor ønsker jeg å utfordre statsråden her.

Du snakket om rammebetingelser. Du snakket om at det nå er viktig å få etablert noen pilotprosjekter. Du skal også komme med en strategiplan for at landbruket skal bli mer miljøvennlig. Kan et energifond, etter modell av skogfondet, være en modell som statsråden kan tenke seg, være ett av tiltakene for å gi bonden, som den gode næringsutvikleren han er, de investeringene han trenger for å

kunne ta det taket, ta, sammen med oss andre, klimautfordringene på alvor og finne løsningene?

Presidenten: Presidenten vil minne om at all tale skal gå via presidenten.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [13:59:33]: Jeg beklager, president!

Statsråd Terje Riis-Johansen [13:59:36]: Jeg deler selvsagt representantens bekymringer – og i og for seg også det å se mulighetene – når det gjelder det området vi her diskuterer. Det er jo ikke verst at vi i 2007 har kommet dit at vi definerer husdyrgjødsel som et kinderegge. Det betyr vel at det er gjort enkelte framskritt. Realiteten er vel at det på flere områder fins muligheter for å realisere biogassproduksjon basert på biogasstenkning.

Når det så gjelder jobbinga i Landbruks- og matdepartementet rundt miljøspørsmål, er det helt riktig som representanten sier, at jeg nå jobber med en konkret plan i forhold til miljøspørsmål i landbruket, og presenterte en del tanker rundt det i representantens hjemfylke i forrige uke. Min ambisjon er at vi skal utvikle landbruket betydelig på miljøsidan. Slik sett vil jeg verken konkludere for eller mot enkeltforslag i den sammenheng nå, men jeg er selvsagt mer enn mottakelig for gode forslag med hensyn til hva vi konkret kan og bør gjøre for nettopp å sørge for at vi har et landbruk som hvert år tar skritt i miljømessig riktig retning.

Line Henriette Holten Hjemdal (KrF) [14:00:53]: Jeg takker igjen for svaret og også for at statsråden er villig til å ta på alvor innspill for at vi sammen kan løse de klimautfordringene vi står overfor. Men statsråden skal jo også gjennom miljøvernministeren levere sin sektorvise klimahandlingsplan til Stortinget i løpet av våren.

Et tiltak som kan være med og spare energi, som et slikt biogassanlegg er, gjennom en fondsordning, mener jeg er en god ting, ut fra at de støtteordninger vi pr. i dag har på dette området, er for store i forhold til Enova, som har for høy grense til at en bonde kan få støtte også til avfallsbehandling. Så her må det skreddersys noe for landbrukssektoren, og jeg håper ministeren kan ta med seg og vurdere om ikke et fond à la skogfondet er en vei å gå.

Statsråd Terje Riis-Johansen [14:02:00]: Ja, jeg tar med meg gode innspill. Jeg er glad for alle som er opptatt av miljø og landbruk og det å se mulighetene på dette området framover. Vi skal jobbe mye med det, og jeg er overbevist om at vi skal komme fram til konkrete forslag som bidrar nettopp til det som representanten her etterlyser, en endring og en tydelig retning som handler om miljø, og som handler om å ta vare på ressursene som er i landbruket, og bruke dem til – i dette tilfellet – energi og til samtidig å løse miljøproblemer.

S p ø r s m å l 2 5

Torbjørn Andersen (FrP) [14:02:52]: Jeg har følgende spørsmål til landbruks- og matministeren:

«Flere kommuner på Sørlandet har innført og praktiserer boplikt. En form for boplikt er for landbrukseiendommer og en annen form er boplikt i enkelte byer som for eksempel Lillesand der man nå vil skjerpe bopliktkontrollen. Boplikt er omstridt og fungerer som oftest dårlig som virkemiddel til å opprettholde bosettingen både i landbruket og i byene.

Mener statsråden det er i tråd med folkeretten å tvinge folk til å bosette seg på eiendommer man selv eier, eller ser statsråden et behov for å endre de norske bopliktreglene?»

Statsråd Terje Riis-Johansen [14:03:38]: Regjeringa ønsker å gjennomføre et distriktpolitisk krafttak for å opprettholde hovedtrekkene i bosettingsmønsteret og legge grunnlag for verdiskaping i hele landet. I et land med spredt bosetting og store avstander må vi ha vilje og evne til å føre en politikk som vil noe mer enn å styre kun gjennom rammevilkår og ellers la markedet råde. For meg er det viktig å ha en helhetlig politikk for utnyttelse av både landbrukseiendommer og boliger, og vi må ta i bruk forskjellige virkemidler for å sikre levende bygder rundt om i hele landet. Boplikt – og da både personlig boplikt på landbrukseiendom og «upersonlig» boplikt på boligeiendommer i de kommunene som mener det er behov for slike bestemmelser – er ett av virkemidlene vi har i dag. Tas boplikten bort, legges forholdene til rette for at slike eiendommer blir brukt til fritidseiendommer. Det er vi ikke tjent med.

Jeg mener med andre ord at det er mange gode grunner til at vi i Norge skal legge opp til å ha boplikt også videre.

Så er jeg selvsagt klar over at EU-domstolen i en avgjørelse om personlig boplikt på landbrukseiendom gir uttrykk for at boplikten slik den er utformet i Danmark, bl.a. bør vurderes i lys av menneskerettighetene, som representanten her tar opp. Som jeg også informerte Stortinget om i spørretimen i forrige uke, er det grunn til å gå grundig og skikkelig gjennom dommen. Jeg vil deretter komme tilbake med mer informasjon til Stortinget om hva som konkret ligger i denne domsavsigelsen.

Torbjørn Andersen (FrP) [14:05:10]: Jeg takker for svaret.

Jeg tror jeg skal henvise til professor Normann Aanesland. I Nationen nylig heter det:

«Professor Normann Aanesland oppfordrer alle med boplikt til å gi blaffen og bosette seg der de vil. – Staten tør ikke ta sakene til retten uansett, lover han.

Som Nationen meldte i går, vil landbruksminister Terje Riis-Johansen slåss med nebb og klør for å beholde boplikten, selv om EU-domstolen nylig fastslo at den strider mot menneskerettighetene og den frie flyten av kapital. Regjeringen frykter at ordningen skal bli kjent ulovlig.»

Ser ikke landbruks- og matministeren at professor Aanesland har noen vesentlige poeng i det han sier her, at staten ikke tør ta dette til rettsapparatet uansett?

Statsråd Terje Riis-Johansen [14.06.10]: Nei, jeg synes generelt professor Normann Aanesland har relativt

få gode poenger i det han her framfører av resonnmener. Det er et synspunkt som vedkommende professor har hatt i mange tiår, og som er relativt uavhengig av den dommen som har kommet nå.

Vi skal gå gjennom det som har skjedd i EF-domstolen, på en skikkelig måte, og vurdere det som ligger der, i forhold til den norske boplikten, og etter det komme med vår vurdering av det. Men det er et faktum at den norske boplikten er annerledes enn den danske som har blitt vurdert i EF-domstolen. Den danske har åpenbart en del sider ved seg som er annerledes og må kunne sies å være mer restriktiv enn den norske. Så det er ingen automatikk i at de vurderingene som er gjort rundt den danske, automatisk gjelder for den norske. Men dette skal vi gå skikkelig og grundig inn i, og vil selvsagt komme tilbake med en vurdering av det.

Torbjørn Andersen (FrP) [14:07:20]: Jeg takker for svaret.

For å si det slik: EF-dommen fra Danmark sier klart at artikkel 56 i EU-traktaten om fri kapitalbevegelse er til hinder for den nasjonale lovgivningen på dette feltet. Samtidig er boplikten i strid med artikkel 43 om fri etableringsrett, den er i strid med artikkel 13 i FNs menneskerettighetserklæringer om at enhver har rett til fritt å bosette seg innenfor en stats grenser, og den synes å være i strid med FNs artikkel 17 om at enhver har rett til å eie eiendom uten at man vilkårlig kan bli fratatt sin eiendom.

Da må mitt spørsmål bli: Er internasjonal rett – FN-rett og EU-rett – helt uvesentlig, slik statsråden ser det, i forhold til det gjeldende norske bopliktrezimet?

Statsråd Terje Riis-Johansen [14:08:16]: Det er mulig jeg ikke uttrykte meg klart nok i mitt forrige svar. Jeg mener jeg sa ganske tydelig at vi skulle gå gjennom dette, og det gjelder de henvisningene som representanten her viser til. Det er et arbeid som vi nå er i gang med, og der vi skal foreta vurderinger i etterkant, når vi har fått en juridisk vurdering av det som har skjedd. Det har jeg uttrykt, og det står jeg selvsagt fortsatt ved. Det arbeidet skal vi gjøre. Det betyr ikke at jeg ikke mener at boplikten i Norge har hatt en helt vesentlig funksjon med hensyn til å sørge for at det er lys i husene ute på landsbygda, også når det ikke er sommerferie, påskeferie eller vinterferie. Det er en helt nødvendig del av norsk landbruks- og distriktspolitikk. Vi tvinger ingen til å bo noen som helst plass, men vi sier at når folk velger å overta et gårdsbruk, ligger det også noen forpliktelser overfor storsamfunnet i den forbindelse, nemlig at man faktisk ønsker å bosette seg der, og også primært ønsker å bruke gården som utgangspunkt for næringsutvikling i det bygdesamfunnet man er en del av.

Presidenten: Da har me kome til spørsmål 8.

S p ø r s m å l 8

Torbjørn Andersen (FrP) [14:09:44]: Jeg har følgende spørsmål til olje- og energiministeren:

«Storefoss småkraftverk i Tovdalselva pålegges krav om konsesjonsplikt selv om det synes åpenbart at verneverdiene ikke blir svekket, og at den allmenne ferdsel ikke berøres negativt av en utbygging. Rapport nr. 134 fra LFI, Unifob, Universitetet i Bergen konkluderer med at det biologiske mangfoldet ikke påvirkes negativt av en utbygging. På utbyggingsstedet er det allerede gjort store tekniske inngrep i form av utsprengninger i elveløpet, vei, jernbanetrasé og kraftlinjer.

Ser statsråden det urimelige i avgjørelsen?»

Statsråd Odd Roger Enoksen [14:10:42]: Det omsøkte Storefoss kraftverk ligger i øvre del av Tovdalselva, som er vernet i vernplan for vassdrag. NVE kom til at tiltaket var konsesjonspliktig. Grunneieren påklaget dette vedtaket til departementet. For å kunne ta standpunkt til spørsmålet om konsesjonsplikt har departementet sett på om utbyggingen kan være til nevneverdig skade eller ulempe for noen allmenne interesser i vassdraget.

Jeg skylder å gjøre oppmerksom på at reglene om kraftutbygging i vernede vassdrag er det Stortinget som har fastsatt gjennom lov og i vedtakene om vern av vassdrag, senest våren 2005.

Etter vannressursloven skal det legges vesentlig vekt på hensynet til verneverdiene når det treffes avgjørelser som gjelder et vernet vassdrag. Jeg vil også ha nevnt at lovens forarbeider forutsetter at terskelen for hva som berører allmenne interesser, bør ligge lavere i vernede vassdrag enn i andre vassdrag.

Med en slukeevne på 21 m³/s vil vannføringen i elva bli betydelig redusert med en utbygging av Storefoss. Et så betydelig vannuttak er ikke forenlig med vassdragets vernestatus, og vil kunne skade allmenne interesser knyttet til biologiske og hydrologiske forhold og etterlate et inntrykk av vassdraget som betydelig preget av inngrep til kraftproduksjon. Jeg vil også nevne at jernbanelinje og kraftledninger nær vassdraget ikke berører den aktuelle vassdragsdelen direkte.

I brev av 12. januar i år kom departementet til at tiltaket kan medføre nevneverdig skade for allmenne interesser. Tiltaket er derfor konsesjonspliktig.

Stortinget har åpnet for konsesjonsbehandling av kraftverk med en installert effekt på inntil 1 MW i vernede vassdrag. Tiltakshaver kan derfor søke om konsesjon innenfor denne rammen. Søknad om konsesjon til et kraftverk med installert effekt på ca. 3 MW, som lå til grunn for konsesjonspliktutvalget, ville derimot være i strid med det regelverket Stortinget fastsatte for kraftutbygging i vernede vassdrag våren 2005.

Torbjørn Andersen (FrP) [14:12:41]: Dette må være en trist sak for Senterpartiet. I gårsdagens Agderposten kunne vi lese at «Vernet elv tvinger familie til å flytte». Avslaget når det gjelder bygging av dette småkraftverket river altså bort det framtidige livsgrunnlaget på gården Gauslå i Birkenes. Gårdeieren ser seg tvunget til å ta med seg kone og tre barn og flytte fra gården for godt fordi næringsgrunnlaget er fjernet.

(Torbjørn Andersen)

Er dette virkelig en distriktpolitikk som Senterpartiet kan være bekjent av? Jeg vil også spørre: Kan statsråden i det minste vurdere å se på denne saken en gang til, når han ser hvilke uheldige konsekvenser dette avslaget har både for en familie og for et bygdesamfunn? Jeg er dessuten veldig godt kjent i distriktet og vet – jeg mener i hvert fall – at avslaget er gitt på feil grunnlag.

Statsråd Odd Roger Enoksen [14:13:35]: Jeg har overhodet ikke noe problem med å slutte meg til representantens vurderinger av at det er trist at denne saken eventuelt skal få et slikt utfall som det som er beskrevet nå. Imidlertid må jeg forholde meg til de beslutninger som Stortinget gjør når det gjelder vernede vassdrag, og jeg må også forholde meg til de beslutninger og rammer som Stortinget legger for hvordan utbygging i vernede vassdrag skal foregå.

Etter min beste vurdering og ut fra det grunnlaget jeg har hatt for å vurdere denne saken, er dette tiltaket konsekvenspliktig.

Torbjørn Andersen (FrP) [14:14:12]: Jeg takker for svaret.

Jeg kjenner denne saken veldig godt. Jeg har fulgt den i seks–syv år og mener at jeg kjenner alle realiteter i saken. Min klare konklusjon er at begrunnelsen for avslaget her ikke holder mål faglig sett på noen som helst måte. Denne utbyggingen skader verken allmenninteresser eller det biologiske mangfold, og den svekker heller ikke verneverdien i Tovdalsvassdraget, slik jeg kan vurdere det.

Når det gjelder selve utbyggingsstedet, er det som nevnt allerede gjort store tekniske inngrep. Det er sprengt 5 meter ned i elva, og det er mye som tyder på at det ikke er noe sted som ikke er berørt av mennesker. Jeg er av den krystallklare oppfatning at avslaget overfor Storefoss småkraftverk er blitt fattet på helt feil grunnlag, og jeg ber derfor nok en gang statsråden sørge for at denne saken eventuelt kan bli vurdert på nytt.

Statsråd Odd Roger Enoksen [14:15:09]: Jeg skal selvsagt ta med meg det argumentet som nå er framført, at dette kan være fattet på helt feil grunnlag.

Jeg har overhodet ikke holdepunkter for å tro at det er tilfellet. Denne saken er grundig vurdert. Og som sagt: Det er også mulig for grunneier og tiltakshaver å søke om konsesjon innenfor en ramme på 1 MW, som er fastsatt av Stortinget. Det er selvsagt en begrenset utbygging i forhold til det tiltakshaver har tenkt seg, men det er altså den grensen som er satt av Stortinget når det gjelder konsekvenspliktige tiltak.

Jeg har selvsagt stor respekt for at representanten er lokalkjent i området og har sett på denne saken over lang tid. Jeg tar altså argumentet med meg og vil se på saken ytterligere en gang, men jeg vil ikke gi noen forhåpninger om et annet utfall.

Presidenten: Da er dagens kart behandla ferdig.

Ber nokon om ordet i høve til § 37a i forretningsordenen? – Møtet er heva.

Møtet slutt kl. 14.15.
